

VILA
MITJÀ

Agrupació Sardanista
Escalena "Avi Xaxu"

Del 30 de maig al 2 de juny
Dedicat al 25è aniversari de la Colla Gegantera
de l'Escalada i a l'artista Xavier Vila i Mitjà

SERVEI MUNICIPAL D'AIGÜES

Sorea

Ronda del Padró, 5
17130 L'ESCALA

Tel. 972 771 624 / 972 772 731

 ESCALACENTER
SOCIETAT DE SERVEIS IMMOBILIARIS S.L.

Lluís Morral Barceló

Passeig del Mar, 4
Tels. 972 77 02 89 - 972 77 06 66
Fax 972 77 44 72
17130 L'ESCALA (Girona)
info@escalacenter.com
www.escalacenter.com

Escalencs, escalencs, visitants, lectors i fidels a la rodona:

Ja hi tornem a ser. Ja ha arribat l'annual i ineludible cita de l'Aplec de la Sardana, la festa major en la qual s'ofereixen els honors més elevats a *La dansa més bella...*, com un dia escrigué el gran poeta Joan Maragall.

Un any més volem encetar aquest convit amb un sincer agraïment a col·laboradors d'escrius, als que heu adquirit aquest butlletí i a les empreses patrocinadores. A tots vosaltres, moltíssimes gràcies per les vostres incondicionals col·laboracions i aportacions, sobretot les dels establiments i comerços que, tot i la mala època que es viu, continueu apostant per la sardana i la cultura tradicional i popular catalanes, sobretot en aquest moments en els que les administracions, amb més o menys encerts o més o menys oportunitat, retallen i disminueixen les seves aportacions.

La primera novetat a destacar de l'Aplec d'enguany, celebració que ja arriba a la seva 38a edició, és el canvi d'emplaçament. Després de 37 anys, **l'Aplec ja no es celebrarà al passeig Lluís Albert, sinó que el nou espai serà plaça Catalunya**. Volem aclarir que l'Agrupació no comparteix aquesta decisió, ja que considerem que el passeig Lluís Albert és l'espai tradicional, idoni i magnífic per a celebrar aquest esdeveniment cultural, més encara quan aquest vial està flanquejat, a ambdós extrems, per dos monuments al·legòrics a la nostra dansa: el de *La Coblà*, del Dr. Francesc Anglès, i el de *L'Escala 50a Ciutat Pubilla de la Sardana*, de Josep Ma. Simon. Per tant, quedi ben clar i per endavant que **la decisió de canvi d'emplaçament ha estat merament acordada pel govern del consistori escalenc**. No obstant això, l'Agrupació i persones implicades maldaran per a que, com sempre, l'edició d'enguany sigui un nou èxit.

L'Aplec de 2013, repetint l'experiència de l'any passat, és de doble dedicatòria: a la Colla Gegantera de l'Escala, amb motiu del seu 25è aniversari, i a l'artista local Xavier Vila i Mitjà, incansable col·laborador; el motiu és evident, però els arguments de pes els trobareu en un article a l'interior del llibret.

I pel que fa a la programació, novament unint esforços amb el CER i la secció de Pubillatge, el dissabte dia 1, tornarem a celebrar la *Tarda de la Cultura Catalana*, que tant d'èxit tingué en l'edició passada; en el present any, gegants, cant coral i danses. La resta d'actes, a més de l'Aplec pròpiament dit el diumenge 2 de juny, seran una petita mostra a manera d'exposició i un taller de dibuix, màscares i capgrossos per a totes les edats, sobretot per als més joves de casa (infants i adolescents).

Us convidem a que feu una ullada a la programació que, amb tanta il·lusió, hem ideat i, sobretot, us convidem a que participeu a tots els actes previstos: Us hi esperem!!!

Visca l'Escala! Visca Catalunya! Visca l'Aplec! Visca la Sardana!

La Comissió Organitzadora

MILAR

electro rivera valentin sl

VENDES

Exposició
Electrodomèstics
Parament de la llar
Imatge i so
Telefonia

INSTAL·LACIONS

Taller
Gas
Llum
Aire condicionat
Aigua
Calefacció

C/ Ave Maria, 36

Tel. 972 770 423

17130 L'ESCALA (Girona)

Fax 972 776 023 - riveravalentin@wanadoo.es

C/ Rubens, 18

Tel. 972 772 754

Restaurante
Mesón del
Conde

Sant Martí d'Empúries

Sant Martí d'Empúries

L'Escala · Tel. 972 770 306

Can frigola

Pa cuit amb llenya

C/ del Mar, 15 - Tel. 972 770 344

17130 L'ESCALA

Susi
calçats

1985

C/ Picasso, 1 (Poble Sec)

Av. Montgó, 31 (Riells)

Tel. 972 772 474

17130 L'ESCALA

Farmàcia BALLESTA

Rosa-Maria Ballesta Linàs

Av. de Girona, 25

17130 L'ESCALA (Alt Empordà)

GIRONA

Tel/Fax 972 771 575

BAR
C.E.R.

C/ Garbí, 6

17130 L'Escala

(Girona)

Tel. 972 770 430

FOTO EXPRESS

Centre Fuji L'Escala

Ferran Magret Perpinya

Alfoli, 5 17130 L'Escala GIRONA

Tel. 972 772200

fotoexpresslescala@hotmail.es

Snack - Bar - Cafeteria

TREVI

Xamfrà: Sant Pere - Avi Xaxu

Tel. 972 771 601

17130 L'ESCALA

Sònia Ballesta i Calvet
Pubilla de la Sardana de l'Escola 2012

Restaurant - Pizzeria
VOLANTÍ

GELATERIA - CAFETERIA - CREPERIA
Terrassa sobre el mar
Menús especials per a grups
i reunions

Ronda de l'Olla - Tel. i Fax 972 770 728
17130 L'ESCALA (Alt Empordà) Girona

**INSTITUT
LAURA**

**BELLESA I
ESTÈTICA**

Depilacions
Tractaments facials i corporals
Manicura - Estètica del peu
Maquillatge - Solàrium vertical

C/ Sta. Màxima, 38 B
17130 L'ESCALA
Tel. 972 772 396

ANTONI GERARD

PERRUQUER

C/ Enric Serra cantonada amb
Travessia del Sòl de'n Saguer
17130 L'ESCALA
Tel. 972 771 981
antonigerardperruquer@gmail.com

RENAULT L'ESCALA

Mecànica i Pneumàtics
Planxa i Pintura
Vehicles Nous, Km 0 i d'Ocasió
Reparem tot tipus de Vehicles i Motos

Closa d'en Llop, 34 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 772 301
e-mail: ranaultfumado@gmail.com

**REPARACIONS
COPEI I TROFEUS ESPORTIUS**

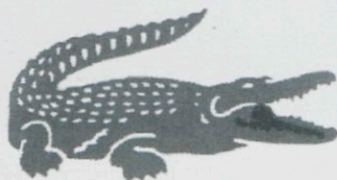
C/ Pintor Joan Massanet, 26
17130 L'ESCALA
Tel. 972 770 548

*Can
Ramon*

MENJAR PER EMPORTAR
Fruites, verdures, carns i congelats

Av. Girona, 65 - Local B - Tel. 972 776 689
17130 L'ESCALA

BOUTIQUE LACOSTE

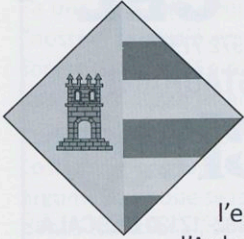
C/ del Port, 23 - Tel. 972 774 946
17130 L'ESCALA (Alt Empordà)

**Finques
BALLESTA**

Agència Immobiliària
**VENDA - LLOGUER - ADMINISTRACIONS
COMUNITATS - ASSEGURANCES**

www.finquesballesta.com
Av. Riells, 46 A - Tel. 972 770 104
17130 L'ESCALA

Benvinguts a l'Aplec

El XXXVIII Aplec de la Sardana ens porta aquest any un canvi d'ubicació. Un cop reformada la plaça Catalunya ha semblat adient no únicament utilitzar l'espai en cas de mal temps, amb tot l'enrenou que això comporta, sinó ja convertir-ho en lloc estable per l'Aplec de la Sardana. Tota la plaça és un espai prou acollidor i al mateix temps ampli per a un esdeveniment d'aquestes característiques.

L'Agrupació sardanista escalenca "Avi Xaxu" fa una doble dedicació a l'aplec de l'any 2013. A una associació i a la vegada a un persona.

Aquest any esdevé el 25 aniversari de la primera trobada gegantera que es va fer a l'Escala. La llavors recent formada colla va organitzar el bateig dels seus gegants el dia 15 de juliol de 1989, vigília de la festa del Carme i de l'homenatge a la vellesa. Des d'aquella data ha estat un puntal per la cultura tradicional i popular, incorporant noves persones a la vida associativa escalenca, tant joves com adults, en els diferents aspectes d'una colla: geganters, portadors dels caps grossos, grallers, tamboriners, cosidores per la roba, auxiliars per l'aigua, els reportatges fotogràfics, i últimament també col·laboradors per estar presents a les xarxes socials. Amb la seva presència a les diferents trobades han portat el nom de l'Escala a tot arreu. L'últim diumenge d'agost la seva trobada anual s'ha convertit en un dels preludis de la Festa Major.

El senyor Francesc Xavier Vila Mitjà és una persona polifacètica en diversos aspectes culturals de la nostra vila, des de ja fa molts anys. Ha estat l'autor del cartell anunciador de manera ininterrompuda, i ha dibuixat la sardana des de múltiples òptiques. Però l'homenatge també es pot fer extensiu per ser l'ànima de la revista "l'Escalenc" des de els seus inicis; per organitzar l'exposició d'artistes escalencs que l'any 2012 va arribar a la seva XXXII edició; per ser un dels puntals de l'afició al dibuix i a la pintura a l'Escala, primer per les seves classes a escolars i des de l'any 1988 a persones adultes.

Tampoc es pot oblidar que l'aplec d'enguany coincideix amb el 90 aniversari del mestre i compositor de sardanes Lluís Albert. Fill adoptiu de l'Escala i medalla d'honor de la vila des de l'any 1998, el 23 d'abril d'aquest any es varen començar els actes d'homenatge que s'aniran realitzant durant tot l'any.

Hi ha doncs, suficients al·licients per celebrar amb alegria el nostre Aplec. En el moment de donar la benvinguda als assistents vull agrair a l'Agrupació i a totes les persones i entitats que sumant iniciatives i esforços fan possible posar el llistó de la sardana ben alt a la nostra vila durant tot l'any.

Moltes gràcies a tots.

Estanisla Puig i Artigas
Alcalde de l'Escala
L'Escala, maig de 2013

illa **Mateva**
CÀMPING RESORT

Tel. 972 770 200

RESTAURANT SNACK-BAR

MAR I CEL

Av. Riells, 50 - Tel. 972 771 751

HOSTAL - RESTAURANT

POCH

C/ Gràcia, 10 - Tel. 972 770 092- 17130 L'ESCALA

**Gran varietat en
lloguers de pel·lícules
DVD, Blu-ray i PS3**

Tel. mòbil: 671 675 410
Ronda del Pedró, 10-12 - L-2

**L'AnXova
Milionària**

C/ Enric Serra, 9 bis
17130 L'ESCALA
Alt Empordà (Girona)
Tel. 972 770 552
Fax 972 774 466

ADMINISTRACIÓ DE LOTERIES NADAL - L'ESCALA I L'ENRIELS

Suma®

SUPERMERCATS

Av. Girona, 8
Telèfon: 972 770 646
17130 L'ESCALA

**CUINA EMPORDANESA
I MEDITERRÀNIA**

C/ R. de Corbera, 1
Port de la Clota
Tel: 972 771 201
17130 L'ESCALA

**Serralleria
A. Ramió**

TREBALLS DE FERRO, FORJA I INOX.
Automatismes, portals vasculants,
ballestes i teles

C/ Riera, 47 - 17130 L'ESCALA
Tel/Fax 972 770 664

Dra. M.G. NICOLAU

Obstetrícia i Ginecologia
núm. col·legiat 3801

Hores convingudes

Ronda Pedró, 8 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 771 949

Sardana efímera o sardana intemporal

Fa uns anys vaig tenir l'oportunitat de veure i escoltar un debat a la "nostra" televisió en el qual participaven, entre altres, Carles Flavià i Teresa Gimpera. En el transcurs d'aquest debat es varen dir dues coses que em cridaren l'atenció.

Carles Flavià, per defensar la seva postura en allò que fa referència als costums i tradicions del nostre poble, va posar la sardana com a exemple, argumentant que se la considerava arrelada a la nostra societat com una dansa tradicional, àdhuc nacional, i, en canvi, era una cosa que s'havia inventat només feia 150 anys.

Teresa Gimpera, en parlar de les pràctiques o activitats que mouen la societat en un moment determinat, és a dir, de les modes, també va posar com a exemple la sardana, argumentant que era una cosa que només interessava a la gent gran i que era extremadament avorrida per a la joventut, i que, conseqüentment, no podia mai crear tendència.

L'un parlava de coses intemporals, que perduren en el temps o, si ho preferiu, tradicionals. L'altra parlava de coses efímeres o de vida curta, plenament vàlides en un moment determinat, anomenades de moda.

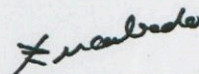
És evident que tots dos tenien en aquell moment —no sé si encara la tenen— una visió del món de la sardana força esbiaixada i a la vegada, crec, força arrelada en certs àmbits de la nostra societat. Parlaven així perquè realment ho creien i ho sentien o perquè seguien, una vegada més, els tòpics més o menys establerts en certs mitjans de comunicació o en alguns grups d'anomenats intel·lectuals?

El cas és que tot això ho he recordat després de viure intensament dos moments especialment emotius ocorreguts recentment: la presentació de la sectorial de l'ANC Sardanes per la Independència, i la proclamació d'Arenys de Munt com a Capital de la Sardana 2013. En el primer d'aquests moments, es va poder comprovar que la sardana, com a fet tradicional de la nostra cultura, té una capacitat de convocatòria extraordinària i que manté el seu esperit reivindicatiu. A Arenys de Munt va quedar palès que quan un poble s'implica amb un objectiu comú no hi ha qui l'aturi.

En ambdues festes, s'hi va poder veure gent vinguda d'arreu del nostre país i una quantitat de joves ben considerable. Llavors, què falla aquí? Per què en la nostra societat es poden trobar opinions tan dispars sobre el mateix fet? Les respostes no són evidents perquè hi intervenen diferents variables. D'un costat ens podem trobar amb persones ancorades en el passat defensant la teoria que qualsevol temps anterior era millor. D'un altre costat ens podem trobar, també, amb persones que no volen veure cap altra realitat que la pròpia. I finalment, també ens podem trobar aquelles persones que, defensant llur parcel·la de notorietat, han estat incapaces de crear o formar equips de treball ben cohesionats al seu voltant.

El conseller de Cultura va dir fa poc que la sardana representa la modernitat de la tradició i la constant adaptació dels postulats de solidaritat i identitat del nostre poble. A Cornellà i a Arenys de Munt aquestes paraules varen quedar ben paleses. El camí ha quedat ben senyalitzat, ara només cal que el seguim tots junts, agafant-nos les mans.

Gaudiu de l'aplec, impliqueu-vos amb la sardana.

Joaquim Rucabado

President de la Federació Sardanista de Catalunya

La Colla Gegantera i en Xavier Vila s'ho mereixen!

L'Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu" ha decidit que la 38a edició de l'Aplec de la Sardana de l'Escala sigui dedicada a la Colla Gegantera local, que enguany celebra el seu 25è aniversari, i a un dels seus pares, l'artista local Xavier Vila i Mitjà, alhora col·laborador de l'entitat sardanista. Un Aplec és una bona manera de reconèixer la pulcra tasca que ambdós fan per la cultura, en concret la cultura tradicional i popular catalanes, especialment a nivell local i representant la nostra vila fora dels límits del terme municipal. Sigui aquest escrit una contribució a aquesta festa dedicada i tan merecuda.

Ara farà 10 anys, durant la tardor de 2003, el butlletí cultural i informatiu local, *L'Escalenc*, publicava les dues parts (núm. 281, octubre 2003, pàgs. 9-10, i núm. 282, novembre 2003, pàgs. 10-11) del meu propi article titulat "15 anys de fal·lera gegantera", escrit amb motiu de llur 15è aniversari. El text s'hi referia així:

«El darrer diumenge del passat mes d'agost es va celebrar un esdeveniment folklòric que no s'ha de menysprear: la XV Trobada Gegantera de la vila de l'Escala. És a dir, que la colla gegantera escalenca ha celebrat enguany els seus 15 anys de vida, tot arribant a una certa maduresa. El motiu d'aquest article serà, doncs, fer un petit salt enrera i veure com sorgí i com ha evolucionat aquesta manifestació cultural (tal volta tan tradicional de les nostres terres) a la nostra vila, havent fet, anteriorment, una breu introducció sobre l'origen dels gegants i els cap-grossos o nans. Passem a veure-ho.

Segons la Gran Enciclopèdia Catalana (vol. VIII, pàg. 36), el gegant "és una figura consistent en un ninot de fusta i cartró de grans proporcions"; tanmateix, cal dir que allò que és de fusta és l'estructura interior de la figura i, llavors, del bust a la cintura, amb els braços i mans, l'estructura és constituïda de cartró endurit que dona forma al personatge. Segons la mateixa Enciclopèdia (vol. X, pàg. 428), el nan, també dit cap-gros, "és una figura formada per una persona que duu la testa ficada dins un gran cap de cartró i d'aspecte grotesc, donant la visió d'ésser curt de cos. Acompanyaven sovint els gegants i en les altres oportunitats en què surten, ballen o empaiten la mainada". Encara que aquests darrers

Encara que aquests darrers

Els gegants de l'Escala presidint la inauguració del monument de l'Escala 50a Ciutat Pubilla de la Sardana, el diumenge 25 d'abril de 2010 (foto: Sergi Corral)

són esmentats a València ja al s. XVII, a Catalunya no aparegueren fins al s. XIX (el primer d'ells fou el Lligamosques d'Olot).

Per saber sobre l'origen i evolució dels gegants és molt interessant la lectura del Costumari Català de Joan Amades (vol. III, pàgs. 3 a 156). Tanmateix, aquí en presento una breu síntesi. El seu origen és força incert i té tradició en diversos països europeus. Tanmateix, Juli Cèsar (100-44 aC) o l'historiador grec Estrabó (64/63 aC-17/21 dC) documenten com, en els vells rituals celtas, figuraven gegants fets de vímets, canyes i altres elements vegetals, quals personatges primer eren passejats i més tard eren cremats, en acte de sacrifici i simbolitzant la fertilitat de la terra. A la vegada, els mateixos grecs i romans també representaven obres teatrals o escenificacions que rememoraven la gigantomàquia, és a dir, la lluita de Zeus i els seus germans contra el seus oncles, els Titans.

L'aparició dels gegants es feia per Corpus (festivitat establerta pel papa Joan XXII l'any 1316), però també es feia durant les festes majors, quan també es celebraven processons, tot sortint gegants i altres figures simbòliques (dracs, bous, mulasses, àguiles, nans i capgrossos, etc.), junt al ball de bastons i altres danses de caràcter representatiu. Els gegants presidien la processó de Corpus i comportaven un deix de joia i alegria, ja que cada població té, com a mínim, una parella de gegants que la representen i la simbolitzen, i vers la qual el poble sent simpatia i afecte. Tanmateix, els pobles més pobres que no s'ho podien permetre elaboraven 2 ninots que, passades les festes, eren cremats (potser molta gent encara recordarà la crema del Carnestoltes a l'Escala).

La notícia documental més antiga referent a gegants data del s. XIV i correspon a la ciutat flamenca de Poperinghe; contemporàniament, a la mateixa centúria també es documenten a Catalunya en relació amb la processó de Corpus de Barcelona. En aquests primers temps, el gegant era un home disfressat i enfilat en unes xanques, i no serà fins al 1601 que apareixerà el tipus de gegant actual; a més, caldrà esperar fins al s. XVIII perquè aparegui la geganta.

Antigament, el gegant conservava un aire guerrer i ferreny (vestit de moro, de rei o altres nobles i sovint amb armes o elements de poder), mentre que la geganta era representada com una dama abillada a la moda, tot i que tendirà a ser la companya del gegant (reina, princesa, comtessa, etc.). Actualment aquesta tradició s'ha perdut i la parella de gegants simbolitza quelcom del poble al que representen: la seva gent, el passat històric, els oficis, personatges destacats, etc. Aquest és el cas de la vila de l'Escala, que ideà els seus representants a les darreries de la dècada dels vuitanta. Veiem-ho.

En Peret i la Maximeteta, els dos gegants i més grans representants de l'Escala (foto: web Colla Geganterera de l'Escala)

La creació dels gegants escalencs fou una iniciativa popular i institucional del 1987, ja que el llavors regidor de Cultura, Jordi Boix i Llonch, trobà a l'envelat la Pepita Garcia (Pepita del Racó), la Núria Sureda (Nuri Curra) i la Joina (les vertaderes ànimes dels geganters de l'Escala) i els preguntà si elles es farien càrrec de la colla gegantera. Essent la resposta afirmativa, s'engegaren els mecanismes per crear els gegants escalencs i s'iniciaren els preparatius: fixant-se en Pere Guanter i Subirà com a organitzador dels geganters, ell, la Joina, la Pepita i la Nuri anaren a Navata, on es féu l'estructura sòlida dels gegants. Posteriorment, en Xavier Vila i Mitjà féu el disseny dels caps dels gegants i la realització dels motlles anà a càrrec del sr. Enric Pou. Llavors, les dones de la colla confeccionaren la vestimenta dels gegants, els quals representaven l'essència del poble escalenc: un pescador i la seva respectiva dona.

La col·laboradora d'aquest butlletí, na Neus Ximinis, l'agost de 1989 els descriu en una poesia: "La cara de Maximeta, / no podia ser millor, / bondadosa, riallera, / vestida amb faldilla i gipó, / el ram de flors portava, / sens faltar-li el mocador! / I en Peret, amb un tou de barba / com caminava plaent / lluint la seva pipa, / calça de vellut i armilla, / patró de barca valent!"

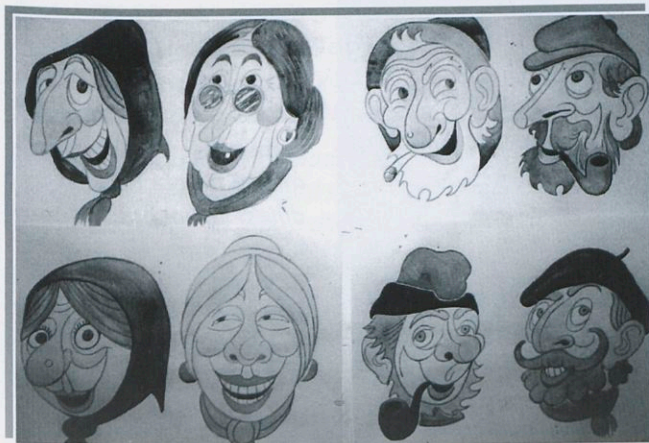
Els complements dels gegants també han variat: la Maximeta primer portà un ram de flors, per passar a dur una panera amb peixos variats i, finalment, una agulla de remendar xarxa; en Peret sempre ha dut una xarxa antiga de cotó, elaborada expressament per Francisco Bigarós (epd), ja fos penjada a l'esquena o entre les mans.

Així fou com la vigília de la Festa del Carme del 1988 es tirà el primer bateig dels gegants, designant-los amb el nom de Peret i Maximeta (nom dels patrons de la vila), essent els padrins el Pòsit de Pescadors i el Casal dels Jubilats. Posteriorment, la vigília de la mateixa festivitat de l'any següent (1989) es rebatejaren oficialment en presència dels gegants de Salt, Figueres i Castelló d'Empúries, essent aquests dos darrers els gegants padrins. Aquest any es féu la I Trobada Gegantera de l'Escala (a partir de la II Trobada, aquesta es duu a terme el darrer diumenge d'agost), i els gegants de la vila foren acompanyats pels capgrossos que cediren els veïns del Camp dels Pilans.

Posteriorment, el sr. Enric Pou procedí a elaborar 8 capgrossos caricaturescs, també dissenyats per en Xavier Vila i Mitjà. Tanmateix, aquests no són els primers capgrossos existents a la vila, ja que el 1950 en Lluís Albert en portà 4 de Barcelona perquè l'Esbart Escalenc de Dansaires, dirigit per Josep Clos, pogués ballar el nou Ball de Nans de Berga. Més tard, i per iniciativa de la Comissió de Carnaval, es cedí el Pop Pep, que era portat per en Toni Bueno, a fi que acompanyés els gegants durant la cercavila.

Cada colla de geganters ha de tenir el seu cap de colla. En els primers anys no se'n tingué, perquè era en Pere Guanter qui organitzava les sortides, trobades, etc. Un cop deixà la vacant en Pere, el càrrec fou assumit per en Miquel Esteva, el qual el mantingué durant uns quants anys. Per afers laborals en Miquel dimetí i, després d'una petita crisi i reorganització interior, es creà una junta organitzadora, formada per en Josep Falgàs (cap de colla), la Joina, na Remei Arnau, en Nonito (que sempre transporta els gegants amb la seva furgoneta) i en Joan Casellas.

L'evolució dels capgrossos de l'Escala, des del seu disseny fins al seu resultat final

(fotos: X. Vila Mitjà)

El grup de percussió i grallers de la colla gegantera sempre anima de valent a tot el personal (foto: web Colla Gegantera de l'Escala)

La indumentària de la colla també ha variat: en els primers anys, els pantalons i les faldilles eren de raiadillo i les camises blanques (a més de mocador blau), i després es canvià per l'actual vestimenta de pantalons i faldilles vermelles, camisa blanca amb els gegants dibuixats a l'esquena i mocador blau (sumant-hi la faixa blava dels homes). A la vegada, els mateixos gegants també han mutat de vestit en 3 oca-

sions, robes que sempre han estat confeccionades per les dones de la colla.

A més de la indumentària, els gegantera escalencs també han tingut el propi grup de grallers: l'any 1991 actuà el primer grup de percussió i gralles, que perdurà un parell d'anys més; posteriorment, l'any 1997 es formà l'actual grup de grallers i percussió, el qual encara avui perdura.

L'itinerari de la cercavila, així com la plantada i el lloc d'arribada també han variat nombroses vegades. Respecte a la plantada, diferents han estat els emplaçaments: plaça Víctor Català, places de l'Ajuntament i de l'Església, l'Oberta, voltants de la "Plaja", plaça de l'Univers (any 2002) i plaça de Catalunya (present any), però l'indret més sovintejat ha estat la plaça de les Escoles. Depenent d'aquests llocs de sortida, la cercavila transcorria per uns carrers o uns altres, però el tradicional recorregut ha estat: Enric Serra, la "Plaja", la Punta, passeig Dr. Isern, Port d'en Perris, passeig Lluís Albert, Ave Maria, carrer del Port, carrers del Mar o Maranges, Santa Màxima, la "Plaja" i, finalment, la Riba, el punt d'arribada més sovintejat, on es fan els balls de parella i el de conjunt, a més de l'oferiment de records a cada colla.

Respecte a l'assistència de colles geganteres visitants (sense comptar la colla escalenca), aquesta ha oscil·lat depenent dels anys: 3 colles (1989), 6 colles (2001), 7 colles (1991 i 1992), 8 colles (1994 i 2002), 9 colles (1997), 10 colles (1995), 11 colles (1990, 1999, 2000 i 2003), 13 colles (1996), 14 colles (1993) ó 15 colles (1998). Extraordinàriament, el juny de 2001, durant la Festa Petita de St. Pere, assistiren 40 colles geganteres (incloent la nostra colla) amb motiu que l'Escala fou la IX Vila Gegantera Gironina.

Les colles que més ens han visitat en aquests anys de trobada han estat: Castelló d'Empúries (15 ocasions), Lladó (12), Bescanó, Figueres, Sta. Coloma de Farners i Vilafant (8), Sarrià de Ter i Roses (7), Corçà (6), St. Pere Pescador i l'Estartit (5), Caldes de Malavella i Flaçà (4) i Salt (3). Altres poblacions han visitat l'Escala de forma més puntual: en 2

ocasions les poblacions de Vilobí d'Onyar, St. Julià de Lòria, St. Celoni, St. Andreu de Llavaneres, Riudarenes, Palamós, Hostalric, Albanyà, les Planes d'Hostoles, Campdevàrol, la Bisbal i xanquers de Borrassà, i sols en 1 ocasió les viles de Maçanet de la Selva, Badalona, Argentona, St. Pol de Mar, Torroella de Montgrí, Camprodon, la Garriga, Castellterçol, la Cellera de Ter, St. Joan de les Abadesses, Banyoles, Vilajuïga, les Preses, Perpinyà, la Palma de Cervelló, St. Feliu de Guíxols, Sarrià-St. Gervasi, Sta. Eulàlia de Ronsana, Malgrat, Besalú, Navata, Arbúcies, Calonge i Poble Sec (Barcelona).

Com a cloenda de la trobada escalenca, sempre es convida a les colles assistents a un sopar de germanor, el qual s'ha celebrat molts anys al pati del CEIP Empúries, a la plaça Víctor Català en un parell d'ocasions o, darrerament, al Pavelló.

Cal destacar altres fets lligats al moviment geganter. El 1991 els gegants escalencs ballaren, per primer cop, el vals titulat "Peret i Maximeta" que l'havia compost l'escalenc Joaquim Hostench.

També s'han realitzat 3 exposicions vinculades a la colla gegantera local: la primera fou en la celebració dels 5 anys (1993) i s'ubicà a l'actual sala petita d'exposicions de l'Ajuntament (l'antiga sala de recaptació); la segona, que es titulava "Resum d'una dècada" i era composta per records i fotografies, commemorava el 10è aniversari de la colla i s'instal·là a la Casa Forestal; la darrera exposició s'instal·là a la Sala d'exposicions de l'Ajuntament l'any 2001 amb motiu de la proclamació de l'Escala com a Vila Gegantera, mostrant-s'hi la col·lecció de records de la visita a altres trobades.

Finalment, destacar que cal felicitar tots els components de la colla gegantera local per les bones estones que ens fan xalar i per tota la seva feina, tant aquí com representant la nostra vila en altres localitats, i els encoratjo a fi que continuïn així molts anys. Ara bé, si volem que els geganters locals puguin celebrar els 20, 25, 30 anys i més, cal que s'incorpori saba nova (jovent i no tant jovent) per tal que puguem estar orgullosos dels nostres gegants i, en definitiva, de la nostra estimada vila. No perdem aquesta tradició tan bella!!! Jo m'hi apunto, fal-leeeeeeeera!!!!!!».

Aquests eren els meus desitjos ara farà 10 anys. Des de llavors, la Colla Gegantera de l'Escala va celebrar, l'agost de 2008, el seu 20è aniversari amb una trobada a la qual, per a fer-la més reeixida, es van convidar un total de 20 colles geganteres. Sempre col·laboren amb totes les activitats i actes als quals se'ls ho demana, i prova d'això són la seva participació en els actes de proclamació de l'Escala

Imatge d'una de les Trobades Geganteres de l'Escala, que sempre discorre pels carrers del nucli antic de la vila (foto: web Colla Gegantera de l'Escala)

com a 50a Ciutat Pubilla de la Sardana, el cap de setmana del dissabte 24 i diumenge 25 d'abril de 2010, o la cercavila que l'any passat realitzaren la tarda del dissabte 2 de juny, vigília del 37è Aplec de la Sardana, i emmarcat en el que es denominà *Tarda de la Cultura Catalana*, experiència que enguany es repeteix i en la qual tornen a participar. Si bé la seva salut es manté estable, avui, any 2013, continuo afirmant el mateix que ara fa 10 anys: *“si volem que els geganters locals puguin celebrar els 30, 40 i 50 anys i més, cal que s’hi incorpori saba nova (jovent i no tant jovent) per tal que puguem estar orgullosos dels nostres gegants i, en definitiva, de la nostra estimada vila”*.

Pel que fa a l'artista, pintor i professor, en Francesc Xavier Vila i Mitjà, nascut a Anglès (la Selva) l'1 de novembre de 1936, na Inés Padrosa publicà un sintètic però molt acurat perfil al *Diccionari biogràfic de l'Alt Empordà* (Diputació de Girona, setembre 2009, pàgs. 882-883), en el qual exposava:

En Xavier Vila i Mitjà, artista, col·laborador i autor dels cartells de l'Aplec, al seu estudi (foto: X. Vila Mitjà)

«Fill d'Antoni Vila Gimbernat, mestre, natural de Figueres, de Teresa Mitjà Aradas, de Banyoles. Va viure uns anys a Lloret i, a l'edat de vuit anys, a l'Escala. Va estudiar a l'Institut de Figueres i magisteri a l'Escola Normal de Girona (1955), estudis que complementà amb els de Belles Arts, a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona (1963). Compagina els seus estudis amb el treball a l'editorial Vicens Vives, lloc on edita uns quaderns de dibuix progressiu per a primària, seleccionats pel Ministeri d'Educació. Va opositar a Didàctica de les Arts Plàstiques i va esdevenir catedràtic de la Facultat de Ciències de l'Educació, primer a Lleida, lloc on estigué tres anys i, després, a la Universitat de Girona on ocupà la càtedra de Didàctica d'Arts Plàstiques (1966-2003).

Des de sempre, ha compaginat les seves activitats pedagògiques amb la pictòrica i disposa d'estudi a la vila escalenca.

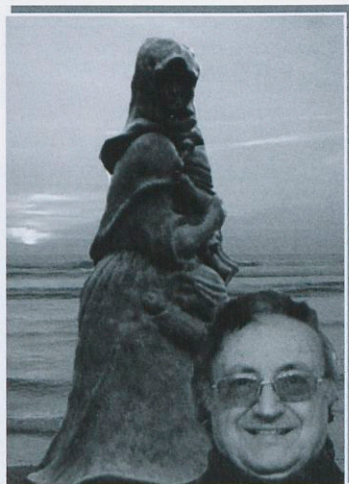
A l'Escala, s'ha implicat en nombroses activitats artísticoculturals locals. Ha impartit cursos d'arts plàstiques per a infants i per a adults, i és l'organitzador de l'Exposició Col·lectiva

d'Artistes Escalencs. Ha estat també membre fundador de l'edició impresa de la revista L'Escalenc (des de 1982), de la qual és director des de fa més de vint anys.

És autor de l'escultura en bronze dedicada a La Dona del Pescador, del disseny dels gegants i capgrossos de la vila i de molts cartells oficials de l'Escala. Va realitzar els dibuixos del llibre L'Escala (Girona: 2003), de Joan Barceló Coll. L'any 2007 l'Ajuntament li va dedicar una exposició antològica».

De la faceta de col·laborador d'en Xavier Vila en poden donar fe la gran quantitat de cartells de la Festa Major de Santa Màxima, de l'Homenatge a la Vellesa i de la Cantada d'Havaneres, dels quals ha estat autor, com també ha estat l'il·lustrador dels 25 butlletins anuals de l'Agrupació de Trobades Sardanistes Infantils de les Comarques Gironines, editats entre 1983 i 2007, i la mà que ha posat la nota de color a les portades dels butlletins i cartells de l'Aplec de la Sardana de l'Escala des de la seva 1a edició l'any 1976 i fins a l'edició d'enguany. Aquests cartells i butlletins sardanistes són els que conformen la petita mostra, titulada "Vila Mitjà, dibuixant de la Sardana", que els organitzadors de l'Aplec han tingut a bé dedicar a l'artista i a la qual us conviden.

Diuen que ningú és profeta a la seva terra. Per això cal dir, ben fort i clar, que: la Colla Gegantera i en Xavier Vila s'ho mereixien!

En Xavier Vila és autor de l'escultura *La Dona del Pescador*, situada al passeig Jesús Ma. Isern de l'Escala (foto: X. Vila Mitjà)

Jordi Gallegos i Córdoba

Llicenciat en Història

President de l'Agrupació

PASTISSERIA EMPORI
BENJAMÍ GALLEGOS

Des de 1960. Més de 50 anys al seu servei

També tenim:

- Pastes salades.
- Rebosteria fina i de full.
- Coques de briox i fruita farcides de crema.

Reserveu les vostres coques per a revetlles!

Especialitat Esculls de l'Escala

i altres productes artesans

Maranges, 14 • Tel. 972 770 089 • 17130 L'ESCALA

35 Anys d'Agrupació "Avi Xaxu"

El passat dissabte 20 d'abril, els sardanistes de l'Escala i voltants van celebrar el 35è aniversari de l'Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu"

Ofrena floral a la tomba de Josep Vicens i Juli, l'Avi Xaxu (foto: Basili Gironès)

la tomba del conegut compositor escalenc i una altra a la memòria de tots els sardanistes traspassats. *"Sempre hem de recordar els que ens han precedit i, amb un petit i sentit tribut, reconèixer la tasca que van dur a terme durant molts anys, sovint en èpoques molt difícils"*, manifestava Jordi Gallegos, president de l'entitat sardanista.

A partir de les 6 de la tarda, tots els actes es van situar al Centre Cultural Xavier Vilanova, allà on va néixer l'associació com a secció sardanista el 1969. Els actes es van iniciar amb una demostració de danses tradicionals catalanes, a càrrec del Grup de Danses La Farandola del CER, que va acabar la seva actuació amb un ball vuitcentista molt simbòlic: el rigodó *Los Voluntarios*, de Josep Vicens. Seguidament es va fer l'acte oficial de l'aniversari, que va comptar amb el discurs inaugural, el reconeixement a les 3 persones que deixen la Junta (Carme Coll, Ma. Rosa Pous i Joaquim Hostench) i el record a dues persones vinculades a l'Agrupació i traspassades recentment: la col·laboradora Carme Vallmajó i l'exmembre de junta Tomàs Ballesta.

Durant l'acte també es va presentar la nova junta de l'entitat que, encapçalada novament per l'historiador i professor Jordi Gallegos i Córdoba, està formada per les següents persones: sotspresidenta, Susi Ballesta; secretària, Conxi Galindo; tresorer, Josep Ma. Abulí; vocals, Núria Casamort, Sergi Corral, Carme Plaja i Jordi Casamort. A més, per primera vegada, es van nomenar dos presidents honorífics: Antoni Serrano, de Malgrat de Mar i nét polític de l'Avi Xaxu, i Carles Pous, veterà sardanista escalenc i membre de junta de l'entitat des de la seva fundació.

L'acte d'aniversari es va cloure amb la signatura pública i acceptació de dues donacions a l'Agrupació Sardanista "Avi Xaxu": el penó de l'*Orfeó Els Atlants* (1916), finament brodat sobre vellut i lliurat pel besnét Josep Ll. Vicens i Busquets, i un fons de 210 plects de composicions musicals, format per uns 450 títols (entre sardanes, ballables i peces de concert) i lliurat pel compositor escalenc Lluís Albert. *"La nova junta de l'Agrupació seguirà*

treballant amb moltes ganes i il·lusió per l'Escala i pel sardanisme. Prova que fins ara la feina ha estat ben feta, són aquestes importants donacions que ens han llegat i reconeixen la tasca de recuperació i difusió musical que fa la nostra entitat", afirmava el president Jordi Gallegos.

Després d'un temps de descans, els actes es repregueren a 2/4 de 9 del vespre, amb un concert

de petit format en el qual la cobla local, *La Principal de l'Escala*, junt al seu nou director Jordi Puigdomènech, van repassar l'evolució de l'obra musical de Josep Vicens Xaxu, tot oferint, per ordre cronològic, 7 sardanes desconegudes del compositor escalenc: *Bosc endins* (1907), *Cabanya de flors* (1909), *Oració d'amor* (1911), *Acariciant-se* (1920), *La font del pastor* (1930), *La vall de Sant Daniel* (1932) i *L'esvalot de la plaça* (1942). Segons Jordi Gallegos, "amb aquest concert, hem descobert les petites perles d'un tresor musical del que encara ens queda molt per a descobrir. El Xaxu va ser un home inspirat i d'alta producció compositiva", que també manifestava que es treballarà per a fer concerts similars de forma més periòdica.

La jornada va cloure's amb la interpretació de 3 conegudes sardanes (*Carícies*, *El cant del batre* i *Bona festa*) per a ballar del mateix compositor, amb les quals la sala polivalent del Centre Cultural Xavier Vilanova va quedar petita per acollir les quasi 200 persones que van seguir tots els actes de la vetllada festiva i que van reafirmar l'èxit de la celebració i de convocatòria dels actes que organitza l'entitat sardanista escalenca.

Dances catalanes a cura del Grup de Danses *La Farandola* del CER
(foto: Basili Gironès)

Foto de família de membres de l'entitat, exmembres, familiars i donants
(foto: Basili Gironès)

Article aparegut al setmanari
Hora Nova, dimarts 30 d'abril
de 2013, pàg. 31

Durant el concert, *La Principal de l'Escala* recuperarà 7 sardanes desconegudes del Xaxu (foto: Basili Gironès)

Bateigs en Vela,
Kayak de mar,
Paddle surf
i gaudeix del
MAR!

Oficina Central:
Tel: 972 770 0016 - club@nauticescala.com
www.nauticescala.com - @nauticescala.com

sanimat GRUP GAMMA

ceràmiques · sanitaris · banys · cuines

Carrer Lleida, 10 • 17130 L'ESCALA (Girona)

Tel. 972 770 414 • Fax 972 776 950

sanimat@gamma.es • www.gamma.es

radiolescala
.cat

Parlem de tu! **107.6 FM**
Escolta'ns per FM, TDT, Internet o al mòbil
(aplicació Tunein)

Segueix-nos a

Tel. 972 771 000
e-mail: radio@lescala.cat
www.radiolescala.cat

38è Aplec de la Sardana a l'Escala

Amics escalencs i escalenques: fa una pila d'anys que, amb la meua esposa Carme, venim a gaudir del vostre aplec, guiats per la satisfacció de poder assaborir el caliu i la munió que respirem en el vostre entorn sardanista, altament reconegut per la qualitat de les sardanes escollides, entre les cobles i l'Agrupació Sardanista "Avi Xaxu", que llavors les fruïm amb les diferents formes d'interpretar que ens ofereixen els músics. Enguany hi tenim la Ciutat de Girona, Rossinyolets i la Principal de l'Escala, que donarà com a resultat de ser un gran esdeveniment, orgull de la nostra cultura catalana, sabent que la sardana, de nou, en serà l'estrella d'aquesta festa anyal. Les cobles estan prenyades de jovent, fent gala del que han après en les diverses escoles de música per a cobla que tenim en el nostre país, preservant així la seva continuïtat musical comptant amb excel·lents músics, bons intèrprets i més ben formats per professors reconeguts, que no pas abans que havien de ser més autodidactes.

Ara vull ressaltar el sacrifici que comporta tirar endavant una celebració d'aquesta magnitud, instant constantment a les entitats col·laboradores amb migrats suports, patint "retallats sempre minvants" per part dels mandataris governamentals. De tot plegat, se'ls fa un nus feixuc de mal desfer als soferts organitzadors, que han de poder seguir un esquema d'Aplec cada cop més retallat, amb un full de ruta marcat amb dates, objectius i compromisos, difícils de complir, només servint com a guia de tot el que s'ha pogut pactar, i també per poder-ho realitzar lo més mínimament digna possible. De cara als àvids sardanistes convidats assidus en cada nou esdeveniment popular, són els conreants de la tradició sardanista, fent gala de país, tot recordant als nostres avantpassats, com a fita obligada de respecte cultural de continuació i trajectòria.

Ara són 38 anys de continuïtat. No ha estat mai en va tot el treball emprat perquè, com es pot deduir, heu pogut preservar "La dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan", i tampoc ha estat en va l'esperit català que s'hi ha posat, perquè heu edificat entre tots uns castells de somnis i d'il·lusions, de cultura i de país, que durant moltes generacions els dansaires locals i d'arreu han pogut gaudir, per arribar a l'actualitat amb la nostra dansa sincera i "sencera" amb costums i tarannà tradicional català. Són fills fidels de la Nació de Catalunya de les quatre barres.

Havent estat units en totes aquestes tasques i sumant els treballs d'abans amb els d'ara, podem tenir un futur de seguretat de pervivència envejable, assentats en la ferma base del voluntariat, podent també valorar després positivament els sacrificis i desencisos. Vull agrair aquestes tasques d'una manera serena, franca i positiva l'haver estat fidel a la sardana, posant de relleu la força que empeny la rauxa catalana festiva i altruista, per tirar endavant tots els projectes patriòtics pactats.

Veiem com la sardana emprèn embranzida i s'eleva amb la sardana aèria a Arenys de Munt, el 16 de març d'enguany, celebrant la festa "Arenys de Munt, Capital de la Sardana 2013", un impressionant espectacle difícil d'executar i també molt difícil de poder-ho programar per diverses dificultats; econòmiques, tècniques, de lloc i data concreta sense dificultats meteorològiques, per assolir una assistència massiva, dintre d'una celebració molt extraordinària i valuosa que motivi l'assistència a tot aquell que se senti motivat i català, per recolzar les nostres tradicions i tarannà.

Amb aquests agraïments us desitgem molts anys d'èxits i continuïtat de bons aplecs i ballades.

Sebastià López
Caldes de Malavella

Manresa Ciutat Pubilla, 50 anys després (1963-2013)

Manresa celebra el seu mig segle com a Ciutat Pubilla de la Sardana

L'any 63 la inauguració del monument s'acabà convertint en un acte reivindicatiu de catalanitat | La cobla Principal de la Bisbal serà la convidada de luxe de l'efemèride

La cultura popular i tradicional de Manresa està de festa. Fa 50 anys la capital del Bages fou proclamada Ciutat Pubilla de la Sardana. Per a commemorar aquesta efemèride, durant tot el cap de setmana [dissabte 27 i diumenge 28 d'abril] es celebraran actes relacionats amb la festa en els quals participaran nombroses entitats locals. D'entre els nombrosos esdeveniments destaca el concert que La Principal de la Bisbal –que enguany celebra el seu 125è aniversari– oferirà el proper diumenge [28 d'abril] al teatre Kursaal.

L'any 1963, en plena dictadura, es bastí el monument a la sardana de la plaça Cots de Manresa. La inauguració de l'escultura de Jaume Soldevila comptà amb la participació de moltes associacions de cultura popular de Manresa i acabà convertint-se “en un acte reivindicatiu de catalanitat i de la llibertat d'expressió”, segons ha explicat la comissió organitzadora dels 50 anys de la proclamació de Manresa com a ciutat Pubilla de la Sardana.

Els impulsors de l'iniciativa també recorden que aquell esdeveniment “adquirí especial importància per la seva valentia, a causa de la dificultat que suposava celebrar qualsevol efemèride fora del context que imposava la censura franquista”. A partir d'aquell moment la capital del Bages esdevingué la quarta Ciutat Pubilla, després de Girona, Lleida i Ceret.

Concerts, balls i conferències

Les activitats s'inicien el dissabte [27 d'abril] amb una conferència a càrrec de la musicòloga manresana Glòria Ballús i de Juli Sanclimens, que fou el impulsor d'aquell acte i que acabà essent alcalde de la ciutat. La conferència, que se celebra a l'Auditori Fundació Catalunya La Pedrera, es clourà ballant sardanes a la Plana de l'Om.

El diumenge [28 d'abril] els actes s'enceten, de bon matí, amb una cercavila formada per diferents entitats de cultura popular i tradicional, la qual s'iniciarà a la plaça de l'Ajuntament culminarà davant el monument a la sardana de la plaça Cots. La Principal de la Bisbal serà l'encarregada de posar la nota musical a la ballada popular de sardanes.

La mateixa formació, tal vegada la més prestigiosa del panorama actual, celebrarà el diumenge a la tarda, en el teatre Kursaal de Manresa, el concert que duu als escenaris de gira per a celebrar el seu 125è aniversari. Prèviament, en el pati del Kursaal, es podran presenciar les actuacions de dansa dels tres esbarts dansaires de la ciutat.

Article aparegut a *La Vanguardia*, el divendres 26 d'abril de 2013

(vid: <http://www.lavanguardia.com/local/bages/20130426/54371581146/manresa-celebra-50-anos-de-ciutat-pubilla-de-la-sardana.html#ixzz2SUUQ3Mzu>)

Quan ballar sardanes era fer política

L'any 1963, en ple franquisme, Manresa va ostentar el títol de Ciutat Pubilla, ocasió que el catalanisme va aprofitar per reivindicar-se. Aquest cap de setmana ho commemora

En plena dictadura franquista, qualsevol mostra de catalanitat era criminalitzada, perseguida i motiu de presó. En aquest context, fins i tot ballar sardanes podia ser sospitós i perillós.

I no per les sardanes en si, sinó per tot allò que les envoltava. Malgrat la derrota militar del 1939, el catalanisme continuava viu, i maldava per treure el nas allí on podia. Per exemple, a la celebració de Manresa, Ciutat Pubilla de la Sardana del 1963.

“La primera Ciutat Pubilla de la Sardana va ser Girona, seguida de Lleida, i tant l’una com l’altra van tenir molt a sobre les autoritats franquistes. Però la quarta va ser Ceret, a la Catalunya Nord, i allí la cosa es va desmarxar: el programa va ser en català, la megafonia era en català, s’hi respirava un sentiment de llibertat... Per tant, quan Manresa va agafar-ne el relleu, també vam voler fer com a Ceret, amb el programa en català, un ambient de normalitat...”, explica a **NacióLaFlama.cat** Núria Soler, de la comissió organitzadora dels actes del 50è aniversari de la proclamació de Manresa com a Ciutat Pubilla de la Sardana. “Però el català no podia aparèixer en cap publicació impresa”, es lamenta Soler, “...si no era que se citava alguna altra obra. I així vam fer-ho, citant el llibre *La sardana en Manresa*, que dèiem que era ‘de pròxima aparició’. I el llibre no el va escriure el meu pare fins l’any 1994 o 95!”. Amb aquest tripijoc, els organitzadors van aconseguir burlar la censura franquista, i publicar un programa íntegrament en català.

“Era una manera de fer política sense fer massa soroll. I fer política conscientment, i sabent que els que se n’haurien d’haver assabentat, no se n’assabentaven gaire...”, sosté Soler. Per tot plegat, vist amb perspectiva històrica, “podria semblar que el pubillatge manresà va ser un acte de quatre sardanistes eixelebrats, però posat en el context del 1963, no va ser ben bé això”.

“Tot plegat va ser un autèntic joc de pistes on els organitzadors van haver de jugar, esquivar i lluitar, a vegades molt arriscadament, amb autoritats, censors i vigilants de l’època, fins al punt que l’alcalde de la ciutat va ser destituït poc després de la celebració per haver-la permès i, sobretot, per haver permès que al programa d’actes hi llúissin les quatre barres, que eren de color blau per dissimular, i que estaven prohibides del tot”, explica Soler. Efectivament, l’empresari Joan Moll Vall, membre de la Federació de Joves

Inauguració del monument commemoratiu del pubillatge manresà
(foto: Quintana)

Cristians durant la República, es va passar al bàndol franquista durant la guerra, i va ostentar l'alcaldia manresana entre 1958 i 1964.

Cinquanta anys després

Passats els anys, el sardanisme manresà no està disposat a permetre que “tota aquella feinada quedi en un racó de l’hemeroteca”, motiu pel qual “ho hem volgut recordar amb un cap de setmana festiu on, com aleshores, hem aconseguit que totes les entitats manresanes dedicades a la cultura popular ens impliquéssim per tal de fer una festa ben engrescadora i participativa”.

Així, doncs, el programa d’actes previst és el següent:

Dissabte 27 d’abril

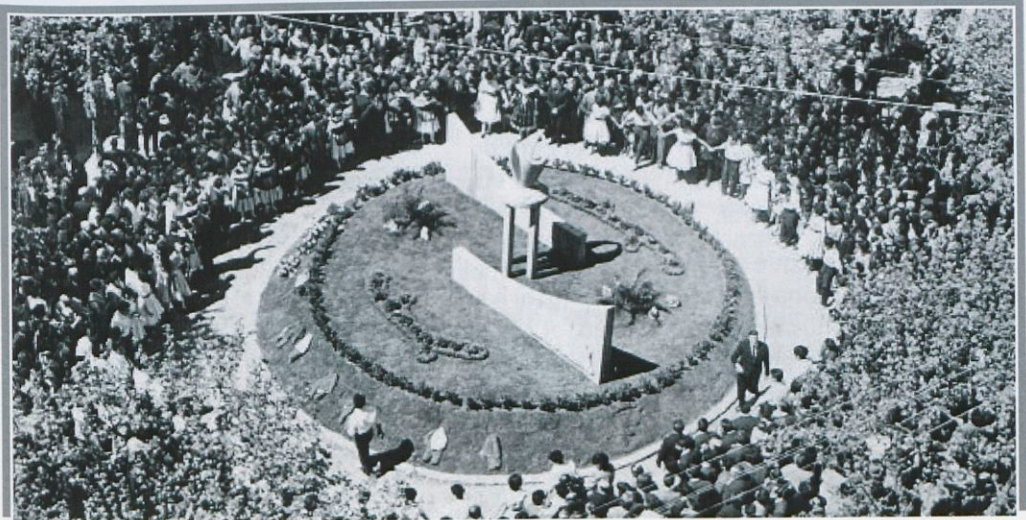
- 19:00h. – Conferència a l’Auditori Fundació Catalunya la Pedrera. “Manresa ciutat pubilla de la Sardana del 1963 al 2013”. A càrrec de Glòria Ballús, Musicòloga; i Juli Sanclimens, Organitzador de la ciutat pubilla de l’any 1963.
- Tot seguit a la Plana de l’Om. Ballada de tres sardanes amb la Cobla Ciutat de Manresa
 - Jorn Alegre, de Josep serra
 - Manresa Dansa, de Ricard Viladesau
 - La flama de la sardana, de Tomàs Gil i Membrado

Diumenge 28 d’abril

- 11:00h. – Cercavila de la plaça Major a la plaça Cots
- 11:30h. – Arribada a la plaça Cots i acte commemoratiu del 50è aniversari ciutat pubilla
- 12:00h. – Actuació
 - Colla castellera tirallongues
 - Tabalers de Xàldiga
 - Geganters de Manresa
 - Orfeó manresà
- 12:45h. – Ballada de sardanes amb la Cobla La Principal de la Bisbal
- Clausura de l’acte amb l’Orfeó Manresà i La Principal de la Bisbal
- 14:30h. – Dinar d’aniversari. Lloc: espai gastronòmic del Kursaal. (reserves trucant a l’Agrupació Cultural del Bages al telèfon 93 872 49 26).

- 17:00h. – *Actuació dels esbarts:*
 - *Casal Cultural Dansaries manresans*
 - *Grup de dansa Cor de Catalunya*
 - *Conjunt dansaires manresans – Cor de Catalunya*

- 18:00h. – *Concert d'aniversari*
 - *La Principal de la Bisbal 125 anys.*
 - *Tríptic de records de Fèlix Martínez i Comín, coreografia de Joan Manel Miquel amb la participació de l'Esbart Manresà de l'Agrupació Cultural del Bages.*
 - *Espectacle líric "La Principal, d'un arbre amunt", amb text de Roger Costa-Pau, direcció de Francesc Cassú i l'actuació de la soprano i actriu Elena Martinell.*

Ballada a l'entorn del monument de Manresa Ciutat Pubilla 1963
(foto: Quintana)

Bernat Ferrer, article aparegut al diari *Nació La Flama*, el divendres 26 d'abril de 2013
(vid: <http://www.naciodigital.cat/laflama/noticia/1531/quant/quant/ballar/sardanes/era/fer/politica>)

Arenys de Munt / Eugeni Xammar

De Ciutat Pubilla a Capital de la Sardana

Qui ho havia de dir que la nostra vila, l'Escala, quan va ser nomenada, l'any 2010, Ciutat Pubilla de la Sardana, seria la penúltima població en rebre aquest honor? Després d'Organyà, a l'Alt Urgell, que va ser-ho l'any següent, el 2011, ja no n'hi ha hagut cap més. Tanmateix, aquest 2013, ha començat amb una novetat: la creació de la figura de la Capital de la Sardana.

Sorgida d'una idea conjunta de la Federació Sardanista de Catalunya, de la Unió de Colles Sardanistes de Catalunya i de l'Obra del Ballet Popular, la Capital de la Sardana pretén ser un projecte innovador per convertir un municipi català, durant un any, en el punt de trobada obligada per al món de la sardana i per a tota la societat en general.

La sardana aèria

Però tot plegat de què es tracta? D'un simple canvi de nom per continuar fent el mateix? A primera vista dóna la impressió que no; hi ha molta més ambició al darrera. La iniciativa té com a objectius ampliar la difusió, el conreu i el prestigi de la sardana, com també promoure i projectar, àmpliament, el municipi designat com a Capital de la Sardana. I per sí no fos prou, es persegueix, a més a més, concentrar tots els premis i reconeixements que donava cadascuna de les entitats abans esmentades en uns únics guardons.

La població escollida enguany per iniciar la cursa ha estat Arenys de Munt, precisament la vila que, a partir d'una senzilla consulta veïnal, va impulsar l'independentisme català a tot el país, fins a cotes mai vistes fins ara.

Arenys de Munt té programat un ampli programa d'activitats que s'allarga fins al 2014. Inclou ballades, aplecs, concerts, conferències, trobades gastronòmiques, danses, gegants, correfocs, castellers, puntaires, etc. En fi, cultura popular per donar i per vendre. A més, en l'acte inaugural del dia 16 de març passat, s'hi va poder veure l'espectacle *La sardana universal*, que consisteix en una coreografia aèria interpretada per vuit dansaires—quatre nois i quatre noies—de la colla juvenil Xàldiga, de Barcelona, que ballen suspesos a 30 metres d'alçada subjectats per una grua.

Si Arenys de Munt, amb els seus més de cent actes programats per aquest 2013 i part del 2014, dóna a la sardana la mateixa embranzida que va transferir a les consultes sobiranistes, no queda lloc a dubte que la nostra dansa té el futur assegurat per sempre més.

Eugeni Xammar

Llegiu a poc a poc les paraules que segueixen. Si la lectura us deixa bones sensacions, torneu-hi una segona vegada. I una altra, si noteu que per dins se us remou agradablement alguna cosa.

“No cal ésser català per a trobar que entre totes les danses que es fan i desfan, la sardana és una dansa molt bella. Però hi ha sardana i sardana. La recordeu aquella sardana sentida a entrada de fosc, un dia dolç d’hivern, la recordeu, un dia que us creieu presoner de la soledat i donàveu un tomb fora poble, la recordeu la veu d’or i d’aram arribant extenuada al cim del turó, prou clara tanmateix, per dir-vos que Catalunya no us deixava sol? La recordeu sobretot, aquella sardana ballada a la platja una nit de juny, ballada a la platja quan teníeu vint anys, portant a la vostra mà dreta el pes d’una altra mà, la vostra mà dreta inviolable, tocant la il·lusió amb la punta dels dits?”

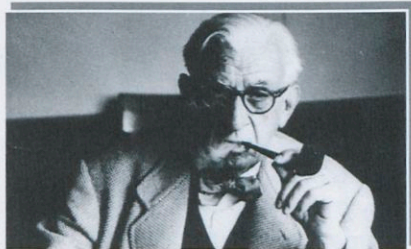
Aquest cos de paraules, extraordinari, és del millor que s’ha escrit mai sobre la nostra dansa. Pertany al text *Els secrets de la sardana*. El seu autor: Eugeni Xammar.

Qui fou Eugeni Xammar? Si heu llegit les seves memòries, *Seixanta anys d’anar pel món*, ho sabeu de sobres. En canvi, si no ho heu fet, si no n’heu sentit a parlar mai, us puc dir que Xammar fou un periodista, reconvertit en diplomàtic de carrera i intèrpret, que visqué la major part de la seva vida fora de Catalunya. Dominava perfectament, a part del català i el castellà, el francès, l’anglès, l’alemany i l’italià. Josep Pla a les seves *Notes del capvesprol*, el defineix, com un gran fenomen lingüístic, ja que en totes les grans institucions internacionals en les quals treballà fou considerat un traductor gairebé infal·lible.

Pla, que durant la seva època de corresponsal a l’estranger va coincidir més d’una vegada amb Xammar i, fins i tot, feren un viatge plegats a la Unió Soviètica, va dir més coses d’ell: “En Xammar m’ha ensenyat més que tots els llibres plegats. És l’home més intel·ligent que conec, el qui té un cop d’ull més segur i un coneixement del món més vast... No passa dia que no pensi en ell, en el que m’ha dit i, sobretot, en el que m’ha insinuat...”

Eugeni Xammar pertany a la generació de periodistes catalans que van perdre la guerra civil i que han romàs injustament ignorats, durant anys i panys, fins que darrerament han començat a ressorgir, gràcies sobretot a l’empenta de l’editor Quim Torra. Àngel Ferran, Domènec de Bellmunt, Just Cabot (director de la prestigiosa revista *Mirador*), Paco Madrid, Josep Maria Planes (director de *El Be negre*, vilment assassinat per la FAI), Joaquim Ventalló, Domènec Guansé, i alguns altres, són noms de periodistes nostrats que, en uns anys convulsos, s’arromangaren de valent per normalitzar i adaptar la llengua catalana a la realitat del país.

Aquest 2013, fa justament 125 anys que Eugeni Xammar va néixer a Barcelona. No sembla pas que el país el recordi gaire. Permeteu-me, doncs, com a modest homenatge, acabar amb una de les seves enginyoses frases: “Els catalans pels quals la llibertat de Catalunya no és la passió dominant són uns senyors que m’acaben la paciència”.

Passejada ancestral

Des de dalt d'un turó, prop d'unes ruïnes que havien estat en un altre temps un convent de monges benedictines, on tan sols resten quatre pedres d'una estoica paret, un apassionat historiador ens anava explicant, al petit grup que érem, els assentaments humans que hi havia hagut per aquells vorals: celtas, ibers, grecs, romans, bàrbars; després, guerres entre comtats, francesos... –No sé si m'he perdut en l'ordre cronològic. Bé, va transitar molta gent per aquí–. La història que ens transmetia era tan extensa, que encara es prolongava terres enllà del que nosaltres des d'aquell puig podíem albirar.

Ara, avui, en aquesta terra plena de marques i petjades de cultures ancestrals hi vivim nosaltres, els catalans, i si volem definir-ho més: els empordanesos.

Però, en tan que com a despulles humanes ens esborrem, el territori, en canvi, ens vol recordar; tot i que li hem desviat rius, esventrat muntanyes i transformat paisatges, sempre ens ha estimat. Durant un llarg temps ha posat capes de terra sobre esdeveniments passats i els ha gaudit per a ell, i quan ha estat més que servit, juga a pujar una pedra, i una altra, o deixa que empasseguem en qualsevol senyal perquè el món de l'arqueologia s'assabenti i sàpiga que ha acollit en aquestes contrades, homes i dones de diferents cultures que, amb la seva presència s'hi han quedat a fer-li companyia en la més pregona i remota memòria del temps.

Tornant a l'historiador, ens continua relatant el passat amb un entusiasme encomanadís mentre fem via cap a un altre lloc. Ara ja hem arribat al temps històric del masos que estem contemplant, amb llegendes comtals molt interessants.

En un no res de temps m'han passat tants segles que penso que, en aquest tros de terra, és incomptable la de parents vinguts d'arreu del món que devem tenir soterrats per aquestes pedres; gent erudita, atrevida, valenta, tossuda i repatana.

Si d'aquesta barreja de coneixements, bondats –i maldats també–, som hereus d'alguna cosa, deu ser de la virtut per tirar endavant tot el que ens posem al cap, donant peu a la franquesa del nostre tarannà tan popular, com és el fet de néixer, viure i ser de l'Empordà.

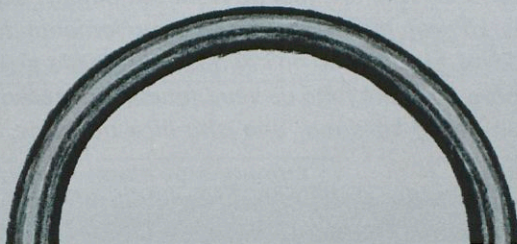
Esther

24 de setembre de 2011

L'ARC IRIS

Llàgrimes cristal·lines,
despreses de la quisor
d'un immens cel ennuolat,
primícies de la tristor
que s'esvaeix amb la llum
d'un bell sol encisador.
Les gotes de pluja fina
absorbeixen brillantor
i set colors s'hi dibuixen
quan els raigs traspassen l'aigua
amb tendresa i amb amor.
Bonics colors arquejats
fan un arc embriagador,
atractiu pels seus encants,
amb aires de seductor,
despertant el gust artístic
del més insigne pintor.

Pilar Pellicer, de Gispert
L'Escala, 23-març-2013

Salvador Espriu i la sardana

Com ja deu ser sabut per tothom, el 2013 és l'Any Espriu, ja que es commemora el centenari del naixement de l'il·lustre escriptor Salvador Espriu, figura cabdal de les lletres catalanes. Enguany, però, també es compleix el 40è aniversari de la proclamació de Tarragona com a 14a Ciutat Pubilla de la Sardana, fet que va esdevenir-se el diumenge 6 de maig de 1973.

El Monument a la Sardana de la capital imperial fou obra del mestre i escultor d'Ascó, Josep Ma. Brull i Pagès (1907-1988) i la Sardana del Pubillatge, *Tarragona Ciutat Pubilla*, fou deguda a la inspiració de l'actual degà dels compositors sardanistes de Catalunya, el veterà mestre Tomàs Gil i Membrado, de 98 anys (Horta de Sant Joan, 1915). El càrrec de Pubilla Universal recaigué en la Srta. Marta Padró i la Medalla al Mèrit, l'únic guardó que llavors lliurava l'Obra del Ballet Popular (entitat coorganitzadora de l'esdeveniment), fou per a l'Associació Cultural Folklorica Barcelona, per la seva destacada tasca en pro de la cultura i la música, sobretot la de casa nostra.

Pel que fa al terreny de les lletres, la Lliçó Magistral fou del mestre, advocat i escriptor Carles Cepero i Salat (1920-2003), fill de Cervera i mort a Tarragona als 83 anys, i el Missatge al Món Sardanista, fou encarregat al poeta, dramaturg i novel·lista de Santa Coloma de Farners, Salvador Espriu i Castelló. El mateix escriptor, autor dels llibres de poemes *El cementiri de Sinera* o *La pell de brau*, entre d'altres, va assistir a l'acte i va ser l'encarregat de llegir els seus propis mots que, punyents i carregats de força i expressió, continuen essent ben actuals 40 anys després de ser pronunciats:

"Jo no he ballat mai la Sardana. En realitat, mai no he sabut ballar, i aquesta és una de les meves moltes limitacions. La gran mancança em reca. Ho lamento de debò. Tanmateix, no he de parlar de mi, la qual cosa no interessa gens a ningú. En subratllar, per l'esmentada inhabilitat, la meva absoluta falta de veu i vot en una matèria tan important, expresso la meva admiració per la sardana, una alta lliçó de ritme, d'harmonia, de ponderació i de seny.

Senzilla i complicada alhora, popular i distingida, fina, subtil, sotmesa a les profundes lleis del nombre, oberta sempre a tothom, arrelada en una petita però molt matisada

Retrat de l'escriptor Salvador Espriu, segons Josep Pla-Narbona

terra i, per tant, universal, la sardana és una garantia de continuïtat d'una característica manera de ser, molt humana, i també un constant advertiment seriós per a tots nosaltres.

En ballar-la, en contemplar-la o en escoltar-la, hem de procurar d'aprendre i de no oblidar que tothora ens hem de mantenir, tal com ella ens ho ensenya, en la mesura i en l'equilibri, en la comprensió i en el diàleg, en el pacte ordenador, en la ironia civilitzada, en una serena gràcia, en lluita contra tot el que sigui barroer i xaró.

La Sardana ens indica imperativament el nostre deure de no renunciar en cap circumstància al nostre propi respecte i a la nostra dignitat, de seguir els amples però difícils camins de la democràcia, de treballar sense repòs per aconseguir la llibertat: autèntica, reflexiva, merescuda, plena”.

Salvador Espriu al seu estudi, bressol dels seus escrits

Jordi Gallegos i Córdoba
Llicenciat en Història

CENTRE MÈDIC

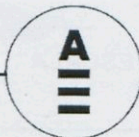
NARCÍS PRAT I SÀBAT

METGE DE CAPÇALERA I ENDOCRINÒLEG

LABORATORIS AMIEL

ANÀLISIS CLÍNQUES

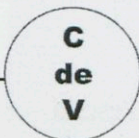
JORDI MORAL - CRISTINA ROCAS

PODÒLEGS - ORTOPEDES

CONCEPCIÓ DE VENTÓS I MAS

PSICÒLOGA TERAPEUTA HUMANISTA

VISITA A HORES CONVINGUDES

OBERT TOT L'ANY

C/ TRAMUNTANA, 7

17130 L'ESCALA

TEL. 972 774 856

la clota 17130 L'ESCALA (Girona) *La Llar dels Pescadors* 972 77 42 61

RESTAURANT CA LA NEUS
(HOTEL NIEVES MAR)

Passatge Marítim, 8
Tel. 972 77 03 00 - Fax 972 77 36 05
e-mail: mail@nievesmar.com
www.nievesmar.com
17130 L'ESCALA
(Girona)

FINQUES
GUANTER
API
AGÈNCIA IMMOBILIÀRIA

Ave Maria, 2 - Tel. 972 770 272 - Fax 972 770 157
e-mail: guanter@grn.cat
Av. Riells, 46 - Tel. i Fax 972 770 040
e-mail: finquesguanter@grn.cat
www.guanter.com

expert
Lindan
Electrodomèstics

ALARMES - ANTENES - INTERFONS
REPARACIONS D'ELECTRODOMÈSTICS
Plaça de les Escoles, 8 Tel. 972 770 490
17130 L'ESCALA Fax 972 770 355

Bar Restaurant Antonio

Gran varietat de tapes

*Tot tipus de plats
per emportar*

*paella, fideuada, sarsuela,
suquet, cuscús, i molt més...*

Av. Girona, 61 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 771 512

JUHE
PASTISSERIA • BOMBONERIA

Carrer Santa Màxima, 1
17130 L'ESCALA
Tel. 972 770 364

fiona

1978

maranges, 4 - 17130 l'escala
(+34) 972 77 15 79
bastrop_2000@yahoo.es

Fruites Llorenç

C/ del Mar, 2 - Tel. 972 770 601
17130 L'ESCALA

Temps i somni

Fos un son o un malson
quedava acerada la imatge
en el record inadvertit
d'una nit de somnis i presagis.

Poc tenia de veritat el fet,
no sempre tan fidel ni gens senzill,
de l'operància d'aquells moments
sumits dins la ufana dimensió de l'oblit.

Caminava el temps dins el futur
vivía essències de llampecs retrospectius
com quan l'enyor és més que un mer impuls
i la vida s'omple de projecció i de sentit.

No queda només l'espai pel passat
ni el futur té simples aromes de promeses
tot cavalca dins el somni sempre etern
que lluu en el llorer dels fets consentits!

Joan Barceló i Coll

**Carns
i embotits
SEBASTIÀ**

**elaboració
pròpia**

Ave Maria, 29 - Tel. 972 773 954
17130 L'ESCALA

FARMACIA M Rosa Planas

Av. Riells, 8 - Tel. 972 771 473
17130 L'ESCALA

Pg. Jesús M. Isern, 2 (Port d'En Perris)
17130 L'ESCALA - Tel. 972 772 679
info@lacala-restaurant.com
www.lacala-restaurant.com

La Cala

Especialitat en tapes i menús de tastets

**CONSTRUCCIONS
ROBEMAR-RIELLS, S.L.**

Riells de Dalt, 75 - Tel. 972 772 041
17130 L'ESCALA

canmiquelhotelrestaurant

Platja de Montgó, s/n - 17130 L'ESCALA
Tel. rest. 972 771 002 / Tel. hotel. 972 771 452
Fax 972 776 293
www.canmiquel.com

M & M

Classes particulars

E.P. - E.S.O. - Batxillerat
Grau Mitjà - Grau Superior - Oposicions
Francès - Anglès - Català per a estrangers

Camí Ample, 9 - 17130 L'ESCALA
Tels. 972 771 150 - 696 077 287
696 043 887

**PINTURES
M. VICH S.A.**

Venda
al major
i detall

«**COLORS A L'INSTANT**»

Pintures, barnissos, maquinària, eines,
parquet, moquetes, roba de treball

Avinguda Riells, 26 A
Tel.-Fax 972 773 013 / Mòbil 669 207 777
17130 L'ESCALA
E-mail: pinturesmvich@hotmail.com

Salaons Solés, SA
Closa d'en Llop, 40 - 17130 L'ESCALA - Apt. de correus 210
Tel. 972 770 357 - Fax 972 774 171 - A/e: soles@anxoves.com

Un vincle comú

sardana - sardanista - sardanisme

Sardana

De la sardana ha estat impossible conèixer, amb exactitud, l'origen. No se sap, amb certesa, l'època en què es començà a ballar, ni quins foren els primers balladors. La primera vegada que es troba escrit el seu nom és en el *Liber Consultatus*, conservat a l'Ajuntament d'Olot, en el qual es transcriu una resolució de 5 d'agost de 1552, per la qual es prohibeix el ball de la sardana.

El document més antic en el qual apareix el nom és una amonestació del bisbe de Girona, de l'any 1573, que prohibeix ballar sardana als joglars.

Félix Lope de Vega Carpio (Madrid, 1562-1635), extraordinàriament prolífic escriptor espanyol, en "El maestro de la danza" (1594) esmenta dues vegades la paraula sardana.

A l'any 1596 una disposició del sínode de Vic prohibeix les sardanes. I a principi del segle XVII la sardana apareix com una dansa cortesana barcelonesa.

La sardana és una de les més preuades mostres de la cultura catalana, essent un important signe d'identitat per a Catalunya i per als catalans. Tant és així que ha esdevingut una dansa popular catalana. A Catalunya també hi ha manifestacions artístiques i tradicions que mereixen ser tingudes en consideració, perquè formen part del nostre patrimoni cultural. Són les que distingeixen el nostre país dels altres i de les quals presumim satisfactòriament.

És obvi, doncs, que la nostra cultura no es limiti solament a la sardana. També inclou els castells humans, activitat que aplega nombrosos grups de colles castelleres que atrauen un públic entusiasta d'arreu de Catalunya. Els grallers acompanyen les colles interpretant la música apropiada, que és el mòbil complementari per a animar la festa. L'actuació dels castellers és una manifestació de catalanitat, encara que no sigui tan participativa com la sardana. També els gegants, els quals prevalen, amb orgull, en moltes festes, amb un aire esvelt, prominent, majestuós,... Els acompanyen els capgrossos i formacions de gralles i de percussió. Tot i ser éssers inanimats caminen i ballen per ordre dels geganteres que els donen vida, convertint-se en una animació irresistible que sedueix pel seu encant i la seva gràcia, principalment en el món infantil.

La sardana no és una competició ni una exhibició —deixant de banda les colles sardanistes— sinó la dansa que ens agermana. Es balla formant una rotllana o rodona on

Detall d'una sardana ballada el 1889 a Vila-sacra. La manera de ballar era més horitzontal que vertical

Ballada de sardanes, l'any 1891,
a la plaça de Santa Coloma de Farners per la festa petita,
segons el gravat de Rodrigo Carrillo de Albornoz

poden intervenir un nombre indeterminat de balladors dels dos sexes, sense que s'hagin de formar parelles obligatòriament.

Com a símbol de catalanitat ha quedat immortalitzada en el poema *La Sardana del poeta*, de Joan Maragall i Gorina (Barcelona, 1860-1911). Els dos primers versos la defineixen així: "La sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es

desfan". L'autor insisteix en aquests versos fins al punt de tancar amb ells, reiteradament, cada estrofa del poema. També, a més d'altres poetes, Josep M. de Sagarra i Castellarnaus (Barcelona, 1894-1961) escrigué el poema *La Sardana*.

La sardana, com altres manifestacions culturals viu, des de fa anys, èpoques de canvis extraordinaris, sobretot en la manera de ballar-la, el que demostra que és una dansa viva. Es digué que la sardana s'estava morint i que necessitava d'immediat canvis radicals. L'historiador, comentarista, assagista,... Lluís Subirana i Reboloso (Esparreguera, 1938), que va excel·lir especialment en l'estudi i promoció de la sardana, deia: "No hem de pretendre ressuscitar la festa de la sardana, sinó portar la sardana a la festa". Això és el que fa l'Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu", amb un resultat molt positiu i encoratjador.

L'any 1957 es pretenia modernitzar el ball de la sardana i la cobla tot creant una mena de sardana-rock. El músic català, Xavier Cugat i Mingall (Girona, 1900-Barcelona, 1990), després de comprendre les raons que li exposaren els innovadors, desistí del seu propòsit de popularitzar la sardana arreu dels cinc continents transformant-la en un ball del Carib.

Segons els indicis, la sardana més antiga o primitiva fou la curta, que constava de vuit passos curts i setze de llargs. Totes les descripcions que se'n fan coincideixen a considerar-la de molta antiguitat; en canvi, tothom parla de la sardana llarga com a invenció relativament moderna, probablement entre els anys 40 i 50 del segle XIX.

La sardana llarga s'anà constituint a partir de la sardana curta. Les tirades eren més extenses tant en els curts com en els llargs. El músic i compositor Josep M. Ventura i Casas (Alcalà la Real, Jaén, 1817-Figueres, 1875) —no tenia un any quan la seva família es traslladà a Figueres— més conegut per Pep Ventura o Pep de la Tenora, va allargar les composicions de sardanes en idear l'ac-

Cadaqués (l'Alt Empordà). "La Sardana, a la Plaça de Rahola",
segons indica la revista *La Il·lustració Catalana*; any 1912
(clixé per Roig)

tual sardana llarga. D'aquesta manera l'antiga i tradicional sardana curta es transformà en la moderna sardana llarga.

Les primeres sardanes llargues datades devien ser de l'any 1835. Cap a la dècada dels 1840 començarien a allargar-se més. La data no és gens precisa, fins que a partir de l'any 1850 ja es troben esmentades les sardanes llargues, que no tan sols s'interpreten, sinó que ja es compten i es reparteixen.

D'aquí ve que la sardana llarga s'inicià a Figueres i, des de les terres empordaneses, es va fer extensiva a la resta del territori català en els primers decennis del segle xx. Es pot dir que l'Empordà –comarca molt bonica– és la casa pairal de la sardana i que la sardana llarga, coneguda pròpiament com a sardana, és la sardana per antonomàsia.

La sardana és una dansa democràtica en la qual tothom té cabuda, sense distinció d'edat, raça, nacionalitat, sexe, religió,... Certament, ha tingut seguidors i detractors, però, malgrat les contrarietats, segueix viva i forta tot i les controvèrsies que ha suscitat.

Se sol ballar amb motiu d'una festa, per diversió, per afició, per estima,... Ser amants d'una dansa que admet un nombre indeterminat de balladors –tothom hi té cabuda– agafats de les mans formant una mena d'anella, és un dels millors signes d'identitat, d'amistat i de participació. Estimem-la com es mereix.

Sardanista

Sardanista és la persona que estima i honora la sardana, indiferentment de si n'és o no balladora. Dificilment els qui sardanegen la sardana ho fan amb el mateix estil. El periodista i escriptor Josep Pla i Casadevall (Palafrugell 1897-Llofriu 1981), deia que les sardanes s'havien de ballar amb naturalitat. "Si un s'hi fixa molt bé, s'adonarà que la sardana tothom la balla de forma diferent, perquè com a ball popular expressa l'ànim dels balladors i es pot reinventar a cada ballada". Quan s'adverteix més la diferència és en la manera de puntejar i la posició del cos i dels braços. Hi ha els qui ho fan sense mirament, bellugant-se d'esquerra a dreta i viceversa; altres, en canvi, gairebé no es mouen del mateix lloc. Alguns fan cabrioles, filigranes, piruetes,... amb els peus, aixecant-los espectacularment fent grans saltirons.

La sardana curta es ballava en rotllana, agafades les mans i amb els braços a mig aire tant en els curts com en els llargs. Es començava amb el peu esquerre i s'acabava també a l'esquerra. La posició del cos i dels braços també difereix en uns i altres balladors. Uns tendeixen a moure el cos amb flexibilitat, donant-se aire al so de la música –al cap i a la fi la sardana és una dansa– i a bellugar el cap de manera natural; altres, contràriament, mantenen una postura rígida. Uns prefereixen la sobrietat (austeritat); altres, la cabriola. Quant a la posició dels braços se sol seguir la mateixa tònica que en la posició i moviment dels peus, adaptant-se cada u al seu propi estil.

En aquesta diversitat radica la forma o la gràcia del ballar. S'hauria de tenir en compte que la sardana, a més de ser la Dansa Nacional de Catalunya, ha estat sempre un ball de festa i, per tant, cadascú la interpreta i la balla com la sent. D'això es deriven les moltes maneres de ballar sardanes. Poso com a exemple el meu oncle, Joan Pellicer i Lleonart

DES DE 1892

SASTRERIA

Vilabrú

C/ Port, 30
Tel. 972 770 221
17130 L'ESCALA

RESTAURANT - BAR

CAL GALAN 1996

C/ La Torre, 18 - Tel. 972 770 140
17130 L'ESCALA

PIZZA PIZZA

Av. Riells, 72
Tels. 972 773 920
972 774 441
Av. Riells, 47
Tels. 972 770 327
17130 L'ESCALA
www.pizzapazza.cat

PASTISSERIA - BOMBONERIA
FUNDADA EN 1854

R. MINISTRAL
C/ Maranges, 6
Tel. 972 770 180
17130 L'ESCALA
(Costa Brava)

F A R

gestions

Àngels Felip

Port d'en Perris, 4 - Apartat 198 - 17130 L'ESCALA
Tel. i Fax 972 773 069 - Mòb. 686 978 720
fargestionslescala@gmail.com

NOVETATS MARGARIDA

ARTICLES DE PELL

Maranges, 22 - Tel. 972 770 087
17130 L'ESCALA

Tot en instruments musicals
cd's, dvd's, samarretes i més...

C/ Joan Massanet, 31 Tel. 972 776 270
C/ Enric Serra, 34 Fax 972 772 047
17130 L'ESCALA - E-mail: sonabemusic@hotmail.com

ALABAU

PISCINES I RECS

Av. Riells, 28 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 776 729 - e-mail: alabau@girona.com

(L'Escala, 1918-1976), que era un entusiasta, apassionat, enamorat,... de les sardanes. Les comptava i repartia fàcilment. Dansava amb naturalitat, d'acord amb el seu aire personal. Normalment el seu repunteig solia ser enrevesat perquè amb els peus i les cames feia uns saltirons que eren veritables virgueries. Era curiós de veure'l ballar. Pura originalitat, sense vorejar el ridícul.

Una rotllana d'homes ballant a l'Escala a principi del segle xx

Com que la sardana, en el decurs del temps, ha experimentat força canvis, aquesta circumstància ha impulsat els sardanistes a adaptar-s'hi. La sardana curta es transformà en llarga. El moviment horitzontal (abans es corria més) canvià pel vertical (limitat a un espai de terra reduït), que és el moviment actual, en què se salta i es punteja més que abans. Antigament les mans s'agafaven per dos o tres dits, a l'altura del pit, un estil que a l'actualitat està completament en desús. La sardana dels homes –en la qual les dones no hi tenien cabuda– també desaparegué. I tants altres canvis!

Els diferents estils de ballar la sardana vénen arrelats de molt temps. Hi ha imatges i fotografies que ho corroboren. Si un poble es diferencia d'altres per la seva pròpia manera de ballar, no significa que tots els seus habitants sardanistes hagin d'adaptar-s'hi a fi de no trencar el costum inveterat. La llibertat del dansaire, en el seu propi estil, és respectable i digna, sempre i quan respecti, escrupolosament, les normes bàsiques, genuïnament sardanístiques.

L'escriptor Josep Pla descriu la forma antiga de dansar la sardana horitzontal, immediata a Pep Ventura i la forma vertical impulsada més tard per la música del compositor Juli Garreta i Arboix (Sant Feliu de Guíxols, 1875-1925), que són les que es ballen ara. Pla diu: "Se salta sobre un espai de terra molt petit, limitat. El cos oscil·la poc. Es manté dret, vertical".

L'advocat, literat, periodista i historiador, Josep Grahit i Grau (Girona, 1883-1960), en el seu llibre *Les Sardanes* (1915) explica com va evolucionar la manera de ballar a principi del segle xx. Abans hi havia el costum de dansar amb passos petits, marcant el compàs amb els dos peus. Es mou un peu endavant fins a tocar amb la punta a terra per retornar-lo i avançar l'altre. El moviment dels peus caracteritza la dansa.

Quant a la posició dels braços, la diferenciació de les diferents maneres ha estat motiu de discrepàncies i controvèrsies, a l'igual que les diferències en el punteig. Hi ha balladors que aixequen els braços ben enlaire; altres, en posició gairebé horitzontal; altres, formant un angle recte,... També n'hi ha que en els compassos curts mantenen els braços enlaire com en els llargs. Una majoria, en canvi, els abaixa en els curts.

A principi del segle xx un grup de sardanistes, Rafel Masó i Valentí (arquitecte) i Esteve Fontbernat i Verdaguer (periodista), entre altres, va promoure, a la ciutat de Girona, el costum de ballar els curts amb els braços avall, enfront de la manera de tenir sempre els

braços a mitja alçada. Esteve Fontbernat, en el seu fascicle *Estètica de la Sardana* (1908), afirma el següent: “Si bé és veritat que hi ha qui diu que la sardana ha de ser lliure i que tothom pot ballar-la al seu plaer, nosaltres li direm que, si bé pot fer-se, ha d'ésser en harmonia col·lectiva”. Pel que fa a la col·laboració dels braços argumenta la següent teoria: “En les tirades de curts s’ha de ballar amb els braços completament baixos, posició molt adequada, perquè, en aquesta part de la sardana, la música quasi sempre guarda un ritme arrossegadís i mandrós. En canvi, en començar els llargs, la música sembla eixorir-se, escaient els braços alts”.

En el *Diccionari breu de la Sardana*, de Josep M. Mas i Solench, llicenciat en dret (Santa Coloma de Farners, 1925), a l’apartat dels braços es llegeix: “En la posició inicial els braços es tenen abaixats. Al ballar els curts es mantenen també abaixats i es marca discretament el ritme amb un moviment d’espatlles. En els llargs els braços es posen enlaire, lleugerament arquejats a l’altura dels muscles, sense rigidesa excessiva, de manera que no desentonin de l’agilitat corpòria natural que el ballar de la sardana comporta”.

En el *diccionari enciclopèdic Salvat Català* s’hi llegeix textualment: “Mentre sonen els compassos curts les mans dels dansaires es mantenen en una posició abaixada i quan toquen els llargs les mans es mantenen enlairades, a l’alçada dels muscles”.

Un dels llibres que va tenir molta influència va ser *Com es balla la sardana* (1922), de l’eminent folklorista i escriptor Aureli Capmany i Farrés (Barcelona, 1868-1954). D’entrada normalitza la posició dels braços: avall en els curts i amunt en els llargs. I a partir d’aquí, el que era una moda relativament recent passa a ser norma, si més no a Barcelona. Aleshores la sardana es refina i s’estilitza.

Aureli Capmany, en l’esmentada obra, diu que en els compassos curts es mantenen els braços abaixats. També diu que és condició, en interpretar els llargs, de canviar de posició de les mans. Durant els curts es tenen baixes, però en els llargs s’han d’aixecar mantenint-les altes, aproximadament a l’alçària de les espatlles dels balladors. Ho explica (textualment): “En els curts és raonable, puix indica repòs i dóna aspecte seriós als ballaires, mantenint els braços caiguts naturalment. En els llargs, al revés, posar-los enlaire...”.

En el llibre *La Dansa a Catalunya* (1935), del mateix autor, es pot llegir que l’estil empordanès va sorgir a l’Empordà simultàniament al naixement de la sardana. Els dansaires empordanesos el van introduir des de la segona meitat del segle XIX i d’allà va passar a altres comarques. Per això és el més estès.

En el llibre *La Sardana, dansa nacional de Catalunya* es llegeix: “El gest del sardanista es manifesta en el punteig, el moviment del cos seguint el compàs de la música i els braços que, abaixats o alçats, acompanyen el moviment natural d’aquell”.

La posició dels braços abaixats en els curts ja s’estengué pertot. El moviment horitzontal anà desapareixent i el vertical fou el dominant. Des de llavors, la manera de ballar sardanes quedà fixada bastant clarament. Fou a la segona meitat dels anys 1940, consolidant-se més enllà de 1960.

Actualment la sardana segueix viva i les cobles que l’acompanyen també. Però qui més la conserva i enalteix és el fervent sardanista que, amb ànim i perseverança, li dóna vida sense defallir.

Sardanisme

El sardanisme, interpretat com un sentiment, és l'amor, l'estimació, l'afició que hom sent per la sardana. Ara bé, si s'entén com el moviment —o moviments— que des de l'inici del segle xx va promoure la sardana, treballant per la seva perfecció, tant artística com musical i, sobretot, estimulants la seva divulgació i perduració, s'està pensant en la dansa nacional de Catalunya. En realitat, tota la tasca que s'ha portat i es porta a terme en pro de la nostra dansa a través de la història és sardanisme.

Aquest és el motiu principal pel qual el sardanisme està immers en la cultura popular catalana, ja que la sardana és la dansa que aglutina tots els amants del sardanisme, vist con un esglaió dels que té Catalunya per donar-li un tarannà propi.

Una altra imatge de la ballada a l'Escala a inici del segle xx. Mentre els homes ballen, les dones miren des dels balcons

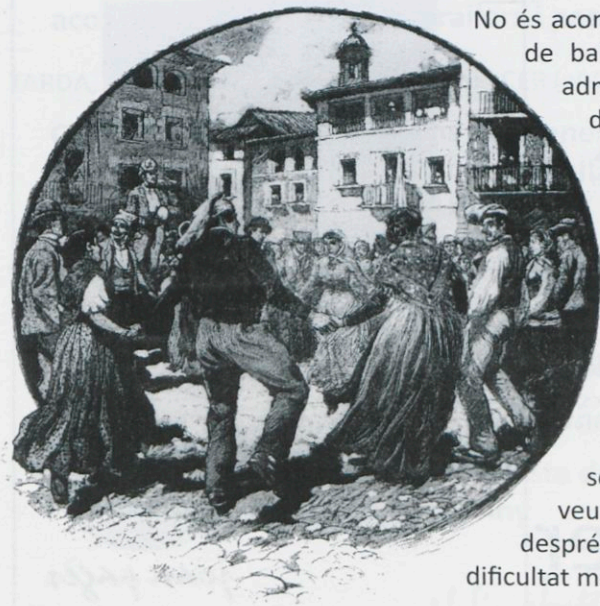
Conclusió

Si es concebeix la sardana com la dansa festiva i de germanor, que acull tothom sense distinció de raça, sexe, religió, nacionalitat,... el pas serà decisiu per incitar l'interès popular i per estimar-la pel seu valor, tot fent triomfar el sardanisme.

No és aconsellable encaparrar-se en la manera de ballar la sardana. Tots els estils són admissibles. L'essencial radica, primordialment, a escoltar la seva música i ballar-la.

Tant si es balla escrupolosament d'acord amb el sistema antic, com si es balla d'acord amb l'actual, la sardana serà sempre la dansa catalana per excel·lència. Ens agermana i ens fa sentir catalans.

Els canvis que ha experimentat han influït, directament o indirecta, en la seva transformació. És difícil de preveure si un ball es mantindrà inalterable després del seu origen i expansió. Aquesta dificultat mena a considerar que el ball de la sardana no és una excepció.

El dibuixant Josep Lluís Pellicer va llegar a la posteritat aquesta visió d'una sardana en un àmbit de rusticitat, característic de la segona meitat del segle XIX, a la plaça de Torroella de Montgrí

Pilar Pellicer, de Gispert
L'Escala, 23 de març de 2013

Closa d'en Llop, 4 - Tel. 972 774 500
17130 L'ESCALA
ratxelet@gmail.com

TENDALS
Mi Ros

+34 972 77 45 69 - L'ESCALA

Cafè
L'Escala

La Platja - Tel. 972 772 611
17130 L'ESCALA

FARMÀCIA
PIETAT
COLOMER

Av. Ave Maria, 3
Tel. 972 770 477
17130 L'ESCALA

XARCUTERIA

ROCA

FUNDADA L'ANY 1825

*Embotits artesanals
cria, matança i elaboració pròpia*

Av. Girona, 59, local 1 - Tel. 972 773 921
17130 L'ESCALA

Ideal per al món de l'hostaleria

Expositors amb diferents tipus de marcs,
per a menús i cartes de bars i restaurants

Menú Board

Elegant pestanya
de perfil el·líptic
d'alumini amb marc
inclinat per a la
presentació de
menús i similars.

Mides: A3 i A4
Alçada pal: 98 cm
Fàcil de posicionar,
horitzontal-vertical.

roger

Av. Marignane, 26 baixos
FIGUERES
Tel. 972 509 921
info@roger.es

carnisseria

joan pages

Carnisseriajoanpages@gmail.com
Tel/Fax 972 772 181 - Av. Girona, 56
17130 L'ESCALA

ACTES PREVIS DE L'APLEC

Sempre al Centre Cultural Xavier Vilanova (c/ Garbí, 6)

Dijous, 30 de maig de 2013

TARDA, a 2/4 de 8 (19:30 h), a la sala de conferències del Centre

Inauguració de la mostra *Vila Mitjà, el dibuixant de la Sardana*
(oberta els dies 31 de maig, 1 i 2 de juny, de 9:00 a 20:00 h; entrada gratuïta)

Dissabte, 1 de juny de 2013

MIGDIA, d'11 a 1 (11 a 13 h), al Centre Cultural Municipal Xavier Vilanova

Taller de dibuix i pintura, màscares i capgrossos

LA TARDA DE LA CULTURA CATALANA

TARDA, a les 5 (17 h), carrers i als jardins del CER (c/ Garbí, 6)

**Actuació dels geganters i capgrossos de l'Escala,
acompanyats del grup de grallers i percussió**

TARDA, a les 6 (18 h), a la sala d'actes del CER (c/ Garbí, 6)

Concert de Música i Cançons Catalanes
a càrrec de la **Coral del Casal dels Jubilats *Jardí del Pedró*, de l'Escala**
Dirigeix i presenta **CARME ALMIRALL**

VESPRE, a les 7 (19 h), a la sala d'actes del CER (c/ Garbí, 6)

**44a elecció de la Pubilla, l'Hereu,
la Pubilleta i l'Hereuet de l'Escala 2012**

Actuació del Grup de Danses *La Farandola* del CER

**Lliurament dels guardons Sardanista de l'Any
i Empresa Col·laboradora de l'Any**

Al final, tots ballarem la Farandola

XXXVIII APLEC DE LA SARDANA DE L'ESCALA

Organitzat per l'AGRUPACIÓ SARDANISTA ESCALENCA "AVI XAXU"
Adherit a l'Agrupació d'Aplecs Sardanistes de les Comarques Gironines
i a la Federació Sardanista de Catalunya

Amb el patrocini i col·laboració de l'AJUNTAMENT DE L'ESCALA,
la DIPUTACIÓ DE GIRONA, la GENERALITAT DE CATALUNYA i LA CAIXA

Diumenge, 2 de juny de 2013

Cobles ELS ROSSINYOLETS CIUTAT DE GIRONA LA PRINCIPAL DE L'ESCALA

MATÍ, a 2/4 d'11 (10:30 h), a plaça Catalunya

Cobles Els Rossinyolets, Ciutat de Girona i La Principal de l'Escala

<i>Rossinyolets</i>	<i>Per tu Rita</i>	Manel S. Puigferrer
<i>C. de Girona</i>	<i>La festa de Sant Feliu</i>	Narcís Paulís i Vila
<i>Principal</i>	<i>Dolces carícies</i>	Pere Masats i Vilalta
<i>Rossinyolets</i>	<i>Fa sol i plou¹</i>	Josep Vicens, Xaxu
<i>C. de Girona</i>	<i>Com tu la volies</i>	Florenci Mauné
<i>Principal</i>	<i>La platja dels bots</i>	Alfred Abad i Gascón
<i>Rossinyolets</i>	<i>L'ermita de St. Ponç²</i>	Lluís Buscarons
<i>C. de Girona</i>	<i>Cantem i ballem</i>	Rosend Palmada
<i>Principal</i>	<i>Xerroteig d'ocells¹</i>	Josep Vicens, Xaxu
<i>Rossinyolets</i>	<i>Remors de Palamós</i>	René Picamal i Coma
<i>C. de Girona</i>	<i>Érem set</i>	Francesc Mas i Ros
<i>Principal</i>	<i>El golfet</i>	R. Viladesau i Caner

TARDA, a 2/4 de 5 (16:30 h), a plaça Catalunya

Cobles Els Rossinyolets, Ciutat de Girona i La Principal de l'Escala

<i>Rossinyolets</i>	<i>El palau de la Fosca</i>	Pitu Chamorro
<i>C. de Girona</i>	<i>Ullets blaus</i>	Josep Cassú i Serra
<i>Principal</i>	<i>Sardanes a la platja</i>	Lluís Albert i Rivas
<i>Rossinyolets</i>	<i>XXXX</i>	XXXX
<i>C. de Girona</i>	<i>Per a dos de Cervià</i>³ (estrena)	Josep Antoni López
<i>Principal</i>	<i>XXXX</i>	XXXX
<i>Rossinyolets</i>	<i>Doll d'amor</i> (estrena)	Joaquim Hostench
<i>C. de Girona</i>	<i>Nena estimada</i>¹	Josep Vicens, Xaxu
<i>Principal</i>	<i>Vila Mitjà, esclats de color</i>	Joaquim Hostench

**Breu acte d'homenatge, parlaments i proclamació
de la Pubilla de la Sardana 2013**

<i>Conjunt</i>	<i>L'Aplec de l'Escala</i>	E. Vilà i Armengol
<i>Rossinyolets</i>	<i>Nosaltres decidim</i>⁴	Marcel Casellas
<i>C. de Girona</i>	<i>Sense por</i>⁴	Joan Lázaro i Costa
<i>Principal</i>	<i>Independansa</i>⁴	J. Paulí i Safont
<i>Rossinyolets</i>	<i>Ventolina</i>	Jaume Bonaterra
<i>C. de Girona</i>	<i>L'amic Jaume</i>	Josep Coll i Ferrando
<i>Principal</i>	<i>Records de l'Escala</i>	F. Says i Casadellà

1 Sardanes recuperades

2 Amb motiu del centenari del naixement de Lluís Buscarons i Pastells (1913-1999)

3 Sardana d'estrena obligada de tenora i tible

4 Sardanes per la Independència, estrenades a Cornellà de Llobregat el 3 de març de 2013

Pere Blanch Coll

Pensió - Hostal Mediterrà

www.hostalmediterrà.com

Carrer Riera, 24 - Particular: Riera, 25

Tel. (+34) 972 770 028

17130 L'ESCALA (Girona - Costa Brava)

Pintura i Decoració

Lluís Romero Bruguera

C/ Gregal, 26

17130 L'ESCALA

Telèfon: 972 773 221

GARATGE SALA

Av. Girona, 31

Tel/Fax 972 770 943

17130 L'ESCALA

Plaça Víctor Català, 6

17130 L'ESCALA

Telèfon: 972 770 093

**PERRUQUERIA
UNISEX**

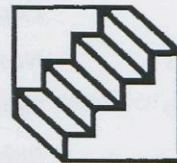
MARIA

Rosa Miàs

C/ Germans Masferrer, 23

Telèfon: 972 770 067

17130 L'ESCALA

Estudi i Servei

ASSESSORIA EMPRESARIAL

C/ Puig, 3 - Telèfon 972 772 177

17130 L'ESCALA

RESTAURANT - MARISQUERIA

Els Pescadors

Especialitats marineres

Casaments - comunions - àpats

davant del mar - Obert tot l'any

Tel. 972 770 728 - Port d'en Perris, 5

Carnisseria

FERMÍ VILA

C/ La Torre, 43 - 17130 L'ESCALA

Tel. 972 771 402

Estrenes i sardanes recuperades a l'Aplec

En aquest XXXVIII Aplec de la Sardana, l'Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu" té l'honor d'oferir a tots els sardanistes l'estrena de 2 sardanes i la recuperació de 3 més:

Fa sol i plou

La primera sardana recuperada és de l'Avi Xaxu. A la coberta indica "popular", ja que en els llargs inclou la coneguda melodia de la cançó infantil *Plou i fa sol*. Com a referència cronològica, es sap que va ser tocada per la cobla *La Principal de Tordera* la tarda del diumenge 11 de juliol de 1926 a l'aplec d'estiu de Sant Pere de Vivelles, municipi de Palafròls.

Xerroteig d'ocells

Una altra sardana recuperada de Josep Vicens que, inicialment (tal com indica a la coberta i posteriorment ratllat), s'havia de titular *Dintre el bosc*. Es sap que aquesta sardana fou estrenada per l'antiga *Principal de l'Escala* l'any 1945.

Per a dos de Cervià

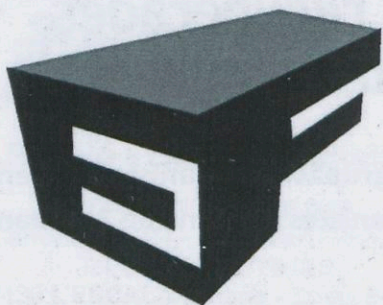
Sardana d'estrena, obligada de tenora i tible i autoria de l'amic i compositor gironí Josep Antoni López i Álvarez. Tal com indica la inscripció de la coberta: "*Sardana dedicada als dos germans, bons amics i joves músics, en Jordi i en Josep Salvatella i Marquès, de part del seu amic Jordi Gallegos, que els esperona a seguir treballant incansablement, superar-se cada dia i els desitja molts èxits musicals i en la vida*".

Doll d'amor

Una nova sardana del compositor local Joaquim Hostench i Duñabeitia, en *Quimet*, que, a l'interior de la coberta de la mateixa indica: "*Amb tot afecte i admiració dedico aquesta sardana a la meva néta Xènia Solés i al seu company Marc Sánchez*".

Nena estimada

La tercera peça recuperada del Xaxu, en aquest cas una de les darreres composicions de l'autor abans del canvi de domicili de Malgrat de Mar a Girona. Segons referències cronològiques, aquesta sardana fou escrita a les darreries de 1930 i fou estrenada durant el primer semestre de l'any 1931.

EDIFRED

**Maquinària d'hosteleria
i alimentació**

Ctra. de Roses, 33

17600 **FIGUERES**

Tel. 972 501 855 - 972 508 702

Servei urgències 24 h:

608 514 141

Fax: 972 514 008

www.edifred.com

E-mail: info@edifred.com

Hostal El Roser

Carrer Església, 7 - 17130 **L'ESCALA**

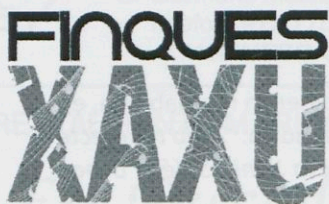
(Costa Brava - Girona)

Tel. 972 770 219

Fax 972 770 159

e-mail: restaurant@elroserhostal.com

<http://www.elroserhostal.com>

GESTOR INTERMEDIARI EN PROMOCIONS I EDIFICACIONS

(G.I.P.E.) TITULAR PROFESSIONAL Núm. 985 AICAT 1853

LLOGUERS, COMPRA, VENDA

Avinguda Ave Maria, 12

Apartat correus 255

17130 **L'ESCALA** (Girona - Costa Brava)

www.finquesxaxu.com - info@finquesxaxu.com

Tel. 972 771 540

Fax 972 773 523

La Sardana

Al mitj la plassa de nostra vila
balla sardanas tot lo jovent,
també s'hi uneixen guapas donzellas
que prompte logran son casament.

La pubilleta de casa'n Tura
diu que molt trista sempre ella está,
perque á la plassa dansan sardanas
y la pobreta no'n sap ballá.

Aquesta tarde la donzelleta
ja decidida al ball ha entrat;
las sevas galdas s'han tornat rojas
al galant veurer en son costat.

Mentres seguían sos cors alegres
del só de gralla lo dolç compás,
de jove en jove se murmurava:
—Es la den Tura que té un gran más—.

Los dos se miran ab ulls joyosos
y'l galant dinli enamorat:
—Si vols, hermosa, ballar sardanas
estaré sempre en ton costat—.

Y cada feste en ser la tarde
al mitj la plassa s'hi van trobant,
de jove en jove se que's murmura:
—Los dos ben prompte ja's casaran—.

Al mitj la plassa de nostra vila
balla sardanas tot lo jovent,
també s'hi uneixen ricas donzellas
que'n aixó deuen son casament.

Ramon Ribera i Llobet

Sabadell, novembre de 1900

(Aparegut a la revista literària quinzenal *La Sardana*, núm. 5, l'Escala, 21 de novembre de 1900, pàg. 5;
cedit per Maria Farrés, dels Barrils)

En Rumanya

Aquest és un relat de l'escalenc Francesc Serrats Ximinis (1890-1976) extret del seu llibre Marinenques. Narracions de la mar i de la gent de la mar (2003) il·lustrat pel pintor Rafel Ramis Ballesta (1912-1991). Aquest recull de narracions retrata antropològicament i entranyable, entre fantasiós i real, l'ambient mariner i els singulars personatges escalencs del primer terç del segle XX immortalitzats pel fotògraf Josep Esquirol.

El protagonista d'aquest relat, en Rumanya, sabater d'ofici, va voler ser músic portat per la idolatria que sentia pel genial tenora i amic Bertu (Albert Martí) i va esdevenir un modest cornetí autodidacte. Lluís Albert fa avinent, en el pròleg, que el pare d'Albert Martí també, curiosament, havia tocat el cornetí.

En Rumanya esdevé un significat personatge, fantasiós però real a la fi, indissociable d'aquesta estampa escalenca amarada de salabror que el fotògraf Josep Esquirol va saber retratar tan bé (col·lecció: Rafel Bruguera)

En Rumanya va tenir una infància força dissortada. No creixia bé, era malaltís, faltat de gana, amb una deformació a l'espatlla dreta, no pas una vertadera gepa, però sí un inici que el feia una mica estrafet; cos curt, camallarg, baixet. Això el tenia allunyat d'amics, de jocs d'infància i l'apartava una mica de tot i de tothom. Tenia un caràcter sorrut, retret i com envoltat d'amargors. Amb el temps, però, es va anar enfortint, l'inici de la gespa no va progressar i va restar amb la petita deformació de la infantesa.

A casa d'en Rumanya no hi faltava res, però tampoc hi havia sobrances. La seva mare era vídua i tenia un passament, una vinyota i la caseta. Ella, la mare, i la germana d'en Rumanya feien de modistes: quatre vestidets amb farbalans per a noies jovenetes, unes brusetes ornades de puntes al coixí. En Rumanya, enmig d'uns estudis curts, perquè ni en números ni en lletres no hi entrava, va aprendre de sabater, és a dir, d'adobar sabates, de pegot, i feinejava.

Encara que tot allò d'estudis no li agradés, era despert, tenia una imaginació viva i, a vegades, com si el cervell se li enfilés, pensava coses boniques: que el cel era un jardí i les estrelles flors; que els rius, els rierols i les regueres eren les venes per on corria la sang de la terra. Sobretot, li semblava que tot eren cantúries: cantúries dels ocells, cantúries de l'aigua de les fonts, cantúries del vent, cantúries de les ones. Li agradava la música, les sardanes, el so i la veu de la tenora.

Per la Festa Major, quan venia la Principal de la Bisbal i tocava sardanes a plaça, s'extasiava davant en Bertu, el màgic de la tenora. Li venia moltes vegades al pensament en Bertu. Li semblava veure'l allà davant, dalt del "tablado", amb la tenora recta apuntant vers l'horitzó, brandant la testa amb un aire de dansa i bufa que bufa fent sortir de dintre la tenora un brollador de melodies: aquelles cantúries. A voltes veia com en Bertu aixecava la testa, amb la tenora apuntava al cel i oscil·lava suaument, com si fos una ploma que volgués escriure en el no-res de l'aire les notes que sortien pausades, llargues com un plany i estirant-se com si tinguessin recança de deixar la tenora. Llavors les colles, les anelles, es movien pausadament a la dreta, a l'esquerra, de puntetes, com temorenques d'estrancar aquell plor arrossegat de l'instrument.

Altres voltes, en Bertu venia tot ell bellugadís, els ulls li brollaven inquietos sota les celles arquejades i les mans, amb un frissament dels dits, anaven amunt i avall de la canya prement els botonets argentats i la tenora xerra que xerra, crida que crida, amb un plorar i riure de pressa, de pressa, com si les notes sortissin barrejades, corrent esbojarrades. Llavors les anelles corrien cap ací, cap allà, saltant amb follia i amb el mateix compàs saltaven les cabelleres i les faldilles de les noies, les robes dels joves i les barretines dels vells.

A en Rumanya li agradava molt quan en Bertu tocava baix, baixet com resant, allargassant les notes per por que li fugissin, com si cada nota fos una pregària. En Rumanya es pensava que en Bertu pujava als cims de les muntanyes i entaforava dintre la tenora els cants dels pastors, la xerrameca dels ocells i la música del saltironar de les aigües; que en Bertu davallava a la llongada de les platges i ficava dintre la tenora les cançons de les onades, el bramul espantador de la tramuntana, el compàs dels remes, el xiuxejar dels remes en les veles; pensava que en Bertu havia oït, assegut a l'escó prop de la llar, els gemecs de queixa de la llenya, l'espetegar i la xerradissa de les flamas, les rondalles de l'àvia i tot, tot anava dintre de la tenora. Després, a plaça, bufava i totes aquelles coses sortien de l'instrument fetes música.

L'admiració que Rumanya sentia per en Bertu l'acostava a la música. Volia ser músic. Va estudiar solfa amb tot l'afany, amb una gran voluntat d'aprendre, però no, no se'n sortia. Com que la tenora li va semblar molt difícil amb tantes tecles i tecletes, va pensar que s'entendria més amb el cornetí, que només en tenia tres. Va comprar un cornetí i vinga fer proves, bufa que bufa i escala amunt, escala avall... do, re, mi...mi, re,do, però no hi havia manera: tot d'un cop pujava els escalons de dos en dos o baixava tres notes d'una vegada. De totes maneres paciència no li'n faltava i amb constància va aconseguir fer sonar el cornetí i moure les tecles, i ara premo aquesta, ara l'altra i ara bufo fluix i ara bufo fort. Un dia i un altre, assaja que assaja, va arribar a un seguit de sons alts, baixos, mitjos, que semblava que d'allò del cornetí en sabia un xic l'entrellat.

Al poble hi havia dues cobles: la Principal, que gairebé sempre era a fer lloguers, i la Petita, que els diumenges i festes feia ball a la sala d'en Micó. Els músics de la cobla petita eren pocs i malavinguts. En Rumanya tocava el cornetí... a la seva manera, d'oïda. Per això sempre tocava el mateix: mitja dotzena de balls i un parell de sardanes constituïen el seu repertori. Per tocar una peça nova havien d'assajar dies i dies, fins que en Rumanya la sabia d'esma.

FORN
EL PILANET

Camp del Pilans
17130 L'ESCALA

FUSTERIA

Geli.

TOT EN FUSTA I VIDRE

C/ Closa d'en Llop, 3 - 17130 L'ESCALA
Tel/Fax 972 770 347

VIATGES I
ACTIVITATS
MARÍTIMES

C/ Maranges, 3 - Tel. 972 773 797 - Fax 972 770 332
17130 L'ESCALA - www.creuers-marenosttrum.com

*Comas
Bricolatge*

Passeig Lluís Albert, 6 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 770 775 - Fax 972 770 068

VIVERS I GARDEN
MONER SL

Tel. 972 771 326 - Fax 972 771 390
Ctra. d'Orriols, 15 - 17130 L'ESCALA

Plaça Església
C/ Enric Serra, 25
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 771 958 - escot@escot-lescala.com

Perruqueria

2 hores convingudes

C/ Ave Maria, 24 - Tel. 972 775 000
17130 L'ESCALA

origens
restaurant

Av. Ave Maria, 1 - 17130 L'ESCALA
Tel. +34 972 770 245
Mòbil: +34 657 986 097
www.restaurantorigens.es

A vegades, en Rumanya, enmig d'un vals o d'una polca es perdia, ficava notes que no havien d'ésser-hi o feia un crit de cornetí estrany i fora de to. Els altres, per dissimular, tocaven més fort, sobretot el fiscorn, però en Rumanya, que tenia pit i no es deixava trepitjar per ningú, tocava més fort encara i s'armava un guirigall d'estridències, d'esgarips, un desconcert tal, que els altres ho deixaven córrer i plegaven. Aleshores, quan havia quedat sol tocant, en Rumanya també plegava de bufar, fos allà un fos d'una nota i acabava la música amb un espiguat del cornetí, amb un crit escanyat,... música d'en Rumanya.

Un dia es va desfer la Principal, la que sempre feia lloguers a fora. Uns músics, els de més relleu, varen entrar en altres cobles de l'Empordà o de Barcelona i uns altres es varen quedar al poble, i amb els millors músics de la cobla Petita varen formar una altra cobla, ni Principal ni Petita, però sobraven músics i en Rumanya i el seu cornetí en quedaren fora. A en Rumanya ja li va anar bé de quedar-ne fora: era massa feina, per a ell i per als altres, tant i tant d'assajar. També havia notat que de mica en mica li faltava el buf i aleshores va tenir l'oportunitat d'entrar a l'Ajuntament: havia mort el nunci i ell va ocupar el càrrec.

Allò era una altra cosa. Poca feina, seguir els carrers com qui passeja i a cada cantonada tres tocs de corneta i després el pregó: "Es fa saber que el dia... el recaptador de contribucions...". "El cabo de mar d'aquest tros fa saber als pescadors de la vila...", "S'ha perdut un rellotge, record de família. Al qui el trobi se li daran dos duros de trobes...". El càrrec de nunci va durar uns anys, no gaires, perquè en Rumanya es feia vell i cada dia perdia més el buf i el córrer carrers el cansava. Amb el xic de paga d'exempleat de l'Ajuntament i el que tenia arraconat ja en tenia prou per anar fent la viu-viu. Va penjar la corneta i va fer vida de vell.

A l'hivern, els dies de sol, anava al banc del "si no fos", prenia el sol i escoltava la xerrameca dels altres vells. Ell no deia mai res, escoltava, però si un dia es parlava de música, de danses, llavors li venia al pensament tot allò d'en Bertu: dels entaforaments de cants dins de la tenora i, després, del bufar i escampar-ho tot en un brollar de melodies. Es recordava d'aquella anada d'en Bertu i la cobla a Londres a tocar sardanes. Aquella anada que li havia explicat el mateix Bertu i que ell, amb la seva imaginació a flamarades, hi havia afegit coses i coses. "Un dia, uns catalans residents a Londres anaven per un carrer de la populosa urbs i, tot d'una, varen oir sardanes. Ells pensaven que era un somni, que allò no podia ésser, però varen caminar cap allà on oïen la música i, quina alegria!!".

Allà hi havia la colla amb en Bertu que amb la seva tenora es com si digués: "És aquí, amics, que m'envia Catalunya per dir-vos que la seva terra sempre és pròdiga en abundoses anyades (...). Jo he vingut de la nostra terra gloriosa, d'aquella terra que dessota d'un cel pur sempre riu i sempre canta, de la terra de l'Empordà, plana riallera on aixecaren una cabana la sirena i el pastor". Quina alegria, la d'aquella gent que saltaren de contents, s'abraçaren i es posaren a riure i a plorar tots alhora.

Quan en el banc del "si no fos" es parla de música, de sardanes, de cançons, en Rumanya es descabdella, el cervell li bull i, com un brollador, una riuada, li surt la xerrameca de tot allò que hauria volgut dir amb el cornetí com en Bertu ho deia amb la tenora, tot allò que portava dintre i, per poder-ho dir, li va faltar solfa, li fallava el buf i no va poder ser el màgic del cornetí com el seu amic Bertu el màgic de la tenora.

Lluís Colomeda

**CAMPING
Cala Montgó**

Oficina central
B.E.T.S.A.

Nou 139, entresol

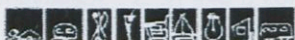
17600 Figueres - Girona (Espanya)

Tel. 972 674 519 - 972 674 501

Fax 972 674 495

WEB: www.Betsa.es

E-mail: CalaMontgo@betsa.es

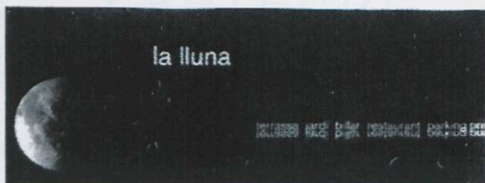

Av. Montgó, s/n

Tel. 972 770 866

Fax 972 774 340

17130 L'ESCALA (Espanya)

la lluna

ILLUSTRACIÓ DE LA LLUNA EN UN DIA DE L'ESCALA

Camí Ample, 50 - Tel. 972 773 052
17130 L'ESCALA

Nova botiga
Degustació

**Anxoves - Olives
Boquerons - Bonito
Crema d'anxova - Olivades
Escalivada**

C/ del Mar, 14 - Tel. 972 774 602
17130 L'ESCALA

imperi
perruquers

unisex

Olga

Av. Montgó, 27 (Riells)

Tel. 972 771 003

17130 L'ESCALA (Girona)

**CONSTRUCCIONS
J.A. AGUILERA I FILL**

C/ Sert, 4
17130 L'ESCALA

Tel. 972 772 523

Mòbil 649 845 992

GARATGE FERRER, S.L.

SERVEI OFICIAL CITROËN

CITROËN

C/ Closa d'en Llop, 81 - 17130 L'ESCALA

Tels. 972 771 264 - 620 107 256

E-mail: garatgeferrer@activain.com

PLANXA I PINTURA

ESCALATOR, S.L.

AGÈNCIA DE VIATGES, G.C. 85

M. Rosa Portell
Directora

Av. Ave Maria, 43 - 17130 L'ESCALA
Tel. 34 972 770 218 - Fax 34 972 773 040
escatour@intercomgi.com
www.escalatour.group-team.com

Plaça Major, 1
SANT MARTÍ D'EMPÚRIES
17130 L'ESCALA (Girona)

Tel. 972 770 053

www.esculapi.com

info@esculapi.com

L'ESCULAPI
Restaurant - Pizzeria

Es despentina els cabells blancs

Es mira les mans i veu
les taques pròpies de la vellesa;
en el mirall, un somriure elegant,
i el vent que, de cara,
li despentina els cabells blancs.

La seva vida:

un cistell ple de fruita
al costat de la paret,
el gat que miola
prop del celobert,
el vent que sovint s' escola
pels baixos de la casa
(i fa tremolar les cortines
i bellugar les làmpades).

Els remes de pescador
suren dins la cambra
i, en les quadricules del bloc, les notes
escampen cartes al vent de tramuntana.

La dona li cou un parell d'ous ferrats
en la cuina de gas,

després, prepara una amanida
amb enciam fresc del dia

i, ell, parla amb les mans
del pas dels anys

i, les mans, parlen
com genets de les esferes,

que roden i roden,
que naveguen allà dalt
prop de les estrelles.

I les mans parlen...

I mou el cap,

I mou les mans,

i es despentina els cabells blancs.

Assumpció Costals Puig

2013

Boschapi.com

Disseny i arquitectura

Lloguer

Assegurances

Venda

Comunitats

Construcció

PEIXATERIA

XIFRA

C/ Germans Masferrer, 17
Tel. 972 770 057
17130 L'ESCALA- (Costa Brava)

eo!tech

www.eotech.es

informàtica

Reparació
Venda de material
Servei tècnic
Manteniment

Av. Riells 29, l'Escala - 972 772 314

PLANXA I PINTURA

autoPlacid

Jaume Aiguabella Ros

REPARACIÓ DE VEHICLES
DE TOTES LES MARQUES

Tel. 972 776 100
699 462 013
Fax 972 776 101

Closa d'en Llop, 64
autoplacidsl@espai-i.com 17130 L'ESCALA (Girona)

JUNCA

Gràcia, 4 - Tel. 972 770 747
Av. Riells, 70 - Tel. 972 773 286
17130 L'ESCALA

BURGER 46

DES DE 1989

**SERVEI A
DOMICILI**
972 77 54 32

HOTEL RIOMAR

17130 SANT MARTI D'EMPÚRIES
Tel. i Fax 972 77 03 62
www.riomarhotel.com

Els concerts d'estiu del CER

Fou a principis del 1973 –quan s'estaven portant a terme les obres d'adaptació a la propietat que, gràcies a la gentilesa de la senyora Mercè Ribas vídua Vilanova, havia pogut adquirir el Centre Esportiu i Recreatiu– en una de les reunions setmanals de la junta, després de tractar els diversos punts de més interès, entre els quals imperava sempre el constant afany de superació i el propòsit d'anar ampliant progressivament les activitats, que sorgia la proposta d'organitzar un concert de sardanes i cançons per aquell mateix estiu. Va semblar que abans de concretar-ho era oportú de consultar l'opinió del mestre Lluís Albert, a bastament coneixedor del tema i avesat a portar a terme esdeveniments sardanístics. Com ja era previsible, a en Lluís li va complaure la idea, oferí alhora la seva incondicional col·laboració, comproment-se a contractar una cobla idònia, a escollir una programació adient i encarregar-se de la conducció de l'acte. Conscients que les instal·lacions no estarien encara en les degudes condicions es va optar per consultar als germans Joan i Pere Pascual Magret la possibilitat de disposar de la Sala de Festes “La Palmera”. Com que la resposta va ser favorable, l'optimisme va anar en augment.

Així el diumenge dia 12 d'agost a la Sala de Festes “La Palmera” es donava inici a aquests concerts de sardanes i cançons organitzats per l'entitat, amenitzant aquest primer la COBLA BARCELONA, el GRUP ALBA de la Bisbal i ELS PESCADORS DE L'ESCALA. En la publicitat es feia constar que en cas de mal temps l'acte tindria lloc a l'església parroquial limitant-lo a l'actuació de la cobla Barcelona i el grup Els Pescadors. No va ser necessari el canvi d'ubicació, ja que féu una nit esplèndida amb un extraordinari èxit artístic i de públic. Cal remarcar la reeixida actuació del tenorista Ramon Pla i la predilecció dels assistents per unes determinades obres del repertori de sardanes programat: *Una mirada*, de Pepe Ventura; *T'estimo*, de Josep Serra; *Nit d'estiu*, de Jaume Vilà i especialment, sobretot tenint en compte la data de la celebració, la que es va interpretar de bis: *La Santa Espina*, d'Enric Morera.

L'any següent, ja en els jardins del Centre Cultural Municipal “Xavier Vilanova”, el dia 18 d'agost, el concert de màxima assistència de tots els celebrats, dedicat en homenatge a la llavors inactiva cobla LA PRINCIPAL DE L'ESCALA. Varen repetir actuació la COBLA BARCELONA i ELS PESCADORS DE L'ESCALA, participant-hi per primera vegada la CORAL EMPÒRIUM del CER. De la cobla Barcelona, cal destacar les lluïdes intervencions del tenor Ramon Pla i que el flabiolaire Felip Vila va interpretar l'obligada escrita per Pere Rigau “Barretó” de nom *La cançó de l'ocellet*, que tantes vegades havia interpretat amb la nostra cobla en Ramon Tasis, després que Lluís Albert amb la seva habitual amenitat fes una àmplia referència a LA PRINCIPAL DE L'ESCALA, incloent-hi curiositats i anècdotes. Fou el concert on es “desenterrava” la sardana *Empar*, de Jaume Vilà. Del repertori de la Coral cal fer esment de *Records d'Ipacarái*, interpretada per la solista Pepita Bruguera, en versió d'una lletra en la nostra llengua deguda a Joaquim Piqué, qui l'acompanyà a la guitarra.

El 1975, el 14 d'agost, també en els jardins del local social, concert de sardanes i cançons, en homenatge al doctor JESUS MARIA ISERN i GALCERAN, de qui Lluís Albert féu des de l'inici de l'acte, una acurada i detallada referència remarcant l'abnegada vocació i les qualitats professionals del qui fou durant molts anys el metge de la vila i comarca. Les actuacions musicals foren a càrrec de la COBLA BARCELONA, la CORAL EMPÒRIUM i la coral RETORN

LA CASONA BLAVA

MIQUEL MOYA
INTERIORISME

C/ Port, 48 - 17130 L'ESCALA - Tel. 972 773 990
info@casonablava.com www.casonablava.com

Joan Palau

Pintor Joan Massanet, 74

**ELECTRICITAT - AIGUA
CALEFACCIÓ**

Telèfon 972 771 805 - 17130 L'ESCALA

FISIO L'ESCALA

CENTRE DE FISIOTERÀPIA I RECUPERACIÓ FUNCIONAL

Marta Barretina Ginesta

Fisioterapeuta col. 834

Ronda del Pedró, 12
17130 L'ESCALA
Tel./Fax 972 771 475

Garatge multimarca
Venda de vehicles
nous i d'ocasió

**GARATGE
UNIVERSAL**
HNOS. LAGARES, S.C.
CLOSA DEL LLOP, 78 - 17130 L'ESCALA
TEL. 972 771 174 - FAX 972 775 474

CAMPING RIELLS

Camp Rabassa, s/n - 17130 L'ESCALA
Apart. 34 - Tel./Fax 972 770 027
E-mail: info@campingriells.com
Girona - Costa Brava

ALUMINIS RAMIÓ
fusteria d'alumini

C/ Saladors, 2
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel 972 772 488
Mòbil 691 724 864

aluminiramio@hotmail.com

Aluminier

CONSTRUCCIONS NAVALS • ESPECIALITZATS EN VELA LLATINA

DRASSANES SALA

Salvador Feliu Sala

Port La Clota, 8
Tels. 972 770 734 - 972 772 205
17130 L'ESCALA
(Costa Brava - Girona)

helène

Maranges, 15 - Tel. 972 770 073 - L'ESCALA
Monturiol, 2 - Tel. 972 501 670 - FIGUERES

PLANENC de les Planes d'Hostoles que iniciava l'actuació amb *Records de l'Escala*. Ans de la lectura del text d'homenatge, que en representació de la joventut escalenca va tenir a càrrec l'Anna Sastre i Brugués, la Coral i la cobla Barcelona, amb inclusió dels elements locals Xiquet Sala, Joan Lassús i Lluís Albert presentaren el vals corejat de Pep Ventura *Les noies de l'Empordà*. En opinió dels assistents la duració de la vetllada fou excessiva.

El del 1976, dedicat a ALBERT MARTÍ i GALCERAN va celebrar-se el 13 d'agost. S'hi varen programar algunes de les composicions de lluïment de tenora, d'aquelles que solia interpretar el músic escalenc anomenat per Pau Casals "rei de la tenora", entre les quals *La trena d'or*, de Pere Rigau; *La verge vella*, de Ramon Serrat; *Cel rogent*, de Josep Aguiló, i *El cavaller enamorat*, de Joan Manen, magníficament executades per Josep Gispert i Vila, a l'època solista de la cobla actuant: ELS MONTGRINS. Completava la vetllada l'actuació de la CORAL EMPÒRIUM amb un variat repertori del qual excel·lien *Donzella escalenca*, *La barca vella*, musicades per Lluís Albert amb lletra d'en Joanet Calafat i Pepet Salvat, respectivament, i de manera especial la sardana de Jaume Bonaterra de títol *La font de la teula*.

El 1977, com que havia d'actuar L'ESBART DE DANSAIRES i l'empostissat que solia instal·lar-se als jardins del CER no ofería prou consistència, es va decidir que el concert del dia 15 d'agost tingués lloc a la Sala de Festes "La Palmera". Va donar-se la circumstància que la cobla actuant havia tingut actuació aquella vesprada i va arribar amb el temps molt justet per començar a l'hora, cosa que originà una variació en l'ordre de les actuacions, que iniciava la CORAL EMPÒRIUM, continuant-les la cobla LA PRINCIPAL DEL LLOBREGAT, en la qual figuraven Jordi Leon i Royo com a primer tible i Jaume Vilà i Figueras qui, com avançava Lluís Albert en els comentaris, la temporada següent passaria a ser primer tenorista de La Principal de la Bisbal. De la programació cal destacar les sardanes *Fent-se clar*, de Ramon Serrat, de lluïment de tible, i *Dos canaris*, de Felip Cervera, obligada de dos flabiols amb variacions, actuant de flabiolaires Jaume Vilà i Jordi Leon, i la posterior actuació de l'esmentat ESBART.

El 5 d'agost de 1978, tornada als jardins del CER, amb un empostissat més reforçat, amb la cobla LA PRINCIPAL DEL LLOBREGAT, la CORAL EMPÒRIUM i l'ESBART DE DANSAIRES. Es féu un acte simpatia pòstum dedicat a Josep Bruguera i Pellicer, traspasat recentment. Després d'un preàmbul de Jordi Boix i Llonch, la Coral estrenava *El mar és bell, es bonic*, poesia d'en Pepet Salvat, musicada per Lluís Albert, amb acompanyament d'instruments de corda per Joaquim Piqué, els germans Casas Bataller i Miquel Escarrà. Acabada la interpretació, tornava a intervenir en Jordi tot fent una àmplia descripció de les qualitats de l'homenatjat. Posteriorment, després que la cobla interpretés en record de Jaume Vilà i Comas, mort el novembre de l'any anterior, la sardana *Festa assenyada*, que fa referència al 5 d'abril data de naixement, prometatge i casament de l'autor, el presentador del concert esmentava que en Pepet Salvat havia deixat dit que en el seu comiat no volia flors, que desitjava solament una corona de llorer del "Clos del Pastor". Atenent la seva voluntat, en Pere Solés, president del CER en lliurava una a l'Adela la filla d'en Josep Bruguera. Finalitzava el concert amb la interpretació conjunta de Coral i Cobla de la composició de l'Avi Xaxu *La roca del cargol*.

Fou el 24 de juliol de 1979 la primera vegada que participava al concert la cobla CIUTAT DE GIRONA, dirigida per Lluís Buscarons i Pastells, la formació fundada el 1975, que en el decurs dels anys més vegades havia de ser present en aquestes manifestacions sardanistes, amb setze intervencions fins al dia d'avui. Completava la vetllada la CORAL

PERRUQUERIA JULI

PERRUQUERIA

C/ de la Torre, 45, 1r pis
Tel. 972 770 118
17130 L'ESCALA

MERCERIA - LLENCERIA - CONFECCIÓ

Santa Màxima, 17 - Tel. 972 770 478
17130 L'ESCALA (Girona)

**ELECTRICITAT - FONTANERIA
CALEFACCIÓ - GAS**

Av. de Girona, 6 i Rubens, 2
Telèfon: 972 770 655
17130 L'ESCALA (Girona)

**ROSTISSERIA
KAN KILIS**

Camí Ample, 1
Av. Ave Maria, 1
Tel. 972 774 558
17130 L'ESCALA

JARDINER

Joaquim Parals Moner

Av. Girona, 41 A-2
17130 L'ESCALA
Telèfon: 659 140 019

*Merceria Llenceria
Novetats
Tuti*

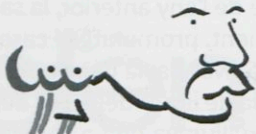
C/ del Port, 41
17130 L'ESCALA
Tel. 972 770 756

TALLERS PLAJA
Agent Peugeot

DES DEL 1920 AL SEU SERVEI
VEHICLES NOUS I D'OCASIÓ,
SERVEI DE PLANXISTERIA, MECÀNICA, PINTURA

Crta. Closa d'en Llop, 104
Tel.: 972 770 591
17130 L'ESCALA

Agrupació Sardanista
Escalena "Avi Xaxu"

Us desitja molt bon Aplec!

EMPÒRIUM que estrenava l'havanera *Cala Montgó*. En les tres peces programades la Coral tenia la col·laboració amb acompanyament dels guitarristes Joaquim Piqué, Josep Maria i Víctor Casas i Sònia Torrent.

El dos d'agost de 1980 es va portar a terme el VIII Festival d'Estiu dedicat en homenatge de Rafel Callol i Callol, qui per cert, l'any següent va deixar aquest món. En el moment de la dedicatòria, feren ús de la paraula exposant amb emotives, cordials i mereixedores frases les qualitats de l'homenatjat, en Joaquim Piqué i Palau i en Carles Gispert i Pellicer. La part artística va ser a càrrec de la CORAL EMPÒRIUM i la MEDITERRÀNIA, cobla fundada el 10 de gener de 1979. Interpretaren conjuntament les sardanes *Llevantina*, de Vicenç Bou i *La nit de l'amor*, d'Enric Morera. De l'actuació de la Coral cal destacar la interpretació de *La gavina*, de Frederic Sirés de la qual feren una veritable creació. Quant a la cobla, que ofería un variat repertori, interpretava en primera audició per a una sola formació *Rapsòdia empordanesa número 2*, de Lluís Albert i pel que fa a les composicions de la segona part, cal tenir present l'actuació del tenorista Agustí Serratacó en les seves intervencions, especialment en la sardana *Ensomni*, de Joaquim Vallespi, així com l'actuació del fiscornaire Joan Pérez, en *L'arc de triomf*, de l'Avi Xaxu.

El dissabte 8 d'agost de 1981, la sala d'actes del Centre Cultural Municipal va ser insuficient per acollir els espectadors que acudiren al local social del CER per assistir el IX Festival d'Estiu, ja que la inseguretat del temps va aconsellar als organitzadors de celebrar-lo dins la sala en lloc de l'habitual jardí com sempre s'havia pogut fer. És difícil precisar quants espectadors quedaren fora, però segurament hauria sigut un dels concerts d'estiu amb més audiència. L'acte s'ho mereixia perquè a part del programa de sardanes, havaneres i cançons a càrrec de la cobla LA PRINCIPAL DE BARCELONA —fundada el 1978 pel trombonista i compositor Isidre Llucià i Morist— i la CORAL EMPÒRIUM, es tractava de tributar un merescut homenatge a la senyora ROSER SUREDA en reconeixement a la seva dedicació al cultiu de la música vocal a la nostra població i comarca.

El dissabte 31 de juliol de 1982 va tenir lloc als jardins del Centre Cultural, un emotiu i multitudinari concert homenatge als senyors ANTONI VILA i GIMBERNAT i JOSE MENA i GALVEZ —col·laborant en l'organització els seus antics alumnes— com a públic reconeixement de l'abnegada tasca docent que durant molts anys exerciren a la nostra població. La part musical del concert fou coberta per la cobla LA PRINCIPAL DEL LLOBREGAT i la CORAL EMPÒRIUM, la qual, en determinades peces va tenir la col·laboració dels guitarristes Joaquim Piqué, Sònia Torrent i Miquel Escarrà. A la mitja part fou quan es va portar a terme l'acte d'homenatge. Després d'unes sentides paraules a càrrec del presentador, foren lliurades als homenatjats artístiques plaques dedicades i diferents obsequis de mans de l'alcalde Joan Pascual Gich, del Claustre de Professors de les Escoles i Associació de Pares d'Alumnes, d'antics alumnes i de la junta del CER. En representació dels antics alumnes, Carmel Isern i Tallada dirigí unes frases d'agraïment als qui durant molts anys cuidaren de la formació intel·lectual de tants i tants escalencs, amb dedicació, professionalitat, amor i sacrifici.

La nit del 27 d'agost de 1983, als jardins del Centre Cultural tenia lloc l'XI concert d'estiu, en aquesta ocasió amenitzat únicament per la cobla PRINCIPAL DE BARCELONA, dirigida per Jesús Ventura i Barnet, que a més de les sardanes, glosses i rapsòdies, va oferir per primera vegada en aquests concerts, música de cobla i balls vuitcentistes: el vals *El corsario*, la polca *La cigarrera*, la masurca *Ideal*, l'havanera *El meu avi*, l'americana *La mariposa* i, com a cloenda

Canal
10
Empordà
www.canal10.cat

neda·

Vall-llobrega
Platja d'Aro
l'Escala

DREAM YOUR POOL

- . Disseny, construcció i reforma de piscina, wellness & spa.
- . Servei d'assistència tècnica i manteniment.
- . Producte químic i accessoris, amb servei gratuït a domicili.
- . Venda de sauna i spa.
- . Consultoria tècnica i assessorament.

Vall-llobrega
Platja d'Aro
L'Escala

Ctra. C-31 Km. 328. 17253 Vall-llobrega (Girona)
Av. S'Agaró, 140 17250 Platja d'Aro (Girona)
Av. Girona, 76 17130 L'Escala (Girona)
T 972.60.05.34 / neda@nedapool.com
nedapool.com

Piscines Barcelona 2008
Premi Categoria Clientes Wellnes

Piscines 2009
Laurat Catalunya Spa

100 1001

*Moules à
la Belge*

**Bar
LOS COMPADRES**

*Spécialité
de Paco*

Alfons Caparrós (Sito)

C/ Bonaire, 13 - Tel. 972 770 855 - 17130 L'ESCALA

del festival, el vals-jota *El batallador*, que fou bisat. De tot el repertori, la sardana més impactant fou l'obligada de tenora *Cor obert*, escrita l'any anterior per Ricard Viladesau, després d'haver sofert una delicada intervenció quirúrgica. Es tracta d'una composició amb lluïment de l'interpret, en aquest cas el tenorista Jordi Molina i Membrines. En el comentari aparegut a *L'Escalenc*, hi consta que quant a l'aspecte artístic, un gran èxit, però pel que fa a l'assistència i consegüentment a la qüestió econòmica, un altre fracàs.

Seguint el que darrerament havia estat una constant, és a dir, el fet d'homenatjar algun personatge que hagués tingut una certa incidència en la vida social o cultural de la nostra vila, el concert del 25 d'agost de 1984, celebrat dins la sala, fou dedicat als doctors escalencs Pepito i Diego Masferrer i Oliveras en reconeixement a la grans estimació que sentiren per tot el que fa referència a la seva població nadiua i a la bona predisposició que demostraren tothora pels vilatans. La part artística fou a càrrec de la cobla PRINCIPAL DE BARCELONA i de la CORAL EMPÒRIUM, que en aquesta ocasió va disposar de veus femenines i mixtes interpretant per primera vegada en públic *Nabucco*. A mitja actuació de la Coral tenia lloc l'acte d'homenatge amb el lliurament de plaques commemoratives i rams de flors que els feren a mans representants del CER, de la Comissió de Festes, de l'Ajuntament i de la Coral. Corresponia amb paraules d'agraïment en Pepito, qui començava dient que els escalencs tenim una qualitat que ens diferencia de l'altra gent i que aquesta és la generositat. Després d'unes paraules del regidor Carmel Isern, representant del consistori, tot justificant l'absència de l'alcalde, en Jaume Masferrer, fill d'en Diego, excusava el seu pare no assistent a l'acte, manifestant que el seu delicat estat de salut segurament no hauria pogut superar l'emoció del moment de l'homenatge.

El dissabte 24 d'agost de 1985, també a la sala d'actes, actuació de la cobla LA PRINCIPAL DE BARCELONA i de la CORAL EMPÒRIUM, dedicat a homenatjar la senyora Mercè Ribas Seva, vídua de Xavier Vilanova, que en l'ampli reportatge de Fèlix Guanter Ballesta, publicat a *L'Escalenc*, comentava que era una persona molt vinculada a l'Escala i que tant va contribuir en l'adquisició del que avui són les instal·lacions del Centre Esportiu i Recreatiu. Deia l'escrit que malauradament l'assistència de públic fou escassa i no estigué, ni de bon tros, en consonància amb la magnitud de l'acte. La darrera sardana, com a homenatge pòstum al compositor Francesc Mas i Ros, del que s'havia celebrat l'acte de sepeli aquella mateixa tarda, donant-se la circumstància que com que la cobla anava l'endemà a l'aplec de Portbou portava justes les partitures que havien d'interpretar i cap d'elles era del compositor de Caldes de Malavella, fou oferta *La Santa Espina*.

També un dissabte, del 1986, en aquest cas el 23 d'agost i igualment a la sala d'actes, el concert homenatjant –segons s'esmentava en la crònica– una persona emprenedora, polifacètica i de gran dinamisme, disposat en tot moment a col·laborar en qualsevol tipus d'actualitat en bé de la nostra població: en Pere Solés i Andreu. Entre altres activitats, en Pere havia estat president de l'entitat organitzadora del concert, el Centre Esportiu i Recreatiu, durant deu anys (1969-79). Amenitzaren la vetllada la cobla PRINCIPAL DE BARCELONA, habitual en les darreres edicions i la coral MESTRE SIRÉS, de Palafrugell, dirigida per Fèlix Pérez. Iniciava el concert la cobla interpretant sis sardanes, dels autors Juli Garreta, Ramon Serrat, Eduard Toldrà, Josep Serra, Antoni Català i Lluís Albert. A continuació intervenia la Coral amb un repertori universal: sardanes i cançons. Seguia l'acte d'homenatge i després la cobla oferia *La nostra Roser*, d'Enric Morera i *Girona ciutat pubilla*, de Manel S. Puigferrer. Com a finalització Cobla i Coral interpretaren conjuntament

Cant de setembre, amb lletra de Víctor Català i música de Lluís Albert, *Evocació al Pirineu*, de Ramon Martínez Valls i *La cançó del taper*, de Cassià Casademont.

La cobla PRINCIPAL DE BARCELONA i la CORAL MIXTA DE BANYOLES foren les agrupacions participants al XV Festival d'Estiu que el dissabte 22 d'agost de 1987 va tenir lloc a la sala del Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova", dedicat al 50è aniversari del Col·legi Públic Empúries. El concert va constar de tres parts: a la primera la cobla va interpretar composicions de Josep Serra, Ferran Aguiló Juli Garreta, Josep Blanc i Reynald, Jesús Ventura i Lluís Albert. A la segona, hi intervenia la Coral, dirigida pel mestre Pere Frigolé, amb vuit interpretacions, la darrera de les quals, fora de programa, fou la sardana *L'ametller*, de Josep Saderra. En aquest punt tenia lloc l'acte d'homenatge. Pujaren a l'escenari les professores Maria Abellí, Rafaela Bataller i Caterina Andreu, com també la senyora Dolores Figueras com a component de l'Agrupació de Pares d'Alumnes, les quals reberen sengles rams de flors lliurats per l'Àngel Rodríguez i en Ramon Ylla, alhora que es feia un intercanvi de plaques commemoratives i recordatoris de l'acte entre organitzadors i homenatjats. A la tercera part nova intervenció de la cobla amb sardanes de Josep Mª Bernat, Eduard Toldrà, Jaume Vilà, Joaquim Serra i l'Àvi Xaxu. Com a cloenda Cobla i Coral oferiren *La cançó del taper*. En el comentari, publicat a *L'Escalenc*, s'hi anotava que dissortadament aquestes activitats, amb actes de simpatia i merescuts homenatges no són correspostos amb una assistència acceptable.

El 27 d'agost de 1988, igualment dins la sala d'actes, tenia lloc el setzè concert de sardanes i cançons organitzat pel Centre Esportiu i Recreatiu que fins aquella data s'havia portat a terme cada any sense interrupció. Varen actuar-hi la cobla PRINCIPAL DE BARCELONA, que ja feia uns anys havia gaudit del privilegi de ser l'escollida per aquest tradicional concert i que com un al·licient més del variat repertori va tenir la deferència de programar una obra inspirada en la nostra vila, escrita l'any 1949 per Agustí Borgunyó amb el títol *Tres impressions de la vila de l'Escala*, suite a tres temps: 1) L'Escala dansa, 2) Cors enamorats i 3) Festa. L'altre participant, la part coral, fou a càrrec de l'ORFEÓ LLEVANTÍ, de Calonge, fundat l'any 1924 i renascut el 1985, actuant-hi de director Adrià Sardó, nebot del fundador. A la primera part la cobla va interpretar cinc sardanes i l'esmentada suite. La segona la començava l'Orfeó incorporant-s'hi posteriorment la cobla oferint conjuntament tres peces: *La balanguera*, d'Alcover-Vives, *Nabucco*, de Verdi i *Evocació al Pirineu*, de Martínez Valls.

Després de quatre anys –1989, 1990, 1991 i 1992– diguem-ne de sequera, la junta del Centre Esportiu i Recreatiu, encapçalada per Joaquim Ballesta i Ros, decidia tornar a organitzar el tradicional **Concert d'estiu**, comptant amb el patrocini de l'Ajuntament. Així en una nit esplèndida el divendres 20 d'agost de 1993 tornava la música de cobla als jardins del Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova". Va amenitzar-lo la cobla CIUTAT DE GIRONA, interpretant sis sardanes a la primera part, cinc a la segona i fora de programa oferia gentilment *Saltant les roques*, de Jaume Vilà. De les diferents obres programades, totes elles molt aplaudides, cal destacar l'acurada actuació del tenorista Santi Roura, en qui va recaure gran part de la responsabilitat del concert, com també les respectives intervencions en les composicions obligades del trompeta Marcel·lí Trias, del tible Narcís Roura i especialment del jove flabiolaire Marcel Sabaté. Una de les sardanes que figurava en el repertori fou la de Manel Saderra i Puigferrer *Per tu, Àngels*, que l'autor va dedicar a Maria Àngels Alabert, cap d'estudis del Conservatori de Girona, professora d'harmonia i contrapunt, que aquella nit ens honorava amb la seva presència.

La bona acollida dispensada al concert que es recuperava l'any passat, va animar als organitzadors a tornar-lo a programar. Així també un 20 d'agost, però el 1994, un dissabte, ens retrobàvem una vegada més als jardins del CER, amb més assistència que l'any anterior, per gaudir de les interpretacions de la CIUTAT DE GIRONA, demostrant novament que als sardanistes els agrada escoltar, de tant en tant, les interpretacions d'una cobla en un ambient distès, atent i silenciós. Del repertori, amb obres de Joaquim Serra, Pep Ventura, Honorat Vilamanyà, Josep Vicens, Lluís Albert i Antoni Agramunt, les més espectaculars foren les obligades, de tenora *El rondinaire*, de Joan Jordi Beumala; de tible *Encisadora*, de Boix-Vilallonga, i de flabiol *Enyorada alosa*, de Lluís Buscarons, que tenien com a solistes, respectivament, Santi Roura, Narcís Roura i Marcel Sabaté. En aquesta ocasió gentilment la cobla oferia fora de programa *Girona m'enamora* de Ricard Viladesau i *La Santa Espina* d'Enric Morera.

El de 1995, fou el dissabte 19 d'agost, també als jardins del CER, amb una assistència superior a l'any precedent. Hem de convenir que escollir el repertori per a un concert o qualsevol altra manifestació sardanista no és gens fàcil. Cadascú té les seves preferències i sempre li sembla que seria millor la inclusió d'una composició determinada. Com sempre, la cobla CIUTAT DE GIRONA hi va encertar amb l'elecció d'una excel·lent tria de sardanes escrites per reconeguts autors. De totes elles, atenent-nos als aplaudiments, les que més excel·liren foren les obligades: *Més amunt*, de Francesc Camps, per llüiment de tible; *El rossinyol enamorat*, de Lluís Buscarons, per flabiol, i la de tenora que en el programa de ma hi constava com una XXX, fou *Ara em toca a mi*, de Ramon Vilà, interpretades pels mateixos solistes de l'any anterior. La de fora de programa va ser *Cantant l'amor*, de l'Avi Xaxu. Ans d'iniciar-se la segona part, tingué lloc un acte de remembrança a la dissolta CORAL EMPÒRIUM, de tan entranyable memòria, en el qual les representants de la Coral feren a mans del president del CER, entitat a la qual havien estat vinculades, les plaques i records que havien assolit en les seves actuacions, per tal que figuressin entre les diverses distincions exposades a la sala de trofeus del Centre. Es feia avinent que el banderí quedarà com a record de tan prestigiós cor parroquial, en el Museu de l'Església.

El concert del 1996, dels anuals del CER, es féu el dissabte 17 d'agost als jardins del local social de l'entitat organitzadora, amb molt bona assistència. Per a les interpretacions musicals es va comptar amb l'actuació de la cobla CIUTAT DE GIRONA, que oferia un variat programa, farcit d'obligades que detallem tot seguit: Primera part: *El pardal*, de Pep Ventura; *Apassionada*, de Joan Vinyals, obligada de tible amb Narcís Roura com a solista; *De tot cor*, d'Antoni Mas i Bou; *Carícies*, de l'Avi Xaxu, amb una dedicatòria especial en record a Simeó Català i Portell; *Us la devia*, de Lluís Albert, i *L'ou com balla*, de Ricard Viladesau, obligada de tenora, amb Santi Roura com a solista. Segona part: *T'estimo*, de Josep Serra; *En Jordi Petit*, de Manel S. Puigferrer, obligada de trompeta, amb Marcel·lí Trias com a solista; *Montserrat*, de Vicenç Bou; *Quelcom de contrabaix*, d'Antoni Albors, obligada, amb Agustí Pedrico com a solista; *L'estany estrellat*, d'Honorat Vilamanyà, i *El Carnaval de Venècia*, una fantasia amb arranjaments especials per a flabiol, creació de Marcel Sabaté, actuant ell mateix d'intèrpret. En aquesta ocasió donà veu als comentaris Paquita Saballs.

L'any 1997, un temps benèvol va permetre celebrar totes les manifestacions sardanistes del mes d'agost, si bé les retransmissions esportives restaren adeptes en alguna d'elles.

Joaquim MasPOCH Illa

ELECTRICITAT I FONTANERIA

Vilabertran, 49 - 17130 L'ESCALA
Telèfon: 972 771 609

Miryam

Ronda del Pedró, 4
Tel. 972 770 287 17130 L'ESCALA
Fax 972 772 202 (Girona)
www.restaurantmiryam.com

TUTERRAZAFRENTEALMAR

EscalA park

Av. Riells, 48 - Tel. 972 770 757
17130 L'ESCALA - escalapark@hotmail.com

esprit

Bosses per a festes i celebracions, laminadures, caramels, fruits secs...

C/ del Port, 37
Tel. 972 773 959
17130 L'ESCALA (Girona)

INSTAMENT

**AIGUA - GAS - ELECTRICITAT
CALEFACCIÓ - CLIMATITZACIÓ
ENERGIA SOLAR**

C/ Rusiñol, 28 - 17130 L'ESCALA
www.instament.com - info@instament.com
Tel. 972 770 649

EUROGAME, S.A.

**MÀQUINES RECREATIVES TIPUS B - VÍDEO JOCS
PIN.BALLS - BILLARS AMERICANS - ATRACCIONS**

Closa d'en Llop, 10
Tel. 972 770 512 - Fax 972 772 573 - Télex 57356
17130 L'ESCALA (Girona)

er

FUSTERIA ESTEVE RIBAS

MOBLES A MIDA, PORTES, FINESTRES, PARQUETS, ARMARIS,
CUINES, TOT RELACIONAT AMB EL MÓN DE LA FUSTA

Carrer Riera, 50 - Tel. 972 770 537
17130 L'ESCALA (Girona)
E-mail: e.ribas71@gmail.com

BUGADERIA, LAVANDERIA LAVANDERIE, LAUNDRY, WÄSCHEREI

DOLMON

C/ Codolar, 22
17130 L'ESCALA
Tel. 972 770 015

Si aquesta circumstància ja havia passat en les audicions del dimecres, van tenir continuïtat en el concert del CER celebrat el dissabte 23 d'agost en els jardins del Centre Cultural. La cobla actuant fou també la CIUTAT DE GIRONA, amb la lectura del comentari a càrrec de la Paquita Saballs. En aquesta ocasió varen actuar com a solistes David Estanyol a la tenora, Jordi Estartús al fiscorn, Marcel Sabaté al flabiol i Agustí Pedrico al contrabaix. El repertori presentat per la cobla fou: Primera part: *Recordant Vic*, de Joaquim Serra; *Per tu ploro*, de Pep Ventura; *El ben plantat*, obligada de fiscorn, de Ricard Viladesau; *Secret*, de Lluís Albert i *La merla blanca*, polca obligada de flabiol, d'Eugène Demaré. Segona part: *De Palafrugell a Tamariu*, de Conrad Saló; *Somni*, de Manel S. Puigferrer; *En Cacaliu*, obligada de contrabaix, de Joaquim Serra; *Bandera d'Aplec*, de Ricard Viladesau i *Cantant l'amor de l'Avi Xaxu*. Com a cloenda de la vetllada, la cobla interpretava l'himne nacional: *Els segadors*.

El 1998 havia estat contractada la cobla CIUTAT DE GIRONA per al dia 22 d'agost interpretar el concert anual, però en fer-se pública la decisió del consistori de nomenar Lluís Albert i Rivas fill adoptiu de l'Escala i coincidint-li la Medalla d'Honor de la Vila, gràcies a la gentilesa de la cobla el concert fou traspassat a la vigília de la Festa Major, com a cloenda dels actes organitzats per l'homenatge. Així, doncs, el dia u de setembre es va portar a terme a la sala del Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova", amb actuacions de la CIUTAT DE GIRONA –que aquella temporada havia tingut les incorporacions d'Adrià Bouzó (tenora) i David Plans (tible), procedents de la Flama de Farners i de l'Amoga, respectivament– i la CORAL POLOFÒNICA DE BLANES dirigida per Joan Casas. El repertori es va adaptar a presentar i interpretar el contingut del CD de composicions d'en Lluís, enregistrat recentment per la cobla MONTGRINS i l'esmentada CORAL POLIFÒNICA DE BLANES. Ans d'iniciar-se les interpretacions Joan Vidal i Gayolà, president del Centre de promoció de la cultura popular i tradicional catalana, féu la presentació oficial de l'enregistrament amb una acurada i detallada referència al monogràfic. L'ordre d'interpretacions fou el següent: *Canigonenca* (estrenada per La Principal de l'Escala la Festa Major de 1949); *Records de dansaire* (escrita el 1949 i revisada el 1980 amb dedicatòria a l'Esbart Català de Dansaires del qual en Lluís fou component); *Quan el cor canta* (composta el 1951 i revisada per a aquesta enregistrament); *Dolç capvespre* (guanyadora del Premi Sardana 1961 instituït per l'obra del Ballet Popular); *De l'Empordà al Penedès* (dedicada al Foment Sardanista de Sant Sadurní d'Anoia i estrenada per La Principal de la Bisbal el desembre de 1990 en un concert dedicat a l'autor); *Amors de mainada* (escrita el 1952); *La meva ofrena* (estrenada el 1955 a l'Aplec de la Sardana de Montserrat); *Mar calma* (composta el 1962); *Garretiana* (escrita el 1950, en testimoni d'admiració a Juli Garreta, en commemorar-se el 25è aniversari de la mort del genial compositor); *Himne a l'Empordà* (estrenada per l'Orfeó "Cants a la Pàtria" el 29 de maig de 1960, al Cine Modern de Girona); *Garbinada* (dedicada a la dissolta cobla La Principal de l'Escala, que va estrenar-la per la Festa Major de l'any 1949) i *Cant a l'Escala* (dedicada al Centre Esportiu i Recreatiu amb motiu del desè aniversari de la seva fundació i donada a conèixer per la "Coral Empòrium" el 31 d'octubre de 1976, mentre que la primera versió de cobla va presentar-la la Ciutat de Girona a l'Aplec de Sant Martí d'aquell mateix any). Les tres darreres obres foren interpretades conjuntament per cobla i coral. El bis de l'última fou corejada per bona part dels assistents que, dit de passada, ocuparen tot el lloc disponible. Ans de començar la segona part, en Lluís rebia efusives felicitacions i obsequis i records de diferents entitats i particulars, locals i foranes, entre les quals la del "Grup

Sardanista del CE Huracans, de Lleida, representat per Sebastià Gràcia; del "Foment de la Sardana" de Banyoles amb el seu president Joan Parnau i del "Departament de Cultural de la Generalitat de Catalunya", amb Joan Domènech com a lliurador.

Del concert del 21 d'agost de 1999, celebrat als jardins del Centre, cal anotar que quan a l'hora anunciada la cobla estava a punt de començar, s'hagué de retardar l'inici, esperant que algú es preocupés d'encendre els focus col·locats al costat de l'entarimat que, dit de passada, era de tan reduïdes dimensions que no hi havia cabuda per al faristol d'algun dels músics. Pel fet de no haver-hi cap micròfon instal·lat, semblava que no s'havia pas previst l'actuació d'un presentador i no havent-se repartit fulles incloent-hi el repertori, gairebé es feia imprescindible un comentari precedint cada una de les interpretacions. N'assumí la tasca, fent-ho a viva veu i de manera totalment espontània, improvisant les dades amb la seva peculiar amenitat i simpatia, Marcel Sabaté, flabiolaire i director de la cobla actuant. Es comentava que entre l'escassa concurrència, amb una destacada minoria de públic local, es pogué comptar amb la presència de la cantant NINA. La cobla CIUTAT DE GIRONA va presentar un escollit repertori, del qual destacaren les obligades de fiscorn *L'atrevit*, d'Agustí Pedrico, amb Jordi Estartús; de tible *Gallardia*, de Conrad Saló, amb David Plans; de tenora *Escumejant*, de Manel S. Puigferrer, amb Adrià Bauzó, la de Ricard Viladesau i *Com un passerell*, de flabiol amb cinc variacions, amb Marcel Sabaté. La interpretada fora de programa fou *La segadora*, de l'Avi Xaxu.

El jardins del Centre Cultural foren també l'escenari del concert que hi tenia lloc el 19 d'agost del 2000, amb igualment la CIUTAT DE GIRONA com a intèrpret, cobla que, per cert, aquell any commemorava el 25è aniversari de la seva fundació i presentava la mateixa formació de la temporada anterior. Va llegir els comentaris Josep Maria Moreno. El repertori programat fou: Primera part: *Et recordarem sempre* de Manel S. Puigferrer; *La Rambla del Portalet*, d'Agustí Pedrico; *L'avi Vador*, (obligada de fiscorn), de Max Havard; *El cavaller enamorat*, de Joan Manén; *En Saleta i amics* (obligada de tible), de Conrad Saló i *Per tu ploro*, de Pep Ventura. Segona part: *Girona poble heroic*, de Narcís Paulís; *La Rosa de Sant Jordi*, de Fèlix Martínez; *Vencedora* (obligada de tenora) de Ricard Viladesau; *Remembrança* de Joaquim Serra, *Girona aimada*, de Vicenç Bou i *Enyorada alosa* (obligada de flabiol), de Lluís Buscarons. Per a l'ocasió, com a bis la cobla oferia gentilmente la interpretació de *Girona m'enamora*, de Ricard Viladesau. Cal fer avinent que fou la millor assistència de públic des de la recuperació dels concerts d'estiu.

El divendres 17 d'agost de 2001 tenia lloc als jardins del Centre Cultural Municipal el concert anual organitzat pel CER, també amenitzat per la CIUTAT DE GIRONA. El programa ofert fou: Primera part: Puig *Neulós*, d'Eduard Toldrà; *Búfalo Bill*, de Josep Coll i Ligora (obligada de fiscorn amb Jordi Estartús d'intèrpret); *La noia alegre que no sap plorar*, de Joaquim Serra; *Fent camí*, de Josep Cassú (obligada de tible a càrrec de l'instrumentista David Plans); *T'estimo*, de Josep Serra, i *Una mirada*, de Pep Ventura. Segona part: *Enyorança*, de Juli Garreta; *Odissea*, de Josep Coll i Ferrando (obligada de tenora amb el mateix autor de solista); *Júlia*, de Manel S. Puigferrer; *Carícies*, de l'Avi Xaxu; *Delectança*, de Domènec Moner, i *Festa Major*, d'Enric Morera. *Girona m'enamora*, fora de programa, donava cloenda a la vetllada.

El 2002 era també el 17 d'agost, aquesta vegada un dissabte, que es va portar a terme l'habitual manifestació sardanista al Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova", també

en aquesta ocasió amb la participació musical de la cobla CIUTAT DE GIRONA. Amb la primera sardana programada, *Rubí com un robí*, escrita per Pere Fontàs, estrenada en el decurs d'aquest any, es va retre un emotiu record al dilecte compositor recentment traspasat. Continuava la primera part amb *L'avi Vadó*, de Max Haward (obligada de fiscorn amb Jordi Estartús com a solista); *Ginesta ran la mar*, de Lluís Lloansí; *Esperit de Principal*, de Josep Cassú (de lluíment per a tenora amb Josep Coll d'interpret); *Recordança*, de Josep Coll i Ferrando, i *Delectança*, de Domènec Moner. El repertori de la segona part va ser: *Puig Neulós*, d'Eduard Toldrà; seguida de l'obligada de tible *Fent-se clar*, de Ramon Serrat (amb David Plans de solista); *Peralada*, de Josep Serra; *Per ella*, d'Agustí Borgunyó; *Una mirada*, de Pep Ventura, i *Carícies* de l'Avi Xaxu. Als reiterats aplaudiments de l'entusiasta públic, la cobla corresponia visant la darrera de les interpretacions i oferint la ja clàssica *Girona m'enamora*, de Ricard Viladesau.

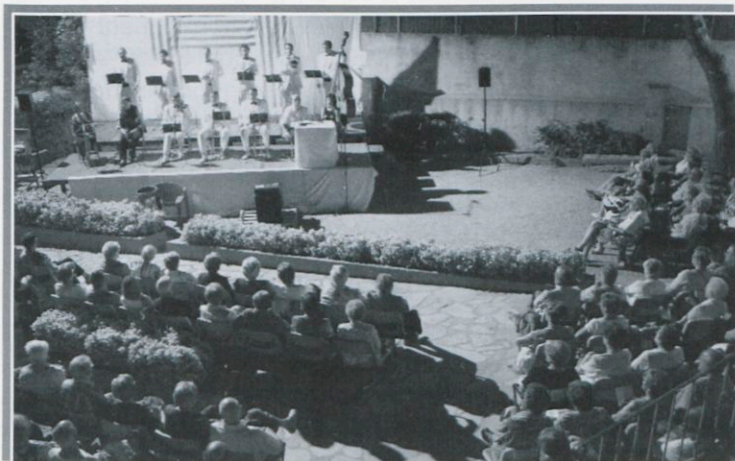
Pel que fa al de l'any 2003, el comentari publicat a "L'Escalenc" comença dient: Tot lamentant, per enèsima vegada, la manca d'una adequada coordinació en la programació dels diferents actes, cal remarcar que malgrat coincidir, data i horari, amb l'actuació que oferien a l'esplanada de les Ruïnes d'Empúries en Josep Tero i la Maria del Mar Bonet, corresponent al Festival Internacional de Música l'Escala-Empúries, que organitza l'Associació Pau Casals, els jardins del Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova" aplegaren la més nodrida presència de públic dels darrers anys. El concert, organitzat pel CER amb la col·laboració de l'Ajuntament, va tenir lloc el dissabte 16 d'agost amb un remarcat èxit en tots els aspectes. S'encarregava de la presentació, amb una coherència i amenitat d'encomi, la banyolina Mercè Planas, mentre la CIUTAT DE GIRONA, que hi participava per dotzena vegada, interpretava amb l'habitual pulcritud i destresa, sota la direcció de Marcel Sabaté, el següent selecte i variat repertori: *La Festa de Sant Martirià*, de Conrad Saló; *El testament d'Amèlia*, de Joan Lamote de Grignon; *Fent camí*, de Josep Cassú (de lluíment de tible amb David Plans); *Concertino de tenora i cobla*, de Josep Coll i Ferrando, amb el propi autor de protagonista, i *Evocant Josep Serra*, una estrena de Lluís Albert. Després del descans, *A la Bisbal*, *Aplec d'argent*, de Francesc Cassú; *Carícies*, de l'Avi Xaxu (la més aplaudida de la vetllada, gentilment bisada); *Delectança*, de Domènec Moner; *La patinadora*, de Pere Rigau, amb adaptacions de Jordi Leon (obligada de dos flabiols), excel·lentment executada per Marcel Sabaté i Òscar Sánchez, i *Les danses de Vilanova*, d'Eduard Toldrà. L'habitual *Girona m'enamora* tancava l'audició.

El concert anual del cert se celebrà el dissabte 14 d'agost de 2004, als jardins del local social de l'entitat organitzadora, amb presentació i comentaris d'Abel Font. La interpretació, per dotzè any consecutiu, a càrrec de la CIUTAT DE GIRONA, cobla que s'encarregà de dirigir el seu titular, en Marcel Sabaté i Reixach. El repertori ofert fou: *Solemnitat*, de Conrad Saló; *Per tu ploro*, de Pep Ventura; *Sant Martí d'Empúries*, de Josep Coll i Ferrando; *Pedralta* de Josep Maria Vilà i Gondol; *Una lluita musical*, de Josep Serra; *Recordant els clàssics*, de Lluís Albert; *Nit d'estiu*, de Jaume Vilà; *Carícies*, de l'Avi Xaxu; *Ball de gitanes del Penedès*, de Joaquim Serra, i el vals-jota *Olé Aragon*, de Max Haward. Com és costum darrerament, la cobla oferia com a bis *Girona m'enamora*. Després d'haver-se interpretat *Sant Martí d'Empúries*, obra que assolí aquest any el primer premi del "Memorial Pere Fontàs", el seu autor, el tenorista de la cobla actuant, fortament ovacionat per la concurrència, era felicitat per Mari Dubé, regidora de cultura, qui va fer-li a mans un objecte peculiar de la vila.

Als jardins del Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova", amb una formidable concurrència, el 2005 va celebrar-se, el 13 d'agost, el concert anual. La persistent manca de coordinació, anunciant-lo en dos horaris diferents, originà que un bon nombre d'espectadors arribés quan ja s'havia començat. Lamentable, perquè no gaudiren d'una bona part de la narració que argumentada des del preàmbul, perfectament documentada i amb nítida dicció, anà puntualitzant Mercè Planas precedint cada una de les interpretacions. Enguany el repertori va diferir del de molts altres concerts anteriors. Si bé gairebé sempre s'havien programat unes obres que el caracteritzaven com un **concert de sardanes**, les d'aquesta ocasió el convertiren en una **audició de sardanes de concert**. El nombrós públic deixava el recinte visiblement complagut, amb la sola recança de no haver pogut escoltar *Girona m'enamora*, peça que ja fora de programa la CIUTAT DE GIRONA escollia els darrers anys com a cloenda. Aquesta vegada, en considerar que la composició defugia de les característiques de la resta de programació es va optar per l'obra *En Pere Gallarí*, de Joaquim Serra. Pel que fa al repertori, cada una de les interpretacions anava precedida d'un lema escaient, amb el següent detall: CANÇÓ DE NADAL: *El cant dels ocells*; LLEGENDA: *El testament d'Amèlia*; CONTE: *La donzella de la costa*; RONDALLA: *El gegant del pi*; DANSA: *Les danses de Vilanova*; JOCS: *Les culleretes de Sant Miquel*; JOC DANÇANT: *Tortellà 1908*; CANÇÓ: *La filadora, Canigonenca i Cançons que tornen*, i TEATRE: *Baixant de la Font del gat*.

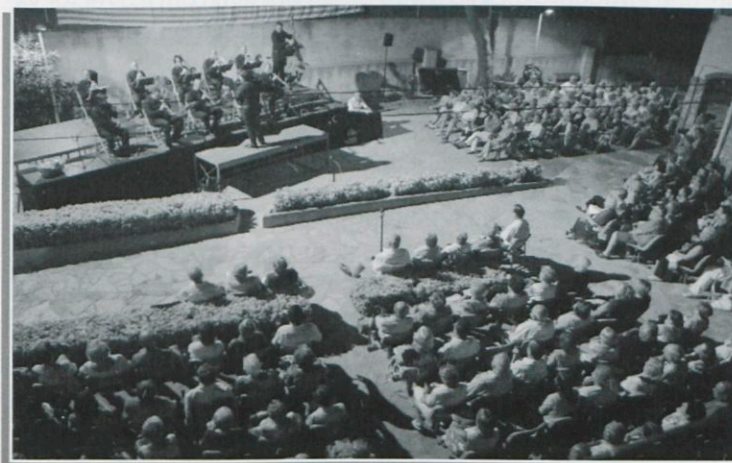
El dissabte dia 12 d'agost de 2006, a causa de la pluja caiguda durant la jornada, el concert anual es va portar a terme a la sala del Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova" amb molt bona assistència. Precedit d'acurats comentaris de Paquita Saballs i Josep Vilabrú, la cobla CIUTAT DE GIRONA va presentar el següent repertori: *Llac encantat*, de Manel S. Puigferrer; *Cargolina*, d'Agustí Pedrico (obligada de tible amb David Plans); *L'Hostal de la Peira*, d'Eduard Toldrà; *Ja sóc aquí*, de Conrad Saló (obligada de tenora amb Josep Coll); *El codolar*, de Josep Coll i Ferrando; *Cantant l'amor*, de l'Avi Xaxu; *Costa Brava*, d'Agustí Borgunyó; *Toc de trombó*, d'Antoni Albors (obligada amb Eloi Planiol de solista); *Cants de sirena*, una estrena de Lluís Albert; *Blancaneu*, de Vicenç Bou; *Esclat d'amor*, de l'Avi Xaxu, i com a darrera peça programada la polca *La merla blanca*, amb destacada intervenció del solista de flabiol Òscar Sánchez. Finalitzava la vetllada amb *Girona m'enamora*. Com a espectador va ser present al concert Jordi Leon, professor d'experts flabiolaires i director de la cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona.

2007: 18 d'agost, als jardins del CER, amb dos-cents vuitanta espectadors, el concert amb canvi de cobla. Va amenitzar-lo la MEDITERRÀNIA, que ja havia intervingut en el concert de 1980. El repertori fou: *Tarragona*, d'Enric Casals; *Les comares*, de Josep Serra; *El meu adéu*, d'Agustí Borgunyó; *Puig Neulós*, d'Eduard Toldrà; *Ofrena a València*, de Joaquim Serra (commemoració del centenari del naixement i cinquantenari de la mort de l'autor); *La festa dels nois alegres*, de Conrad Saló; *Concert d'estiu*, una estrena de Lluís Albert; *Aimada Joaquina*, de Domènec Moner (commemoració del centenari del naixement de l'autor); *Esclat d'amor*, de l'Avi Xaxu, i *La Santa Espina*, d'Enric Morera (per ser l'any commemoratiu del centenari de l'estrena de l'obra teatral LA SANTA ESPINA, la qual dona nom a la famosa sardana, composició que va ser inclosa en el repertori). Com a bis es va interpretar *Cant de la senyera*, de Lluís Millet, i com que en acabar es mantenia la forta ovació, la cobla va oferir un curt i un llarg de *Concert d'estiu*, la peça estrenada. En anunciar-ho fou requerida la presència de l'autor a l'escenari per tal d'assumir-ne la direcció, moment en el qual acreixeren les aclamacions, que es repetiren en acomiadar la vetllada.

Durant uns anys,
la cobla *Mediterrània*
ha estat l'encarregada
de posar la nota musical
del concert. A la imatge,
la 34a edició del concert
l'agost de 2010
(foto: Robert Carmona)

El pati del Centre Cultural
Xavier Vilanova
ple del fidel públic que
assistí al 35è Concert (2011)
que interpretà
la cobla *Mediterrània*
(foto: Robert Carmona)

El 36è Concert d'Estiu,
celebrat el divendres
17 d'agost de 2012,
es titulà *Visions de l'Escala* i,
novament fou a càrrec
de la cobla *Ciutat de Girona*
(foto: Robert Carmona)

El 16 d'agost fou la data del concert de 2008. Des de fa uns quans anys normalment la data escollida és el dissabte posterior a la diada de la Mare de Déu d'Agost. Tot i tractar-se d'una data programada amb suficient antelació i degudament aprovada per la coordinadora, any darrera any s'hi fa coincidir alguna altra activitat. La cobla actuant fou la MEDITERRÀNIA, cobla que va tenir de director convidat Marcel Sabaté i que circumstancialment comptà com a flabiolaire el professor Jordi Leon, en substitució d'Isabel Gregori, titular de la cobla. L'ordre d'interpretacions fou: *Pedregada*, de Juli Garreta; *La plaça del sol*, d'Enric Morera; *Nit serena*, de Ramon Serrat; *Jorn alegre*, de Josep Serra; *Rapsòdia empordanesa núm. 2*, de Lluís Albert; *Venustes*, obra lliure de Jesús Ventura; *Et recordarem sempre*, de Manel S. Puigferrer (per complir-se enguany els cent anys del naixement de l'autor el 2008 va ser qualificat com l'any de Manel Saderra i Puigferrer); *Tortellà 1908*, de Marcel Sabaté; *L'arc de triomf*, de l'Avi Xaxu, i *Camprodon*, de Joan Manen.

EL 2009 el concert va ser precisament el dia de la Mare de Déu d'Agost, i per tercer any consecutiu amb la MEDITERRÀNIA com a intèrpret. Pel fet d'haver-se dedicat aquest any un recordatori a la família Vilà, la cobla va tenir la gentilesa d'incloure una sardana d'en Josep Maria i una altra d'en Jaume en el lloc de dues de les proposades inicialment. D'aquesta manera les interpretades foren: *El roserar*, d'Eduard Toldrà; *Mar plana*, de Josep Maria Vilà Gondol; *Nit d'estiu*, de Jaume Vilà; *Solemnitat*, de Conrad Saló; *Rapsòdia empordanesa núm. 1* de Lluís Albert, dirigida per l'autor; *Poesia de les violetes*, de Francesc Teixidó; *Riallera*, de Josep Maria Vilà i Saliner; *Nit d'amor*, de Ricard Viladesau; *Catalanitat*, de Vicenç Bou, i *La font del pi*, de l'Avi Xaxu. Cal anotar que la sardana de l'Avi Xaxu que figurava en el programa era *La font vella*, però va resultar que la cobla es va pensar que hi havia una confusió en el títol i varen portar la partitura de *La font del pi*, per cert una composició d'excel·lent qualitat i poc escoltada. Com que el mes de setembre havien de complir-se els deu anys del traspàs d'en Joaquim Ballesta i Ros —el president del CER que féu reviu aquests concerts d'estiu—, com a bis es va interpretar la peça per la qual per diverses circumstàncies havia demostrat sempre preferència: *La Santa Espina*.

El 2010 el concert va ser el dia 14, vigília de la Mare de Déu d'agost, gaudint de bona assistència, malgrat ser una diada que hi havia diferents opcions per escollir on anar a passar la vetllada del dissabte. Per quart any consecutiu va amenitzar-lo la cobla MEDITERRÀNIA, dirigida per Bernat Castillejo, que en aquesta ocasió a més de ser present com a director va actuar també com a flabiolaire. A la primera part es varen interpretar *El Portafolio de Eldorado*, d'Albert Cotó; *El testament d'Amèlia*, de Joan Lamote de Grignon; *No te'n vagis amor meu*, de Josep Serra; *A en Pau Casals*, de Juli Garreta; *Heroica*, d'Enric Casals, i *L'estiuet de Sant Martí*, d'Agustí Borgunyó. S'iniciava la segona part amb *La Bisbal en la història i el record*, de Joaquim Ferrer, moment en què començaven a caure unes fines gotetes. Al començar la segona interpretació, *Rondalles i cançons*, de l'Avi Xaxu, la pluja va anar en augment i, amb la màxima serenor i ordre, cobla i públic entraven a la sala d'actes on es portà a terme la resta de programació: *Mimosa*, de Vicenç Bou; *Delectança*, de Domènec Moner; *Pel nostre ideal*, de Lluís Albert, i *L'empordanet*, de Ricard Viladesau. La MEDITERRÀNIA, tenint en compte que el mes d'abril la nostra vila va ser proclamada **Ciutat Pubilla de la Sardana**, va interpretar com a bis *L'Escala ciutat pubilla*, de Lluís Albert. A més, com a fi de la vetllada escollí *Rondalles i cançons* de l'Avi Xaxu, composició que el canvi d'escenari no havia permès de gaudir-ne plenament. En aquesta segona part, Ferran Mias, integrant de la Jovenívola de Sabadell que substituïa el titular de la cobla actuant, s'avingué

d'actuar molt reeixidament com a primer tenora. La temporada següent, en què es jubilava Josep Gispert, Mias va incorporar-se a La Principal de la Bisbal.

Dissabte, 13 d'agost de 2011. Jardins del Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova", concert d'estiu amenitzat per la cobla MEDITERRÀNIA. Per quart any consecutiu el concert coincideix amb una destacada actuació del Festival Portalblau. El repertori interpretat fou: *T'estimo*, de Josep Serra; *Mil-lenari*, de Conrad Saló; *Per la nostra amistat*, de Martirià Font; *Dubte*, de Manel S. Puigferrer; *Carícies*, de l'Avi Xaxu, amb l'excel·lent actuació de Jordi Guixé a la tenora i Francesc Gregori al tible, i *Concerto grosso per a flabiol, tible, tenora i cobla*, de Lluís Albert, dirigit per l'autor, pel que fa a la primera part. A la segona s'hi varen programar: *Sitges palau Maricel*, de Jordi Leon; *Cordial*, de Jesús Ventura; *La ballarina i el soldadet de plom*, de Francesc Cassú; *Marinera i sardanista* de Miquel Tudela, i *l'Escala, anxoves sardanes*, de Joaquim Hostench, i *La sardana de les monges*, d'Enric Morera. Com a bis, tenint en compte que el 2011 era l'any del centenari del traspàs de Joan Maragall, la MEDITERRÀNIA va escollir una sardana de les que el poeta era autor de la lletra, en aquest cas, *L'Empordà*, música d'Enric Morera.

Arribem al darrer concert, el del divendres 17 d'agost de 2012, al qual també el temps va permetre de celebrar a l'exterior. Com que, a causa de la reducció de subvencions l'Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu" no va poder portar a terme el concert benèfic que els tres anys anteriors havia ofert a l'Església Parroquial, al donar-se la circumstància que a la junta de Centre Esportiu i Recreatiu igualment li havien estat limitades les ajudes econòmiques, de comú acord decidiren organitzar conjuntament el concert d'estiu contractant la CIUTAT DE GIRONA, cobla que havia amenitzat les vetllades al temple. La cobla oferia remarcables novetats puix que n'havien causat baixa dos músics nats a Tortellà: Quim Portas, tible de la cobla des de 1979 i Marcel Sabaté, que va entrar-hi com a flabiolaire el 1987, assumint la responsabilitat de la direcció a partir de 2001. Els substituïts foren David Morales, tible procedent de La Flama de Farners i com a director Jesús Ventura, que ja havia estat present en els nostres concerts com a director i intèrpret de La Principal de Barcelona. A més, va tractar-se d'un concert temàtic versant sobre el tema **Visions de l'Escala**. Així el repertori ofert va ser el següent: *La festa del veïnat*, de l'Avi Xaxu; *Emporitana*, de Josep Sancho; *Gentil escalenca*, de Jaume Vilà; *Mirant les onades*, de Lluís Albert; *L'encís de l'Escala*, de Pere Fontàs, i *Sant Martí d'Empúries*, de Josep Coll i Ferrando. Després de l'habitual descans següeren: *Empúries*, de Josep Albertí; *L'Escala*, de Pere Mercader; la suite amb tres temps *Tres impressions de la vila de l'Escala*, d'Agustí Borgunyó i *Que bonica n'és l'Escala*, de Joaquim Hostench. Atenent la temàtica del concert, la cobla va interpretar com a bis *Records de l'Escala*, de Ferran Says i encara ens va obsequiar amb *Girona m'enamora*, de Ricard Viladesau.

Per a aquest 2013 el concert s'ha previst de celebrar-lo el dissabte dia 17 d'agost, al Centre Cultural Municipal "Xavier Vilanova", també organitzat conjuntament per l'Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu" i la junta del Centre Esportiu i Recreatiu, en el qual la CIUTAT DE GIRONA, tornarà a oferir un repertori temàtic, en aquesta ocasió amb títols de composicions estrenades a la nostra vila.

VILI – GRAN
març de 2013

Antecedents familiars i futbolístics d'en Tito Vilanova

Cercant un títol adequat per publicar en aquest butlletí se m'ha acudit parlar d'en Tito Vilanova.

Justament penso que ell i jo som dignes de ser bellcairencs i escalencs a la vegada, perquè bona part de la nostra formació intel·lectual va ésser escalenca.

El seu avi, en Josep Vilanova Gorgot, era originari de Terrades (Alt Empordà), però en la seva joventut va aterrar a l'Escala. Treballava de mossò de flequer a cal Gall i jugava a futbol amb l'equip de la localitat. Jugava de defensa i, en aquell temps en què aixecar la cama sense mala intenció no era sancionable, amb els peus arribava a tot arreu. Per aquesta raó, li deien en "Tallarama". Era un bon defensa.

Es va casar amb la Francisca Junqué, de Bellcaire, i van anar a viure a can Xifardé, on van posar una botiga de comestibles i pa (can Xifardé, abans de la guerra i diferent d'ara, era una casa reclusa i alineada amb la rectoria del poble). Allà hi va néixer la seva filla, la Rosa, que és uns pocs anys més jove que jo, perquè tinc present que agafat de la mà de la meva mare l'anàrem a veure un cop nascuda –com era costum d'aquell temps– alhora que felicitar els pares.

Jo recordo encara d'haver vist en "Talla" jugar amb el Bellcaire durant uns quants anys. Era un bon esportista i un bon home, i sobretot amic de tothom. Anà prosperant i va comprar la casa del pou del cantó (ara desapareguda), on en una petita entradeta hi traslladà la fleca. Allí hi nasqué en Quimet (el pare d'en Tito i de l'altre fill). Més tard, i ja acabada la guerra, va ampliar comprant i renovant la casa de la "Novita". Actualment, en Quimet s'ha fet construir una casa a l'altre costat del carrer, al mateix indret, on crec que viu.

Anys més tard, juntament amb el "Titos" van associar-se amb els flequers de l'Escala i van constituir L'Agrupació Panadera Ampurdanesa, bo i deixant l'activitat privada de fer pa. Conec aquest afer, ja que jo vaig ésser contractat per convertir l'antic col·legi de l'Ave Maria, de l'Escala, en obrador de l'APA. Actualment és un bloc de pisos.

La relació de la família amb l'Escala va continuar vigent sempre, de tal manera, que en Quimet (pare d'en Tito i del seu germà) va adquirir-hi uns edificis en els quals ha posat el negoci "El celler de can Talla".

En Quimet es va casar amb la M. Rosa i tenen dos fills. La veritat és que amb prou feines els conec, ja que la major part del temps han estat estudiant o, en el cas d'en Tito, jugant i entrenant fora, hi he perdut contacte. Però, últimament, qui no coneix en TITO VILANOVA?

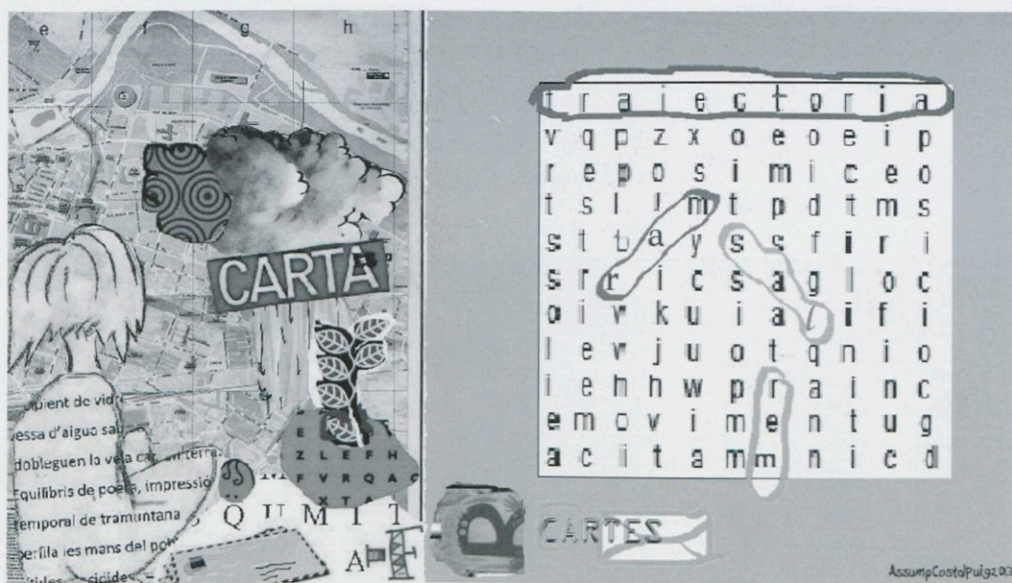
Jo li desitjo la millor de les sorts, per descomptat. Igualment a la seva família, a tots els bellcairencs i escalencs. Tant de bo en Tito segueixi portant la batuta del Barça amb el mateix èxit que van aconseguir junts amb en Pep Guardiola i pugui continuar entrenant el millor equip del món.

En el temps actual, en què la crisi és a tot arreu el tema del dia, m'he pres la llibertat de publicar en aquest llibret un tema que crec que és dels pocs optimistes del moment.

Per molts anys, Tito! Visca el Barça i Visca Catalunya! Són desitjos que estan al present en l'anhel de tots els veritables catalans.

V. LL.
(escalenc d'adopció)

Poema gràfic

Sancho

FORN DE PA PASTISSERIA

C/ del Mar, 18
L'ARMENTERA
Tel. 972 520 182

KIBUC Sancho

mobles i complementes

Closa d'en Llop, 1
17130 **L'ESCALA** (Girona)
Tel. 972 770 485 - Fax 972 772 705
sancho@kibuc.com
www.kibuc.com

**IMMOBILIARIA
VENDES I GESTIÓ
DE COMUNITATS**

C/ dels Horts 1, baixos
Tel. 972 775 848
Fax 972 776 287
e-mail: silvia@casasicasas.com
www.casasicasas.com
17130 **L'ESCALA**

In memoriam

Braseria Pizzeria

Camí Ample N. 60/62
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 773 805 - Fax 972 774 119

www.migmelo.com

*L'experiència de
cinc generacions
al servei del client*

VICENS ASSESSORIA

**Assessoria d'Empreses
Assessoria Fiscal, Comptable
i financera
Assessoria Jurídica**

TORRENT ADVOCATS

VICENS MEDIADORS

**Agència d'Assegurances exclusiva de:
Núm. Reg.: D.G.S.F.P.:C0723B17488115**

Ad'a
COL·LEGIAT
NÚMS:
13.976
51.193 - 69.129

SEGUROS E INVERSIONES

**Av. Girona, 34 - Apartat de Correus, 33
assessoria@vicens.cat - mediadors@vicens.cat
Tel. 972 770 424 - 686 961 317 - Fax 972 774 148
17130 L'ESCALA (Girona)**

HOSTELERIA

C/ Gerani
Tel. 972 773 068
17130 L'ESCALA

GELATERIA

FRED

PASTISSERIA

lamarca.cat

lamarca

En els darrers mesos, diferents persones vinculades a la nostra associació han traspassat. És per aquest motiu que aquest petit escrit, així com els articles i textos que el segueixen, volen ser un petit homenatge a títol pòstum a totes elles.

El 27 de novembre de 2012, i a l'edat de 76 anys, moria a Figueres el conegut periodista Emili Casademont i Comas. Casat amb la sardanista i també coneguda locutora de ràdio Emília Pla, l'Emili Casademont l'any 1998, amb motiu del 23è Aplec de la Sardana de l'Escala, escrigué en el nostre butlletí l'article "La Santa Espina. *El veritable himne de Catalunya*" (pàgs. 23-25). A partir de llavors, s'inicià una col·laboració continuada i permanent amb la nostra entitat i el nostre butlletí, que es clougé l'any passat, amb motiu de la 37a edició de l'aplec de la nostra vila, amb l'article "*L'aparició escrita de la paraula sardana*" (pàgs. 62-63). Sobre la seva singladura, l'amiga i diplomada en Biblioteconomia Inés Padrosa ha fet un article biogràfic molt acurat i encertat, que esperem que serveixi per recordar la figura de l'Emili Casademont.

Quinze dies més tard, concretament el 12 de desembre, després de lluitar incansablement contra una greu malaltia, ens deixava na Carme Vallmajó i Abel. Domiciliada a l'Escala arran del seu casament amb en Jaume Salvat, havia treballat de monitora de pati i com a cuinera a l'Escola Empúries, però havia destacat com a col·laboradora de nombroses entitats i aquest és el cas de la nostra associació, doncs ens havia ajudat a l'hora de fer la xocolata desfeta que oferim a la mainada en el darrer dia de l'annual curset de sardanes, formant part del jurat del concurs d'arrossos i paelles de Cinclaus o s'havia encarregat de facilitar-nos la feina i els utensilis per a elaborar els 40 litres de xocolata desfeta que fem i oferim als sardanistes i al públic que participa cada any a l'Aplec del Sol Ixent de Montgó l'1 de gener, diada de Cap d'Any. Segueixen a aquestes línies un escrit dedicat a ella i als seus familiars.

En els darrers compassos del 2012, tal com si fos una broma pesada, el divendres 28 de desembre ens assabentàrem de la mort del veterà mestre de Pineda de Mar, Joaquim Soms i Janer. Ens deixava, als 99 anys, aquest pianista i degà dels compositors de casa nostra, que ens havia brindat a tots els sardanistes escalencs tres composicions i al qual se li va retre homenatge l'any 2011 en el marc del 36è Aplec de la Sardana de la nostra vila. En el 7è Aplec del Sol Ixent de Montgó d'enguany, abans d'iniciar la ballada i, a mode d'homenatge, la cobla *Osona* interpretà dos curts i dos llargs de la seva sardana més emblemàtica: *Catalans a l'Alcàrria*. Siguin aquestes breus línies un record al mestre Soms i una mostra d'afecte a tota la seva família.

I en darrera instància, el diumenge 24 de març d'enguany 2013, Diumenge de Rams, s'apagava la vida, als 75 anys, d'en Tomàs Ballesta i Creus, més conegut com a *Tomaset*. En Tomàs havia estat durant anys membre de la Junta de la nostra entitat, així com un dels capdavanters del grup de majorettes de l'Agrupació, junt a d'altres companys. La seva descendència, fills i néts, continuen vinculats a la nostra entitat d'una manera o una altra i, més endavant, trobareu un escrit que parla també d'ell.

El nostre condol sigui per a tots els seus familiars i siguin aquests mots aquí escrits un sentit record per a la seva memòria.

Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu"

Un record per a Emili Casademont Comas

L'Emili Casademont ens va deixar, de manera inesperada, el 27 de Novembre de 2012.

El dilluns al vespre encara vaig parlar amb l'Emília, la seva muller, per qüestions sardanistes i el dimarts ja havia traspassat.

Pels figuerencs era habitual trobar-lo, cap al tard, en el parc Enric Morera lloc on feia tertúlia amb els veïns i passavolants coneguts.

Amb ell, desapareix un dels periodistes més veterans de les comarques gironines. Seguia col·laborant amb el *Diari de Girona* i continuament incorporava notícies al seu bloc.

En relació amb l'Escala era col·laborador històric del Butlletí de *L'Aplec de la Sardana*, lloc on hi va publicar articles de temàtica sardanista i d'altres en els quals reivindicava músics escalencs. Així com no faltaria mai el seu escrit al llibret de la festa de Santa Màxima.

Tot seguit adjunto la seva biografia apareguda en el *Diccionari biogràfic de l'Alt Empordà* publicat l'any 2009, així ens podem fer una idea completa de la seva trajectòria.

CASADEMONT I COMAS, Emili

(Girona, 15.II.1936 - 27.XI.2012) Periodista i escriptor

Fill de Josep Casademont Viger, de professió carnisser, natural de Girona, i de Maria Comas Ballarín, natural de Barcelona.

Es va casar amb Emília Pla i Esparraguera, figuerenca, i varen tenir un fill, Jordi, i una filla, Núria. I fou a partir d'aquest fet que establí la residència principal a Figueres (1968), alternant-la amb Girona i Barcelona.

Des de ben petit volia dedicar-se als mitjans de comunicació. Va obtenir el títol de tècnic de programació en ràdio (Escuela Oficial de Radio y Televisión, 1966) i, al cap dels anys, es va llicenciar en Comunicació Audiovisual (UAB, 1999).

Ha estat redactor o col·laborador de diversos mitjans de comunicació, en diferents períodes. Pel que fa als mitjans escrits, de *Los Sitios*, *Usted*, *Gerona Deportiva*, *Barcelona Deportiva*, *Costa Brava Información* –redactor en cap–, *Gerona Informació* –redactor en cap–, *Rumor* –delegat a Girona–, etc. Més endavant, d'*El Noticiero Universal* (Barcelona), *Canigó* (Figueres), *Tele/estel* (Barcelona), *Ampurdán* (Figueres), *Avui* (Barcelona), *Mundo Diario* (Barcelona), *El Correo Catalán* (Barcelona), *Hoja del Lunes* (Barcelona), *El Mundo Deportivo*

(Barcelona), *Marca* (Madrid), *La Dépêche du Midi* (Tolosa de Llenguadoc), *Ya* i la resta dels diaris de l'Editorial Catòlica (Madrid), com *La Verdad* (Múrcia), *Hoy* (Badajoz), *El Ideal Gallego* (La Corunya), *El Ideal de Granada* i *El Comercio* (Gijón), *El Periódico de Catalunya* (Barcelona), *Xarxa* (Barcelona), *Diari de Girona* (és el col·laborador més antic d'aquest rotatiu, amb el seu antecessor *Los Sitios* inclòs), *Punt Diari* (Girona), *Presència* (Girona), *Àncora* (Sant Feliu de Guíxols), *La Taula del Racó* (Vidreres), *Rodamón* (Barcelona), *Bonart* (Girona), i *Som* (Girona), entre d'altres. Pel que respecta als mitjans radiofònics, ha estat redactor de *Ràdio Girona* (hi creà, als estius dels anys 60, el primer espai informatiu de la Radiodifusió espanyola sobre l'actualitat diària de la Costa Brava) i *Ràdio Popular de Figueres*, així com col·laborador de *Ràdio Miramar* (Barcelona), *Ràdio de les Valls* (Andorra), *Ràdio Blanes*, *Ràdio Olot* i *La Voz de la Costa Brava* (Palamós). I quant als diaris digitals, ha estat corresponsal de *Mi equipo* (Sevilla). Ha exercit la professió periodística, al principi amb un carnet de l'antiga *Direcció General de Prensa*, a Girona, Àfrica del Nord, Principat d'Andorra, Barcelona i Figueres.

Destinat al Marroc per fer el servei militar, immediatament passà a ser redactor (1958-1962) del *Diario de África* i *África Deportiva* (Tetuan), on, en els inicis, signava amb el pseudònim d'*Otes*. En saber l'àrab, l'agència britànica *Reuter's* el requerí per cobrir informacions del conflicte entre Algèria i França.

Ha estat corresponsal de les agències *Reuter's* (a l'Àfrica del Nord), *Europa Press*, *Efe*, *Logos*, *Mencheta* i *Adi*. Aquestes agències varen difondre arreu del món les notícies proporcionades pel biografiat sobre Salvador Dalí i el Teatre-Museu Dalí.

A nivell figuerenc, fou cofundador i director del bisetmanari *9País* (1977), que posteriorment passà a anomenar-se *Hora Nova*, publicació de la qual va ser cofundador, director i subdirector.

Per encàrrec de l'alcalde Pere Giró (1976), renovà i democratitzà el setmanari *Ampurdán*. Hi va introduir el català i hi va crear la secció titulada *Mirador polític*.

Ha estat president de l'antiga Unió de Periodistes de les Comarques Gironines. És membre –actualment, jubilat– del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Ha estat reconegut per la Generalitat com el pioner de la ràdio en català de postguerra, per la creació del programa diari *L'Hora de Catalunya* (1965) a *Ràdio Popular de Figueres*. També fou el primer periodista que, després de la Guerra Civil, utilitzà el català a la premsa esportiva –*Gerona Deportiva*–, amb una secció titulada *El personatge de la setmana* (1967), i creà a *Hora Nova* un vocabulari català propi per a les crítiques taurines.

És autor dels llibres *L'Hora de Catalunya. Recull d'una emissió radiofònica* (Girona, 1968), amb pròleg de la potessa Montserrat Vayreda i portada de l'artista-pintor Joan Felip Vilà; *L'home d'Els Cent Homes* (Aproximació a la vida i obra de Josep Fontbernat, el fill d'Estanyol que pogué ser president de la Generalitat a l'exili després de Josep Irla) (Edicions CAT i ajuntaments de Bescanó i Anglès, Barcelona 1996); *Carnaval, carnalades i carnalaires* (La històrica parada i fonda feta a Figueres pel rei Carnestoltes l'any 1878, camí de Barcelona, explicada per primera vegada) (Editora Empordanesa, Figueres 1997)

FERRO / ALUMINI INOX / P.V.C.

Polígon industrial El Recs - C/ Saladors, 6 - 17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 770 467 - Fax 972 775 868 - e-mail: metallsues@orangemail.es

RESTAURANT PIZZERIA

SOTAVENT

Camí Ample, 13 • Tel. 972 773 053 • Fax 972 771 886 - 17130 L'ESCALA (Girona) • info@restaurantsotavent.com

UNIÓ DE SALADORS HISTÒRICS D'ANXOVA

SALAONS SOLÉS, S.A.

Tel. 972 770 357 - soles@grn.es

CASA BORDAS, S.L.

Tel. 972 770 085 - info@casabordas.net

FILL DE J. CALLOL I SERRATS, S.L.

Tel. 972 772 577 - info@callolserrats.com

ANXOVES EL XILLU, S.L.

Tel. 972 770 820 - elxillu@terra.es

ANXOVES DE L'ESCALA, S.A.

Tel. 972 770 146 - info@anxovesdelescala.es

i *Cristòfor Colom, gironí?* (Text d'una conferència pronunciada al Casino Menestral Figuerenc (Editora Empordanesa, Figueres 1998).

És coautor dels llibres *Aquí ràdio (Crònica de les ones a les comarques de Girona, 1933-1982)*. (Col·legi de Periodistes, Girona 2003); *Josep Fontbernat i Verdaguer (1896-1977). Imatges i documents* (Diputació de Girona, 2006), amb pròleg de Montserrat Vayreda (l'últim que va escriure abans de morir) i la col·laboració de Josep Víctor Gay, Carles Fontserè i Dani Vivern, i *Maria dels À. Vayreda*. (Institut d'Estudis Empordanesos, Figueres 2007).

Guardonat per l'Obra del Ballet Popular (Barcelona, 1966), per un guió radiofònic titulat *Homenatge a Pep Ventura*, ha rebut la Mosca de Galena 1999 del Col·legi de Periodistes de Catalunya, demarcació de Girona, per haver estat un dels pioners de la ràdio, sobretot de la ràdio en català de després de la Guerra Civil, gràcies a la primera emissió diària de la Radiodifusió espanyola feta en la nostra llengua, que va realitzar a Ràdio Popular de Figueres, titulada al principi *Figueres, tres de la tarda* i, posteriorment, *L'Hora de Catalunya*.

Inés Padrosa Gorgot

Llicenciada en Història de l'Art

i Diplomada en Biblioteconomia i Documentació

B Sabadell

SabadellAtlántico Oficina núm. 0237

Avinguda Ave Maria, 36

17130 L'ESCALA

Tel: 972 77 29 99 Ext 27727

Tel Intl.: 00 34 972 77 29 99

Adéu al somriure amb més sabor. Adéu, Carme sardanista

Res no esborrarà el somriure de la Carme (foto: família Salvat-Vallmajó)

Avui fa justos 6 mesos de la teva marxa, Carme, i encara no me'n sé pas avenir. Des d'aquell dia, que et vaig donar el darrer comiat, he intentat estar al màxim al costat d'en Jaume, l'Eloi i l'Ignasi i també l'àvia Angelita. Durant molts dies m'he assegut per escriure quatre mots, que és com molt sovint m'expresso millor, i no em sortien, tan sols brollaven llàgrimes dels meus ulls. Ara, un semestre després, m'autoimposo escriure't quatre línies.

Els meus records vinculats a tu es remunten molt enrere, des que era ben petit, i fa tant de temps que la nebulosa de la memòria m'impedeix precisar la data concreta. Recordo aquelles llargues xerrades durant les hores de pati del menjador, a la pista de darrera del llavors Col·legi Públic Empúries. Xerrades interminables i a les que, combinades amb les meves imitacions de personatges televisius, que prou sabies que m'encantaven i encara

m'agrada imitar, feia que sempre riguéssim i xaléssim de valent. El teu sonor somriure, tan especial i tan encomanadís, posteriorment es féu un lloc a la cuina del centre educatiu, on fores una cap de cuina excepcional i molt estimada.

Després de l'escola, amb el pas a l'Institut, no ens vam veure tant i la proximitat es féu amb en Jaume, el meu professor de tecnologia i del millor crèdit variable que mai ha existit: La caseta i l'hortet. Allà vaig aprendre a estimar la terra. I després va venir el meu període universitari i només ens vèiem a la platja o a sardanes, però poc, puix que eres molt predisposada i a tu t'agradava col·laborar amb tothom, ja que mai tenies un no per a ningú. Eres com poques persones hi ha, tota humilitat i generositat.

I després de tornar de la carrera, les sardanes i la política ens feren retrobar-nos de nou, tornant a compartir il·lusions i projectes, bons moments, l'estima per la gent, somriures i acudits i xalar, sobretot xalar de valent. Però un mal dolent, que diu la gent gran, s'interposà en el teu camí, però tu li feres front i lluitares forta i valenta, com sempre, per poder-lo vèncer. Durant molts combats, en sortires victoriosa, fins que ell, maleït siga, et tombà definitivament.

I ara ens sentim orfes de tu. Tots et trobem a faltar, amics, companys i sobretot els teus, que són forts i valents, crec que més que no pas jo, que em sento amb la necessitat d'escriure't aquestes ratlles per dir-te que et vaig apreciar moltíssim, que ho seguiré fent i que mai t'oblidaré.

Cap recepta no ho podrà igualar, ja que ha marxat el somriure amb més sabor. Ens retrobarem per a ballar de nou. Adéu, Carme sardanista!

Jordi Gallegos i Córdoba

L'Escala, diumenge 12 de maig de 2013

A un gran home que se'n va, en Tomaset

Hi ha dies en els que voldries que una trucada no s'hagués produït mai, sota cap concepte, i menys per a despertar-te i fer-te encetar un nou dia.

Des que ha sonat el telèfon de bon matí, ha estat un dia molt dur. I no pas perquè avui, Diumenge de Rams, hi hagués molta feina a la pastisseria, sinó perquè avui he tornat a sentir aquell entrebanc a la gola, aquell nus a l'estómac, aquella bufetada a la cara, aquell fort sotrac al cor que només et passa quan se'n va una persona realment apreciada i estimada.

Aquest és el cas, tot i el diminutiu del seu nom, d'aquest gran home que se'n va, en Tomàs Ballesta i Creus. Una persona humil, senzilla, treballadora, que estimava i es feia estimar, amic dels seus amics, gran enraonador, gran pare i gran avi, amb aquell humor i aquella fina ironia propis de la sornegueria escalenca, i tantes i tantes coses que se'm queden al tinter per dir, perquè l'emoció i el sentiment em tenen com bloquejat des dels primers minuts d'aquesta jornada.

Però també se'n va un gran català i gran escalenc i, per sobre de tot un gran sardanista, un gran company que, junt a d'altres, va aixecar i també va fer créixer l'Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu" en els seus primers anys, amb molt d'esforç, empena i tenacitat. I la seva descendència (filles, fill, nétes i néts), d'una manera o d'una altra, han estat o continuen lligats a l'Agrupació.

La Pilar Esteva i en Tomàs Ballesta, parella ben unida i sinònim d'amor i felicitat (foto: cedida per la família Ballesta-Esteva)

Tantes estones de xerrar, tants somriures viscuts, tants encàrrecs fets, tantes hores esmerçades... El teu viatge no s'ha acabat: quan ens tornem a veure, ens agafarem de les mans i tornarem a ballar la sardana de germanor, la nostra sardana que tant ens uneix. No pas s'ha acabat, ara comença el teu etern viatge.

Comença'l *Tomaset*, Tomàs de can *Xicu Calafat*.

La Pilar i en *Tomaset*, el motor de la felicitat familiar (foto: cedida per la família Ballesta-Esteva)

Jordi Gallegos i Córdoba
L'Escala,
diumenge 24 de març de 2013

Índex

Convit a l'Aplec. Comissió Organitzadora	1
Pubilla de la Sardana de l'Escala 2012	3
Benvinguts a l'Aplec. Estanislau Puig	5
Sardana efímera o sardana intemporal. Joaquim Rucabado	7
La Colla Gegantera i en Xavier Vila s'ho mereixen! Jordi Gallegos	8
35 Anys d'Agrupació "Avi Xaxu"	16
38è Aplec de la Sardana a l'Escala. Sebastià López	19
Manresa Ciutat Pubilla, 50 anys després (1963-2013)	20
Arenys de Munt / Eugeni Xamar. Pere Juhé	24
Passejada ancestral. Esther	26
L'Arc Iris. Pilar Pellicer	27
Salvador Espriu i la sardana. Jordi Gallegos	28
Temps i somni. Joan Barceló	31
Un vincle comú, sardana - sardanista - sardanisme. Pilar Pellicer	33
Actes previs de l'Aplec.	41
XXXVIII Aplec de la Sardana de l'Escala. Programa	42
Estrenes i sardanes recuperades a l'Aplec.	45
La Sardana. Ramon Ribera	47
En Rumanya. Lluís Colomeda	48
Es despentina els cabells blancs. Assumpció Costals	53
Els concerts d'estiu del CER. VILI – GRAN	55
Antecedents familiars i futbolístics d'en Tito Vilanova. V. LL.	72
Poema gràfic. Assumpció Costals	73
In memoriam. Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu"	75
Un record per a Emili Casademont Comas. Inés Padrosa	78
Adéu al somriure amb més sabor. Adéu, Carme sardanista. Jordi Gallegos ..	82
A un gran home que se'n va, en Tomaset. Jordi Gallegos	83

Nota: La Comissió Organitzadora es reserva el dret d'alterar aquest programa si causes imprevistes l'obliguessin a fer-ho. El nostre sincer agraïment a tots els qui han col·laborat en aquest butlletí. Gràcies a ells s'ha pogut portar a feiç terme.
Edita: CER i Agr. Sard. Avi Xaxu Portada: F.X. Vila Impressió: Gràfiques Canigó Maquetació: Fotocomposició Roger

Cobla La Principal de l'Escala

Foto: Ma. Àngels Recasens

Temporada 2013-2014

A baix, d'esquerra a a dreta

Núria Casamort	flabiol i tamborí
Coral Puntí i Marc Hidalgo	tibles
Judit Ferrer i Laia Viñas	tenores

A dalt, d'esquerra a dreta

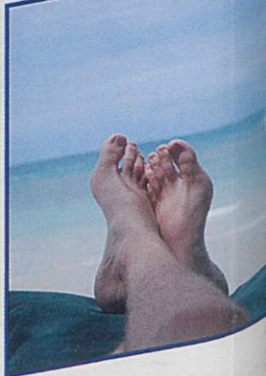
Jordi Puigdomènech	director
Joan Fañé i Zoel Codolà	trompetes
Joan Casals	trombó
Laia Miralbell i Cristina Cortés	fiscorns
Alexa Rusalleda	contrabaix

CAMPING / CARAVANING

COSTA BRAVA

Camping Bungalows Caravaning

www.campingscala.com

5,00

